

**Liepājas Universitāte**  
**Humanitāro un mākslas zinātņu fakultāte**

**VĀRDS UN TĀ PĒTĪŠANAS**  
**ASPEKTI**

**Rakstu krājums**  
**22 (1/2)**

**THE WORD:**  
**ASPECTS OF RESEARCH**

**Conference proceedings**  
**22 (1/2)**

**Liepāja 2018**

*Vārds un tā pētīšanas aspekti* : rakstu krājums, 22 (1/2). Atb. red. Gunta Smiltnece un Linda Lauze. Liepāja : LiePA, 2018. 329 lpp. ISSN 1407–4737

## REDAKCIJAS KOLĒGIJA

**Gunta Smiltnece**, Dr. philol. (Liepājas Universitāte)

rakstu krājuma 22 (1) atbildīgā redaktore

**Linda Lauze**, Dr. philol. (Liepājas Universitāte)

rakstu krājuma 22 (2) atbildīgā redaktore

## REDAKCIJAS KOLĒGIJAS LOCEKĻI

**Aleksejs Andronovs**, Dr. philol. (Sanktpēterburgas Valsts universitāte, Krievija)

**Juris Baldunčiks**, Dr. philol. (Ventspils Augstskola)

**Māris Baltiņš**, Dr. habil. med. (Valsts valodas centrs)

**Maija Brēde**, Dr. philol.

**Trevors Gārts Fennels**, Dr. philol. (Flindersa Universitāte, Austrālija)

**Daļa Kiseļūnaite**, Dr. hum. (Klaipēdas Universitāte, Lietuva)

**Regīna Kvašīte**, Dr. hum. (Šauļu Universitāte, Lietuva)

**Diāna Laiveniece**, Dr. paed. (Liepājas Universitāte)

**Dzintra Lele-Rozentāle**, Dr. philol. (Ventspils Augstskola)

**Liene Markus-Narvila**, Dr. philol. (LU Latviešu valodas institūts)

**Ieva Ozola**, Dr. philol. (Liepājas Universitāte)

**Jānis Sīlis**, Dr. philol. (Ventspils Augstskola)

**Inguna Skadiņa**, Dr. comp. sc. (LU Matemātikas un informātikas institūts)

**Dzintra Šulce**, Dr. philol. (Liepājas Universitāte)

**Kazimiers Župerka**, Dr. habil. hum. (Šauļu Universitāte, Lietuva)

## Redakcijas kolēģijas piezīme

Visi krājumā ievietotie raksti ir starptautiski anonīmi recenzēti.

Vecās ortogrāfijas atveidē pamatos ir saglabātas rakstu autoru lietotās zīmes.

Krājums indeksēts EBSCO datubāzē *Academic Search Complete*

Krājuma izdošana apstiprināta Liepājas Universitātes Humanitāro un mākslas zinātņu fakultātes Domes sēdē (protokols Nr. 2; 2018. gada 10. oktobrī).

Tehniskā redaktore

Liene Markus-Narvila

Redaktore kopsavilkumiem svešvalodā

Sofiņa Bauere (angļu valodā)

Linda Gaile (vācu valodā)

Redakcijas kolēģijas adrese:

Liepājas Universitāte

Humanitāro un mākslas zinātņu fakultāte

Kūrmājas prosp. 13 Liepāja LV 3401

Tālr. (371)63483781

e-pasts: balti@liepu.lv

Fakss: (371)63483779

© Liepājas Universitāte 2018

## **SATURS**

### **I daļa**

#### **Fonētika, gramatika, leksika, stilistika Vārda diahroniskais un areālais aspekts**

##### **Rima Bakšienē**

###### **Lietuvių tarmių transkripcija *IPA* simboliais: pietų aukštaičių ypatybių analizė**

Lietuviešu dialektu transkripcija ar *IPA* simboliem:  
dienvidaukštaišu īpatnību analīze..... 10

##### **Brigita Bušmane**

###### **Sīku klimpiņu nosaukumi latviešu valodas izloksnēs**

Names of Small Dumplings in Regional Subdialects of Latvian..... 21

##### **Rafael Martin Calvo**

###### **Approaches to the Semantic Characterization of Evaluative Forms**

Evaluatīvo atvasinājumu semantiskā  
raksturojuma metodes..... 32

##### **Agnese Dubova**

###### **Ēgita Proveja**

###### **Projekts „Zinātnisko ievadtekstu valoda un struktūra” – korpuslingvistiskie paņēmieni zinātnisko tekstu analīzē**

Projekt „Sprache und Struktur der wissenschaftlichen  
einleitenden Texte”: Korpuslinguistische Verfahren  
zur Analyse von wissenschaftlichen Texten..... 42

##### **Anna Frīdenberga**

###### ***LAIME* un *NELAIME* 16. un 17. gadsimta rakstu avotos**

*LAIME* and *NELAIME* in the Written Sources  
of the 16th and 17th Centuries..... 52

## **Dalia Jakaitė**

### **Dievo žodis ir moteris moderniojoje poezijoje**

Wort Gottes und Frau in der modernen Poesie..... 65

## **Agita Kazakeviča**

### **Darbības vārda *būt* formas sekundāri predikatīvā funkcijā**

Forms of the Verb *būt* 'to be' in a  
Secondary Predicative Function..... 75

## **Diāna Laiveniece**

### **Prievārdiskās konstrukcijas ar *pa* – jaunas un ne tik jaunas tendences**

Prepositional Word-combinations with *pa* ('by', 'on' etc.) –  
New and not so New Trends..... 81

## **Dzintra Lele-Rozentāle**

### **Baiba Egle**

### **Vārdkopas mūsdienu latviešu zinātnes valodā. Starpdisciplināri orientētas korpuslingvistiskas analīzes rezultāti**

Wording in Contemporary Latvian Scientific Texts.  
Results of an Inter-disciplinary Corpus Linguistic Study..... 92

## **Ieva Ozola**

### **Interjekcijas Lejaskurzemes izloksnēs: izpētes iespējas**

Interjektionen in den Mundarten von Niederkurland:  
Forschungsmöglichkeiten..... 101

## **Daiga Straupeniece**

### **Floras leksikas dinamika Sventājas izloksnē**

Dynamics of the Flora Lexis within  
the Sub-dialect of Sventaja..... 111

## **Dzintra Šulce**

### **Pareizrunas jautājumi Rīgas Latviešu biedrības Valodniecības nodaļas sēžu materiālos (1933–1942)**

Orthoepy Issues in Materials of Rīga Latvian Society  
Linguistics Department Meetings (1933–1942)..... 124

## **Agris Timuška**

### **Čiekurkoki Baltijā un citviet Eiropā: ģeolingvistisks pārskats**

Conifers in the Baltics and across Europe:  
a Geolinguistic Survey..... 130

## **Anta Trumpa**

### ***Saule* Latvijas vietvārdos**

*Saule* ‘die Sonne’ in der Lettischen Toponymie..... 137

## **II daļa**

### **Valoda un vide**

### **Terminoloģija**

### **Tulkošanas jautājumi**

## **Aina Būdvytytė, Silvija Papaurėlytė-Klovienė**

### **Kas mūsū tyko: nusikaltimo metafora politikos ir sveikatos diskursuose**

What Lies in Wait for us: Crime Metaphor in  
Political and Health Discourse..... 148

## **Anita Helviga**

### **Norāde par vārda terminoloģisko funkcionalitāti latviešu valodas skaidrojošajās vārdnīcās**

Labels of Terminological Functionality of Word  
in Latvian Explanatory Dictionaries..... 159

## **Sigita Ignatjeva**

### **Senatnīguma imitācija Džeimsa Džoisa pastišu un parodiju tulkojumā**

Imitation of Archaic Text in the Translation of  
Pastiches and Parodies by James Joyce..... 172

## **Irma Jurgaitytė**

### **Etiketo raiška spausdintiniuose reklamos komunikatuose**

Expression of Etiquette in Printed  
Advertising Communications..... 181

## **Rūta Kazlauskaitė**

### **Spalvų žodžiai reklamos tekstuose kaip kokybės ženklas**

Krāsū vārdi reklāmas tekstos kā kvalitātes zīme..... 201

## **Regīna Kvašīte**

### **Džuljeta Maskulūniene Kazimiers Župerka**

Par vārdū ideoloģisko vērtējumu  
On Ideological Evaluation of Words..... 215

## **Nijolė Litevkienė**

### **Lithuanian Latin Anatomical Terms in St. Šakelė-Puišys' *Lotynų- lietuvių kalbų žodynas* (Latin-Lithuanian Dictionary)**

Lietuviešu-latīņu anatomijas termini S. Šakeles-Puiša  
*Latīņu-lietuviešu valodas vārdnīcā*..... 232

## **Laimdota Ločmele**

### **Eiropas Savienības Tiesas spriedumi kā hibrīdteksti**

Judgments of the Court of Justice of the European Union  
as Hybrid Texts..... 241

## **Ilga Migla**

### **Valoda tviterī: lasot Lato Lapsas tviterkontu**

Twitter-sprache: Twitter-konto von Lato Lapsa..... 250

## **Anitra Roze**

### **Spēles „Pokémon Go” lietotājevārdi: dzimuma aspekts**

Usernames of the Players of *Pokémon Go*:  
The Gender Aspect..... 260

## **Solvita Štekerhofa**

### **Nāvessoda juridiskais un lingvistiskais aspekts: valodas materiāla liecības**

The Legal and Linguistic Aspect of the Death Penalty:  
Testimonies in the Linguistic Material..... 272

## **Jolanta Vaskelienē**

### **Mariaus Katiliškio novelēs „Skara“ kohezijos ypatumai**

The Particularities of Cohesion in the short Story “Scarf”  
by Marius Katiliškis..... 283

## **Jānis Veckrācis**

### **Implicitās informācijas pārnese Josifa Brodskā dzejoļu cikla „Vārdu šķira” tulkojumos angļu un latviešu valodā**

Transfer of Implicit Information in the English and Latvian  
Translations of Joseph Brodsky’s Cycle *A Part of Speech*..... 295

## **Inese Veisbuka**

### **Intertekstualitāte Artura Rembo „Iluminācijās”**

Intertextuality in Arthur Rimbaud’s “Illuminations”..... 309

**In memoriam. Vilma Kalme (1932–2018)**..... 319

Liepājas Universitātes zinātnisko rakstu krājuma „Vārds un tā pētīšanas aspekti” rakstu iesniegšanas un noformēšanas vispārīgie principi.....	321
General Principles for Submitting and Formatting Articles for the Conference Proceedings of Liepāja University “The Word: Aspects of Research” .....	324
Ziņas par autoriem / About the Authors.....	326



## **I daļa**

**Fonētika, gramatika, leksika, stilistika  
Vārda diahroniskais un areālais aspekts**

Rima BAKŠIENĒ (Lietuvių kalbos institutas)

## LIETUVIŲ TARMŲ TRANSKRIPCIJA IPA SIMBOLIAIS: PIETŲ AUKŠTAIČIŲ YPATYBIŲ ANALIZĒ

### LIETUVIEŠU DIALEKTU TRANSKRIPCIJA AR IPA SIMBOLIEM: DIENVIDAUKŠTAIŠU ĪPATNĪBU ANALĪZE

**Prasminiai žodžiai:** dialektologija, lietuvių tarmės, pietų aukštaičiai, transkripcija, tarptautinė fonetinė abėcėlė (IPA).

**Atslėgvārdi:** dialektologija, lietuvių dialekti, dienvidaukštaiši, transkripcija, starptautiskais fonētiskais alfabēts (IPA).

#### Kopsavilkums

Rakstā tiek apskatītas lietuvių dialektu tekstu transkripcijas iespējas, izmantojot IPA (angl. *International Phonetic Alphabet*) simbolus. Lietuvā līdz šim dialektu tekstos visvairāk izmantota tā saucamā Kopenhāģenas transkripcijas sistēma, ko 20. gadsimta sākumā latviešu dialektiem pielāgojis Jurgis Ģerulis (*Georg Gerullis*). 21. gadsimta sākumā dialektoloģijā parādījās jaunas pētījumu metodes (piem., uztveres dialektoloģija, ģeolingvistika u. c.), dialektālie dati bieži tiek analizēti, izmantojot datorprogrammas, tāpēc ir palielinājusies ar IPA reģistrēto datu nepieciešamība.

2016. gadā Lietuvių valodas institūta dialektologi sagatavojuši IPA simbolu komplektu lietuvių dialektu tekstu pierakstīšanai. Šis IPA simbolu komplekts tagad būtu piemērojams visām lietuvių valodas izloksnēm, pārbaudot tā izmantojamību visu iespējamās izloksņu skaņu reģistrēšanai. Līdz šim ir bijuši zinātniski raksti, kas vēlti rietumaukštaišu Kauņas un Šauļu izloksnēm.

Šajā rakstā tiek aplūkoti dienvidaukštaišu izloksnes piemēri, kas pierakstīti ar IPA simboliem, un analizēta IPA transkripcijas sistēmas piemērotība izloksnes skaņu reģistrēšanai.

Lielākā daļa izloksņu īpatnību neradīja nekādas transkripcijas problēmas. Dienvidaukštaišu izloksne no transkripcijas viedokļa tiek uzskatīta par diezgan vienkāršu skaņu sistēmu. Patskaņu un līdzskaņu simboli IPA komplektā lielākajā daļā gadījumu aptuveni atbilst izloksnes skaņām, no kurām tikai dažas ir apzīmētas ar papildu diakritiskajām zīmēm.

Kā diskusiju un padziļinātu pētījumu priekšmets saglabājas prosodisko vienību, īpaši zilbju intonāciju, attēlošana ar IPA simboliem. IPA sistēmā var viegli apzīmēt galveno akcentu un palīgakcentus, taču garo zilbju modulācijas, kas saistītas ar zilbju intonāciju piezīmēm, nevar adekvāti atspoguļot. Tomēr dienvidaukštaišu prosodijas sistēmu, salīdzinot ar minētām Kauņas un Šauļu izloksnēm, arī var uzskatīt par diezgan vienkāršu, lielākajā daļā līdzīgu literārajai valodai un rietumaukštaišu Kauņas izloksnei.

#### Literatūra

**AV 2016** – *Avoti vēl neizsīkst. Latviešu valodas dialekti 21. gadsimtā*. Sastādītājas Anna Stafecka, Liene Markus-Narvila. Atbildīgā redaktore Anna Stafecka. Rīga : Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts, 2016.

**BA Pr 2009** – *Baltu valodu atlants (Prospekts) / Baltų kalbų atlasas (Prospektas) / Atlas of the Baltic Languages (A Prospect)*. Sudarytojos Anna Stafecka, Danguolė Mikulėnienė. Rīga : Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts, Vilnius : Lietuvių kalbos institutas, 2009.

**BA I 2013** – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / Atlas of the Baltic languages. Leksika / Leksika / Lexis 1. Flora*. Sudarytojos Anna Stafecka, Danguolė Mikulėnienė. Vilnius : Lietuvių

kalbos institutas, Rīga : Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts, 2013.

**Bakšienė 2016 – Bakšienė, Rima.** *Vakarų aukštaičių kauniškių priegaidės: Marijampolės šnektas.* Vilnius : Lietuvių kalbos institutas, 2016.

**Bakšienė 2017 – Bakšienė, Rima.** Lietuvių patarmių transkripcija TFA simboliais: vakarų aukštaičiai šiauliškiai. *Acta Linguistica Lithuanica* 77, 2017, p. 237–254.

**Bakšienė, Čepaitienė 2017a – Bakšienė, Rima; Čepaitienė, Agnė.** Lietuvių tarmių transkripcija: tradicija ir IPA. *Linguistica Lettica* 25, 2017, p. 203–229.

**Bakšienė, Čepaitienė 2017b – Bakšienė, Rima; Čepaitienė, Agnė.** Tarptautinės fonetinės abėcėlės taikymo lietuvių tarmių garsams galimybės. *Baltistica* 52 (1), 2017, p. 109–140.

**Gerullis 1930 – Gerullis, Georgas.** *Litauische Dialektstudien.* Leipzig : Markert & Petters Verlag, 1930.

**Gerullis, Stang'as 1933 – Gerullis, Georgas; Stang'as, Christianas.** *Lietuvių žvejų tarmė Prūsijoje.* Kaunas : Spindulys, 1933.

**Grigorjevs, Jaroslavienė 2014 – Grigorjevs, Juris; Jaroslavienė, Jurgita.** Dabartinių baltų bendrinių kalbų nosinių sonantų spektrinė analizė. *Žmogus ir žodis / Didaktinė lingvistika* 16 (1), 2014, p. 35–49.

**Grigorjevs, Jaroslavienė 2015 – Grigorjevs, Juris; Jaroslavienė, Jurgita.** Comparative study of the qualitative features of the Lithuanian and Latvian monophthongs. *Baltistica* 50 (1), 2015, p. 57–89.

**IPA 2015 – International Phonetic Alphabet 2015** [žr. 2018 m. bal. 19 d.]. Prieiga internete: [https://www.internationalphoneticassociation.org/sites/default/files/IPA\\_Kiel\\_2015.pdf](https://www.internationalphoneticassociation.org/sites/default/files/IPA_Kiel_2015.pdf)

**Jaroslavienė 2014 – Jaroslavienė, Jurgita.** Spectral characteristics of the Lithuanian vowels: some preliminary results of a new experimental research. *Linguistica Lettica* 22, 2014, p. 68–84.

**Jaroslavienė 2015 – Jaroslavienė, Jurgita.** Lietuvių kalbos trumpųjų ir ilgųjų balsių kiekybės ir kokybės etalonai. *Bendrinė kalba* 88, 2015 [žr. 2018 m. bal. 10 d.]. Prieiga internete: [www.bendrinekalba.lt/html/88/Jaroslaviene\\_BK\\_88\\_straipsnis.pdf](http://www.bendrinekalba.lt/html/88/Jaroslaviene_BK_88_straipsnis.pdf)

**Jaroslavienė 2017 – Jaroslavienė, Jurgita.** Different IPA Equivalents for Some Lithuanian and Latvian Vowels. *Acta Linguistica Lithuanica* 77, 2017, p. 196–218.

**Jonikas 1939 – Jonikas, Petras.** *Pagramančio tarmė.* Kaunas : Spindulys.

**Ladefoged 1990 – Ladefoged, Peter.** What do we symbolize? Thoughts prompted by bilabial and labiodental fricatives. *Journal of the International Phonetic Association* 20, 1990, p. 32–36 [žr. 2018 m. bal. 13 d.]. Prieiga internete: <https://doi.org/10.1017/S0025100300004254>

**Leinonen ir kt. 2016 – Leinonen, Therese; Çöltekin, Çağrı; Nerbonne, John.** Using Gabmap. *Lingua* 178, 2016, p. 71–83.

**Leskauskaitė 2006 – Leskauskaitė, Asta.** *Kučiūnų krašto šnektos tekstai.* Vilnius : Lietuvių kalbos institutas, 2006.

**LKA 1977 – Lietuvių kalbos atlasas 1. Leksika.** Atsakingasis redaktorius Kazys Morkūnas. Vilnius : Mokslas, 1977.

**LKTChr 2004 – Lietuvių kalbos tarmių chrestomatija.** Sudarytojai Rima Bacevičiūtė, Audra Ivanauskienė, Asta Leskauskaitė, Edmundas Trumpa. Vilnius : Lietuvių kalbos instituto leidykla, 2004.

**MŠT 2007 – Marcinkonių šnektos tekstai.** Sudarytoja Asta Leskauskaitė. Vilnius : Lietuvių kalbos institutas, 2007.

**Nerbonne ir kt. 2011 – Nerbonne, John; Colen, Rinke; Gooskens, Charlotte; Kleiweg, Peter; Leinonen, Therese.** Gabmap – A Web Application for Dialectology. *Dialectologia.* Special Issue 2, 2011, p. 65–89.

**Pandeli, Eska, Ball, Rahilly 1997 – Pandeli, Helen; Eska, Joseph; Ball, Martin J.; Rahilly, Joan.** Problems of phonetic transcription: The case of the Hiberno-English slit-t. *Journal of the*

*International Phonetic Association* 27, 1997, p. 65–75 [žr. 2018 m. bal. 11 d.]. Prieiga internete: <http://dx.doi.org/10.1017/S0025100300005430>

**Salys 1992 [1946]** – **Salys, Antanas**. *Lietuvių kalbos tarmės*. Roma : Lietuvių katalikų mokslo akademija, 1992.

**Skirmantas, Girdenis 2001 [1998]** – **Skirmantas, Petras; Girdenis, Aleksas**. Naujesni tarmių fonetinės transkripcijos rašmenys. Aleksas Girdenis. *Kalbotyros darbai* 3. Vilnius : Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2001, p. 335–351.

**SŠT 2016** – *Seirijų šnektos tekstai*. Sudarytoja Asta Leskauskaitė. Vilnius : Lietuvių kalbos institutas, 2016.

**Švageris 2015** – Švageris, Evaldas. *Lietuvių ir latvių tarmių monoftongų priegaidžių akustiniai požymiai : lyginamoji analizė*. Daktaro disertacija. Vilnius : Vilniaus universitetas, 2015.

**Urbanavičienė, Indričane 2015** – **Urbanavičienė, Jolita; Indričane, Inese**. Lietuvių ir latvių kalbų trankieji priebalsiai: lokuso lygčių rezultatai. *Baltistica* 50 (2), 2015, p. 261–293.

**Urbanavičienė, Indričane 2016** – **Urbanavičienė, Jolita; Indričane, Inese**. Lietuvių ir latvių kalbų uždarumos priebalsiai: sprogo fazės trukmė ir FFT spektrai. *Žmogus ir žodis / Didaktinė lingvistika* 18 (1), 2016, p. 46–79.

**Widdowson, David 2012** – **Widdowson, John; David, Allison**. Some Elementary Problems of Phonetic Transcription. *Tradition Today* 2, 2012, p. 57–69 [žr. 2018 m. bal. 12 d.]. Prieiga internete: [http://centre-for-english-traditional-heritage.org/TraditionToday2/TT2\\_Widdowson.pdf](http://centre-for-english-traditional-heritage.org/TraditionToday2/TT2_Widdowson.pdf)

**Zinkevičius 1994** – **Zinkevičius, Zigmas**. *Lietuvių kalbos dialektologija*. Vilnius : Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1994.

**Brigita BUŠMANE** (LU Latviešu valodas institūts)

## **SĪKU KLIMPIŅU NOSAUKUMI LATVIEŠU VALODAS IZLOKSNĒS NAMES OF SMALL DUMPLINGS IN REGIONAL SUBDIALECTS OF LATVIAN**

**Atslēgvārdi:** izloksne, leksika, varianti, izplatība, semantika.

**Keywords:** regional subdialect, vocabulary, variants, distribution, semantics.

### **Summary**

Names of small dumplings, resp. dumpling soup, form a rather wide dialectal vocabulary group comprising ca. 80 attested derivatives (incl. variant names). For their designation in Standard Latvian, resp. cookery literature, they commonly word-group names are used with the standard word *klimpa*, the superordinate concept name, as the independent component and an explanatory word (including a reference to the preparation method of a dish) as the dependent component, e. g. *sīkas klimpiņas*, *berztās klimpiņas*.

Small dumplings, resp. dumpling soup, were initially made of tight dough from barley-meal of fine grinding, but in the 2<sup>nd</sup> half of the 19<sup>th</sup> century they began to cook quickly preparable dumplings from wheat-meal as well, and these became a more favourite dish. Small dumpling soup is cooked also by pouring thin dough from wheat-meal and eggs into milk.

Many names for small dumplings, resp. their soup, are of verbal origin and comprise a reference to an activity related to the preparation of this dish. They are derived, for instance, from the verbs *berzt* ‘to grind’, *birzt* ‘to crumble’, *burzīt* ‘to crinkle’, *drupt* ‘to crumble’, *knaibīt* ‘to pinch’, *laistīt* ‘to sprinkle’, *liet* ‘to pour’. Semantically formed names for dumplings are usually based on the component ‘small, also round(ish)’, e. g. *drupačas*, *drumstaliņas*, *pinkuči*, *kunkulīši*.

From the angle of word-formation one may conclude that the most productive suffixes in this thematic vocabulary group are *-en-*, e. g. *berzenis*, *burzenis*, *drupeņi*, *laistenes*, *-ul-*, e. g. *birzuļi*, *birzules*, *burzuļi*, *-um-*, e. g. *berzumi*, *birzumi*, *biržumi*, suffixes with the consonant cluster *-kn-*, e. g. *berzekņi*, *birzeknis*, *burzeknis*, *burzīknis*, suffixes with the consonant cluster *-kl-*, e. g. *burzeklis*, *laistekļi*. To denote small dumplings, resp. dumpling soup, in regional subdialects have been attested also many word-group names with a passive past participle as the first component, e. g. *berztās klimpas*, *lietās klimpas*, *laistītie kunkulīši*, *laistītie ķiļķēnīši*, *birzināta putra*, as well as containing a derivative of verbal origin spread in the subdialect, e. g. *birzumu klimpas*, also *putra*, *birzuļu putra*.

Many names recorded in the subdialects embrace larger or smaller areas, e. g. *berzum(i)ņi*, *birzum(i)ņi*, *drunči*, *koņčiņi*. Some names have been attested sporadically, e. g. *brauceklīši*, *druoztalas*, *palseņi*.

### **Avoti un literatūra**

**Bušmane 1986 – Bušmane, Brigita.** Nevārītu maizes ēdienu nosaukumi latviešu valodas izloksnēs. *Dialektālās leksikas jautājumi*. 2. Rīga : Zinātne, 1986, 22.–56. lpp.

**Bušmane 2007 – Bušmane, Brigita.** *Piena vārdi. Piena produktu nosaukumi latviešu valodā*. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2007.

**Bušmane 2015 – Bušmane, Brigita.** Leksēma *parpalas* latviešu valodā. *Valoda – 2015. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXV. Daugavpils : Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2015, 11.–17. lpp.

**Bušmane 2016 – Bušmane, Brigita.** Slavic Loanwords in the Terms for Dumplings in Latvian. *Acta Baltico-Slavica*, 40. Warszawa, 2016, pp. 38–59. [sk. 2018. g. 23. martā] Pieejams:

<https://ispan.waw.pl/journals/index.php/abs/article/view/abs>

**Ceļi XIII – Dzīleja-Sināte, Rasma.** Daži Talsu novada ēdieni. *Ceļi* : rakstu krājums, XIII. Lunda : Ramave, 1967, 45.–47. lpp.

**DLKŽ – Dabartinės lietuvių kalbos žodynas.** Vilnius : Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2000.

**Draviņš 2000 – Draviņš, Kārlis.** *Kurzemē aizgājušos laikos.* Atmiņas, nostāsti, vērojumi. Rīga : Jumava, 2000.

**Dumpe 1998 – Dumpe, Linda.** *Latviešu tradicionālā piensaimniecība. Piena produkti un piena ēdieni.* Rīga : Latvijas vēstures institūta apgāds, 1998.

**E –** Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūta Etnogrāfisko materiālu krātuves materiāli.

**EH – Endzelīns, Jānis; Hauzenberga, Edīte.** *Papildinājumi un labojumi K. Mīlenbaha Latviešu valodas vārdnīcai.* 1.–2. sēj. Rīga, 1934–1946.

**ĒIV – Kagaine, Elga; Raģe, Silvija.** *Ērģemes izloksnes vārdnīca.* 1.–3. sēj. Rīga : Zinātne, 1977–1983.

**Etn. – Etnogrāfiskas ziņas par latviešiem.** I–IV. „*Dienas Lapas*” pielikums. Rīga, 1891–1894.

**G. Sm. –** Dr. philol. Guntas Smiltnieces pierakstītie izloksnes materiāli.

**J. K. –** Bārtas etnogr. ansambļa dibinātāja Jēkaba Kībura (1897–1972) pierakstītie izloksnes materiāli.

**Kettunen 1938 – Kettunen, Lauri Einari.** *Livisches Wörterbuch mit grammatischer Einleitung.* Helsinki : Suomalais-ugrilainen Seura, 1938.

**Laumane 1973 – Laumane, Benita.** *Zivju nosaukumi latviešu valodā.* Rīga : Zinātne, 1973.

**LEV – Karulis, Konstantīns.** *Latviešu etimoloģijas vārdnīca.* 1.–2. sēj. Rīga : Avots, 1992.

**LKV – Latviešu konversācijas vārdnīca.** 1.–21. sēj. Rīga : A. Gulbis, 1927–1940.

**LKŽ – Lietuvių kalbos žodynas.** T. V–VI. Vilnius : Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1959–1962; T. XVI. Vilnius : Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1995.

**LLVV – Latviešu literārās valodas vārdnīca.** 1.–8. sēj. Rīga : Zinātne, 1972–1996.

**LVDA 1999 – Latviešu valodas dialektu atlants. Leksika.** B. Bušmane, B. Laumane, A. Stafecka u. c. Rīga : Zinātne, 1999.

**LVM –** Latvijas Nacionālā vēstures muzeja Etnogrāfijas nodaļas arhīva bij. Pieminekļu valdes materiāli.

**ME – Mīlenbahs, Kārlis.** *Latviešu valodas vārdnīca.* Rediģējis, papildinājis un turpinājis J. Endzelīns. I–IV. Rīga : Kultūras fonds, 1923–1932.

**Pope 2002 – Krautmane-Lohmatkina, Lida.** *Pope un kaimiņizloksnes.* Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2002.

**VLIR – Graudiņa, Milda.** Laidzes un Kandavas izloksne. *Valodas un literatūras institūta raksti.* VIII. Rīga : Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas izdevniecība, 1964, 143.–292. lpp.

**Михайлова 1964 – Михайлова, И[?].** *С. Лексикографические разыскания о названиях пицци в псковских народных говорах.* Дипломная работа. ЛГУ, 1964.

**Словарь 11 –** *Словарь русских народных говоров.* Выпуск 11. Ленинград : Наука, 1976.

**Трубачев 1960 – Трубачев, Олег.** Из истории названий каш в славянских языках. *Slavia XXIX,* Praha, 1960.

**Rafael MARTIN CALVO** (Ventspils University College)

## **APPROACHES TO THE SEMANTIC CHARACTERIZATION OF EVALUATIVE FORMS**

### **EVALUATĪVO ATVASINĀJUMU SEMANTISKĀ RAKSTUROJUMA METODES**

**Keywords:** evaluative morphology, evaluative affixes, diminutives, augmentatives, evaluative forms, semantic weakening, pragmatic features, semantic dispersion.

**Atslēgvārdi:** evaluatīvā vārddarināšana, vērtējumizteikšana, vērtējumafiksi, deminutīvi, augmentatīvi, evaluatīvie atvasinājumi, semantika, pavājinājuma sēma [semantiskais pavājinājums], pragmatiskās iezīmes, semantiskā izkļiede.

#### **Kopsavilkums<sup>1</sup>**

Analīzes galvenais priekšmets evaluatīvā vārddarināšanā ir veids, kādā subjektīvs vērtējums par objektu vai apstākli tiek izteikts vienīgi ar morfoloģiskām izmaiņām vārda līmenī, izmantojot atbilstošas morfēmas. Evaluatīvie atvasinājumi, it īpaši deminutīvi, ir analizēti dažādos pētījumos, un par tiem diskutēts vairākās valodniecības jomās – vārddarināšanā, morfoloģijā, semantikā, pragmatikā, kognitīvajā lingvistikā u. c. Tomēr teorētiskās literatūras analīze liecina par konsekvences trūkumu definīciju un semantiskā raksturojuma izstrādē, it īpaši, ja evaluatīvos derivātus pēta nevis kā atsevišķas parādības (piemēram, uzskatot, ka deminutīvi, augmentatīvi, pejoratīvi u. c. semantiskās grupas ir neatkarīgas), bet kā plašāku, savstarpēji saistītu derivatīvās sistēmas kopumu.

Konkrētā valodā ar dažādiem vērtējumafiksiem izteikto semantiski pragmatisko iezīmju (līdzīgu, kontrastējošu vai paralēlu) noteikšana vienotā sistēmā var palīdzēt izprast gan sistēmu kā savstarpēji saistītu vienību kopumu, gan katra afiksa dažādās semantiskās iezīmes. Šajā pētījumā skatīts dažu autoru devums šajā jomā, it īpaši Nikola Grandi (*Nicola Grandi*) un Līvijas Kertvēješi (*Livia Körtvélyessy*) izstrādātā semantisko premisu metode, kā arī Daniela Žurafska (*Daniel Jurafsky*), Viktora Moisesa Prjeto (*Victor Moisés Prieto*) un Karinas Mucas (*Karin Mutz*) radiālās kategorijas metode.

Pētījumā atzīts, ka abas metodes, lai gan tās ir lietderīgas vērtējumu izsakošo atvasinājumu semantiskās hierarhijas veidošanā un pragmatiski orientēta lietojuma biežuma novērtēšanai, nav izmantojamas, lai apvienotu kopīgā sistēmā to dažādās semantiski pragmatiskās funkcijas. Šajos modeļos konstatētie ierobežojumi ir saistīti ar vispārināšanu un vienkāršošanu, evaluatīvo atvasinājumu kā izolētu semantisko vienību izpēti un klasificēšanu nepietiekami definētās kategorijās.

Pētījuma rezultāti liecina, ka ir pietiekami plaša teorētiskā bāze, lai uzskatītu, ka evaluatīvajiem atvasinājumiem raksturīga fundamentāla semantiskā izkļiede, kas semantiski pragmatiskā aspektā padara tos par viegli pārprotamiem. Tas nozīmē, ka evaluatīvo atvasinājumu (ņemot vērā to interpretāciju un tulkošanas specifiku) korekts semantiski pragmatiskais raksturojums iespējams tikai tad, ja tiek pienācīgi pārbaudīts tas vispārējais lingvistiskais un nelingvistiskais konteksts, kurā tie funkcionē.

#### **References**

**Beard 1995** – **Beard, Robert.** *Lexeme-morpheme Base Morphology: A General Theory of Inflection and Word Formation.* New York : State University of New York Press, 1995.

**Brugmann, Delbrück 1906** – **Brugmann, Karl; Delbrück, Berthold.** *Grundriss der*

---

<sup>1</sup> Kopsavilkumu no angļu valodas tulkojusi Ventspils Augstskolas studente Annija Pogorelova.

*vergleichenden Grammatik der indogermanischen Sprachen, vol. II, part I.* Strasburg : Karl J. Trübner, 1906.

**Bybee, Pagliuca, Perkins 1994** – **Bybee, Joan L.; Pagliuca, William; and Perkins, Revere.** *The Evolution of Grammar: Tense, Aspect; and Modality in the Languages of the World.* Chicago : University of Chicago Press, 1994.

**Dressler, Merlini Barbaresi 1994** – **Dressler, Wolfgang; Merlini Barbaresi, Lavinia.** *Diminutives and Intensifiers in Italian, German, and Other Languages.* Berlin : Mouton de Gruyter, 1994.

**Gaarder 1966** – **Gaarder, A. Bruce.** Los llamados diminutivos y aumentativos en el español de México. *Publications of the Modern Language Association*, vol. 81, 1966, pp. 585–595.

**Gabelentz 1981** – **Gabelentz, Georg von der.** *Die Sprachwissenschaft. Ihre Aufgaben, Methoden, und bisherigen Ergebnisse.* Leipzig : Weigel, 1981.

**González Ollé 1962** – **González Ollé, Fernando.** *Los sufijos diminutos en castellano medieval.* Revista de Filología Española, Anejo LXXV. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1962.

**Grandi 2005** – **Grandi, Nicola.** Sardinian evaluative morphology in typological perspective. Putzu, Ignazio (ed.). *Sardinian in typological perspective.* Bochum: Brockmeyer University Press, 2005, pp. 188–209.

**Grandi, Körtvélyessy 2015** – **Grandi, Nicola; Körtvélyessy, Livia.** Introduction: Why Evaluative Morphology? Grandi, Nicola, and Körtvélyessy, Livia (eds.). *Edinburgh Handbook of Evaluative Morphology.* Edinburgh : Edinburgh University Press, 2015, pp. 3–20.

**Hasselrot 1957** – **Hasselrot, Bengt.** *Études sur la formation diminutive dans les langues romanes.* Almqvist and Wiksells : Uppsala Universitets Arsskrift, 1957.

**Jurafsky 1996** – **Jurafsky, Daniel.** Universal Tendencies in the Semantics of the Diminutive. *Language*, vol.72, no. 3, 1996, pp. 533–578.

**Kalnača 2015** – **Kalnača, Andra.** Latvian. Grandi, Nicola, and Körtvélyessy, Livia (eds.). *Edinburgh Handbook of Evaluative Morphology.* Edinburgh: Edinburgh University Press, 2015, pp. 253–261.

**Körtvélyessy 2015** – **Körtvélyessy, Livia.** *Evaluative morphology from a cross-linguistic perspective.* Newcastle upon Tyne : Cambridge Scholars Publishing, 2015.

**Lieber 2004** – **Lieber, Rochelle.** *Morphology and Lexical Semantics.* New York : Cambridge University Press, 2004.

**Lieber 2012** – **Lieber, Rochelle.** Semantics of derivational morphology. *Semantics. An International Handbook of Natural Language Meaning, vol. 3.* Maienborn, Claudia; von Stechow, Klaus; Portner, Paul (eds.). Berlin/Boston : De Gruyter Mouton, 2012, pp. 2098.–2119.

**Martín Calvo 2018<sub>e</sub>** – **Martín Calvo, Rafael.** *Evaluative Morphology: Character and Conditions of Evaluative Forms Obtained By Suffixation* [seen 06.06.2018.]. Available online: [https://www.researchgate.net/publication/323245286\\_evaluative\\_morphology\\_character\\_and\\_conditions\\_of\\_evaluative\\_forms\\_obtained\\_by\\_suffixation](https://www.researchgate.net/publication/323245286_evaluative_morphology_character_and_conditions_of_evaluative_forms_obtained_by_suffixation)

**Meillet 1912** – **Meillet, Antoine.** *Linguistique historique et linguistique générale.* Paris : Librairie Ancienne Honoré Champion, 1912.

**Montes Giraldo 1972** – **Montes Giraldo, José Joaquín.** Funciones del diminutivo en español: Ensayo de clasificación. *Thesaurus* 27, 1972, pp. 71–88.

**Mutz 2015** – **Mutz, Karin.** Evaluative Morphology in a diachronic perspective. *Edinburgh*



*Handbook of Evaluative Morphology*. Grandi, Nicola; Körtvélyessy, Livia (eds.). Edinburgh : Edinburgh University Press Ltd., pp. 142–154.

**Panocová 2013 – Panocová, Renáta.** Semantics of diminutivization: evidence from Russian. *The Semantics of Word Formation and Lexicalization*. Thomas, Claire; ten Hacken, Pius (eds.). Edinburgh: Edinburgh University Press, pp. 266–285.

**Prieto 2005<sub>e</sub> – Prieto, Victor Moisés.** *Spanish Evaluative Morphology: Pragmatic, Sociolinguistic, and Semantic Issues* [seen 06.06.2018.]. Available online: [http://etd.fcla.edu/UF/UFE0010940/prieto\\_v.pdf](http://etd.fcla.edu/UF/UFE0010940/prieto_v.pdf).

**Prieto 2015 – Prieto, Victor Moisés.** The semantics of evaluative morphology. *Edinburgh Handbook of Evaluative Morphology*. Grandi, Nicola; Körtvélyessy, Livia (eds.). Edinburgh : Edinburgh University Press, 2015, pp. 21–31. lpp.

**CORDE<sub>e</sub> – Corpus diacrónico del español** [seen 06.06.2018]. Available online: <http://www.rae.es/recursos/banco-de-datos/corde>.

**Rūķe-Draviņa 1959 – Rūķe-Draviņa, Velta.** *Diminutive im Lettischen*. Lund : Acta Universitates Stockholmiensis, 1959.

**Schneider 2013 – Schneider, Klaus.** *Diminutives in English*. Tübingen : Max Niemeyer, 2013.

**Štekauer 2015 – Štekauer, Pavol.** Word Formation Processes in Evaluative Morphology. Grandi, Nicola and Körtvélyessy, Livia (eds.). *Edinburgh Handbook of Evaluative Morphology*. Edinburgh : Edinburgh University Press, 2015, pp. 43–60.

**Vulāne 2013 – Vulāne, Anna.** Vārd darināšana. *Latviešu valodas gramatika*. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2013, 190.–299. lpp.

**Wierzbicka 1992 – Wierzbicka, Anna.** *Semantics, culture and cognition*. New York, Oxford : OUP, 1992.

**Wierzbicka 1996 – Wierzbicka, Anna.** *Semantics. Primes and Universals*. Oxford, New York : OUP, 1996.

**Agnese DUBOVA, Egita PROVEJA** (Ventspils Augstskola)

**PROJEKTS „ZINĀTNISKO IEVADTEKSTU VALODA UN  
STRUKTŪRA” – KORPUSLINGVISTISKIE PAŅĒMIENI  
ZINĀTNISKO TEKSTU ANALĪZĒ**

**PROJEKT „SPRACHE UND STRUKTUR DER WISSENSCHAFTLICHEN  
EINLEITENDEN TEXTE”: KORPUSLINGUISTISCHE VERFAHREN  
ZUR ANALYSE VON WISSENSCHAFTLICHEN TEXTEN**

**Atslēgvārdi:** zinātnes valoda, tekstu struktūrelementi, vārdkopu analīze, latviešu valoda, korpuslingvistiskie paņēmieni.

**Schlüsselwörter:** Wissenschaftssprache, Textbausteine, Analyse von sprachlichen Konstruktionen, Lettisch, korpuslinguistische Verfahren.

**Zusammenfassung**

In der lettischen Linguistik ist die Wissenschaftssprache mittlerweile zwar Gegenstand diverser Studien geworden, die Untersuchungen dazu sind allerdings immer noch als fragmentarisch zu betrachten. Es mangelt an korpuslinguistisch angelegten Studien, die sich eingehend mit den wissenschaftlichen Texten sowohl auf der Ebene der Mikro- als auch der Makrostruktur, darunter auch mit den konventionellen Wortgruppen bzw. Konstruktionen dieser Texte aus einer interdisziplinären Sicht auseinandersetzen.

Als ein unabdingbarer Bestandteil jedes wissenschaftlichen Textes gilt der einleitende Baustein, der die Zielsetzung, die Aufgabenstellung, die angewandten Methoden, die Novität der Untersuchung u. ä. erläutert. Dieser textuelle Baustein dient als eine Richtschnur für die darauffolgende Beschreibung der durchgeführten Studie. Daher ist es von besonderer Relevanz, die einzelnen Elemente dieses Textbausteines sowie ihre sprachliche Realisierung zu beleuchten und zu untersuchen. Dies vor allem deswegen, weil – wie die im Vorfeld der Untersuchung getätigten Beobachtungen nahelegen – die einleitenden Texte bei unterschiedlichen wissenschaftlichen Fachrichtungen und auch bei ihren einzelnen Disziplinen im Lettischen gewisse, teilweise sogar gravierende Unterschiede aufweisen. Somit kann davon ausgegangen werden, dass es bei unterschiedlichen Wissenschaftsbereichen, etwa Naturwissenschaften oder Geisteswissenschaften, bei dem Gebrauch von bestimmten Strukturelementen des einleitenden Textbausteins, bei ihrer Abfolge sowie sprachlichen Realisierung gewisse Abweichungen festgestellt werden können.

Auf die dargestellten Vorüberlegungen basierte ein an der Hochschule Ventspils im Zeitraum vom 1. September bis 31. Dezember 2017 durchgeführtes Projekt, das zum Ziel hatte, den strukturellen Aufbau und die sprachliche Realisierung des einleitenden Textbausteines von lettischen wissenschaftlichen Texten diverser wissenschaftlicher Fachrichtungen, ausgewählt nach dem Frascati Manual, unter Einsatz von korpuslinguistischen Methoden zu beleuchten. Das Hauptaugenmerk galt dabei den in dem einleitenden Textbaustein konventionellen Konstruktionen, die der sprachlichen Realisierung von solchen strukturellen Elementen wie Zielsetzung, Aufgabestellung, angewandte Methoden, Novität, Aktualität, Forschungsgegenstand usw. dienen. Der vorliegende Beitrag stellt die korpuslinguistische Herangehensweise bei der linguistischen Untersuchung vom einleitenden Textbaustein wissenschaftlicher Texte vor. Beschrieben werden dabei die Kriterien für die Textauswahl, die Anlegung eines für die Projektzwecke angepassten Textkorpus, die Wahl der zu analysierenden strukturellen Elemente

sowie der zu ihrer Realisierung verwendeten sprachlichen Konstruktionen, die ersten Bewertungen der Ergebnisse sowie einen Ausblick auf weitere zugehörige Untersuchungen.

## Avoti

Projekta „Zinātnisko ievadtekstu valoda un struktūra” digitālais tekstu korpus. Arhivēts Ventspils Augstskolā, 2017.

## Literatūra

**ACADEMIA 2018** – ACADEMIA akadēmiskais repozitorijs. [sk. 2018. g. 8. jūn.]. Pieejams: <https://academia.lndb.lv/>

**Antony 2018** – Laurence Anthony's Website. [sk. 2018. g. 8. jūn.]. Pieejams: <http://www.laurenceanthony.net/>

**Baltiņš, Markus 2013** – *Konferences „Zinātnes valoda” materiāli*. Atb. red. Māris Baltiņš, Dace Markus. Rīga : Valsts valodas komisija, 2003.

**Calaresu, Guardiano, Hölker 2007** – **Calaresu, Emilia; Guardiano, Cristina; Hölker, Klaus** (Hrsg.). *Italienisch und Deutsch als Wissenschaftssprachen. Bestandsaufnahmen, Analysen, Perspektiven*. Italiano e tedesco come lingue della comunicazione scientifica. Riconoscizioni, analisi e prospettive. Berlin u. a : LIT Verlag, 2007.

**Dubova, Leitāne, Lele-Rozentāle 2009** – **Dubova, Agnese, Leitāne, Māra, Lele-Rozentāle, Dzintra**. *Zinātniskā komunikācija starpkultūru kontekstā*. I daļa. Ventspils : Ventspils Augstskola, 2009.

**Dubova 2015** – **Dubova, Agnese**. Zur Dynamik der Rolle des Deutschen in der Sprachwissenschaft in Lettland seit dem 20. Jahrhundert. Michael Szurawitzki, Ines A. Busch-Lauer, Paul Rössler, Reinhard Krapp (Hrsg.). *Wissenschaftssprache Deutsch*. Tübingen : Narr, 2015, S. 13– 25.

**Dubova 2016a** – **Dubova, Agnese**. Präsenz des Deutschen in den lettischen sprachwissenschaftlichen Artikeln (1918–1940). *Valoda – 2016*. Valoda dažādu kultūru kontekstā. XXVI zinātnisko rakstu krājums. Daugavpils : Saule, 2016, 328.–332. lpp.

**Dubova 2016b** – **Dubova, Agnese**. Deutschsprachige sekundäre Texte in lettischen sprachwissenschaftlichen Sammelbänden. Eglė Kontutyte, Vaiva Žeimantiene (Hrsg.) : *Sprache in der Wissenschaft*. Germanistische Einblicke. Frankfurt a. M. : Lang, 2016, S. 51–62. (= *Duisburger Arbeiten zur Sprach- und Kulturwissenschaft*, Bd. 111).

**Dubova 2017** – **Dubova, Agnese**. Zur Popularisierung der deutschsprachigen sprachwissenschaftlichen Literatur in Lettland (1918–1940). Margit Breckle, Mona Enell-Nilsson, Mariann Skog-Södersved (Hrsg.). *Wissenstransfer und Popularisierung* : Ausgewählte Beiträge der Tagung Germanistische Forschungen zum Text (GeFoText) in Vaasa. Frankfurt a. M. : Lang, 2017, S. 27–39. (= *Finnische Beiträge zur Germanistik*, Bd. 35).

**FOS 2015** – Frascati Manual 2015. *Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development*. [sk. 2018. g. 8. jūn.]. Pieejams: [https://read.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/frascati-manual-2015\\_9789264239012-en#page60](https://read.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/frascati-manual-2015_9789264239012-en#page60)

**GeSIG 2018** – Das gemeinsame sprachliche Inventar der Geisteswissenschaften (GeSIG) [sk. 2018. g. 8. jūn.]. Pieejams: <http://research.uni-leipzig.de/gesig/index.html>

**GeWiss 2018** – Gesprochene Wissenschaftssprache: Deutsch im Vergleich zum Polnischen und Englischen (GeWiss) [sk. 2018. g. 8. jūn.]. Pieejams: <https://gewiss.uni-leipzig.de/>

**KoGloss 2012** – *KoGloss : collaborative corpus-based construction glossaries for foreign language learning in academia and advanced training*. [sk. 2018. g. 8. jūn.]. Pieejams: [http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/28890/Manual\\_ENG.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/28890/Manual_ENG.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

- Laiveniece 2010 – Laiveniece, Diāna.** Subjektīvā un objektīvā izteiksmes veidi zinātnes valodā. *Vārds un tā pētīšanas aspekti* : rakstu krājums, 14 (1). Liepāja : LiepA, 2010, 128.–138. lpp.
- Laiveniece 2012 – Laiveniece, Diāna.** Zinātniskā stila pazīmes : tekstveides aspekts. *Vārds un tā pētīšanas aspekti* : rakstu krājums, 16 (1). Liepāja : LiepA, 2012, 152.–159. lpp.
- Laiveniece 2013 – Laiveniece, Diāna.** Teksta mikrostrukturāras veidotāji līdzekļi valodniecības zinātniskajos rakstos. *Vārds un tā pētīšanas aspekti* : rakstu krājums, 17 (1). Liepāja : LiepA, 2013, 122.–133. lpp.
- Laiveniece 2014a – Laiveniece, Diāna.** Populārzinātnisko rakstu virsraksti latviešu valodas kultūras pētījumiem. *Vārds un tā pētīšanas aspekti* : rakstu krājums, 18 (1). Liepāja : LiepA, 2014, 165.–178. lpp.
- Laiveniece 2014b – Laiveniece, Diāna.** Promociju darbu nosaukumi mūsdienu latviešu zinātnes valodā. *Linguistica Lettica*, 22. Rīga : LU LVI, 2014, 205.–230. lpp.
- Laiveniece 2015 – Laiveniece, Diāna.** Zinātniskā raksta pavadteksti latviešu un lietuviešu filoloģiskajos izdevumos. *Scriptus Manet* : Humanitāro un mākslas zinātņu žurnāls, 1. Liepāja: LiepA, 2015, 75.–88. lpp.
- Laiveniece 2016 – Laiveniece, Diāna.** Pētniecības metodoloģijas apraksts valodniecības nozares promociju darbu kopsavilkumos. *Scriptus Manet* : Humanitāro un mākslas zinātņu žurnāls, 2. Liepāja : LiepA, 2016, 22.–37. lpp.
- Leitāne 2009 – Leitāne, Māra.** Deutsche und lettische Wissenschaftssprache im Vergleich. *Vārds un tā pētīšanas aspekti* : rakstu krājums, 13(2). Liepāja : LiepA, 2009, 147.–154. lpp.
- Lele-Rozentāle 2011 – Lele-Rozentāle, Dzintra.** Zur deutschsprachigen Pionierarbeit im lettischen Kulturraum: Ansätze und Herausforderungen. Michael Prinz, Jarmo Korhonen (Hrsg.). *Deutsch als Wissenschaftssprache im Ostseeraum – Geschichte und Gegenwart*. Akten zum Humboldt-Kolleg an der Universität Helsinki, 27. bis 29. Mai 2010. Frankfurt a. M. u. a. : Lang, 2011, S. 68–79. (= *Finnische Beiträge zur Germanistik*, Bd. 27).
- Lele-Rozentāle 2013 – Lele-Rozentāle, Dzintra.** Baltijas vācu valoda 20. gadsimta 1. puses lingvistiskajā diskursā. Atb. red. Igors Koškins, Tatjana Stoikova. *Kontaktlingvistikas un slāvu valodniecības aktuālās problēmas*: zinātnisko rakstu krājums pēc 2008.–2013. g. starptautisko konferenču un semināru materiāliem. Rīga : LU apgāds, 2013, 29.–40. lpp.
- Lele-Rozentāle 2016a – Lele-Rozentāle, Dzintra.** Vom Niederdeutschen zum Hochdeutschen : historischer Einblick in die Geschichte des baltischen Deutsch. Ineta Balode, Dzintra Lele-Rozentāle (Hrsg.). *Deutsch im Baltikum*. Eine annotierte Forschungsbibliographie. Wiesbaden : Harrassowitz, 2016, S. 37–63.
- Lele-Rozentāle 2016b – Lele-Rozentāle, Dzintra.** Intertextualität in deutschen und lettischen linguistischen Aufsätzen : Kontrastive Analyse und interkulturelle Interpretation. Kontutyte, Eglė; Žeimantiene, Vaiva (Hrsg.). *Sprache in der Wissenschaft*. Germanistische Einblicke. Frankfurt a. M. : Lang, 2016, 161. – 174. lpp. (= *Duisburger Arbeiten zur Sprach- und Kulturwissenschaft*, Bd. 111).
- LLU ESAF 2016 –** Latvijas Lauksaimniecības universitātes Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultāte. *Metodiskie norādījumi promocijas darba izstrādāšanai un aprobācijai* [sk. 2018. g. 8. jūn.]. Pieejams: <https://goo.gl/EtdSP3>
- LU 2012 –** Latvijas Universitātes promocijas darbu kopsavilkumu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi [sk. 2018. g. 8. jūn.]. Pieejams: <https://goo.gl/KbyA4N>
- MK 1001 –** Ministru kabineta noteikumi Nr. 1001. *Doktora zinātniskā grāda piešķiršanas (promocijas) kārtība un kritēriji* [sk. 2018. g. 8. jūn.]. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=124787>
- Proveja 2016 – Proveja, Egīta.** *Von Albuminanten oder Eiweißstoffen* : Zur Vermittlung von wissenschaftlichen Erkenntnissen an Frauen im ausgehenden 19. Jahrhundert. Eglė Kontutyte, Vaiva

Žeimantiene (Hrsg.). *Sprache in der Wissenschaft*. Germanistische Einblicke. Frankfurt a. M. : Lang, 2016, S. 121–132. (= Duisburger Arbeiten zur Sprach- und Kulturwissenschaft, Bd. 111).

**Proveja 2017 – Proveja, Egita.** Wissen für Frauen : Zur populären Vermittlung von wissenschaftlichen Inhalten in der *Rigaschen Hausfrauen-Zeitung* (1884–1906). Margit Breckle, Mona Enell-Nilsson, Mariann Skog-Södersved (Hrsg.). *Wissenstransfer und Popularisierung* : Ausgewählte Beiträge der Tagung Germanistische Forschungen zum Text (GeFoText) in Vaasa. Frankfurt a. M. : Lang, 2017, S. 123–136. (= *Finnische Beiträge zur Germanistik*, Bd. 35).

**Scherer 2014 – Scherer, Carmen.** *Korpuslinguistik*. 2. aktual. Aufl. Heidelberg : Winter, 2014.

**Anna FRĪDENBERGA** (LU Latviešu valodas institūts)

## **LAIME UN NELAIME 16. UN 17. GADSIMTA RAKSTU AVOTOS**

### **LAIME AND NELAIME IN THE WRITTEN SOURCES OF THE 16TH AND 17TH CENTURIES**

**Atslēgvārdi:** vārd darināšana, valodas vēsture, senie rakstu avoti, semantika, atvasinājumi.

**Keywords:** word-formation, language history, early written sources, semantics, derivatives.

#### **Summary**

In early Latvian texts the words *laime* ‘happiness, fortune’ and *nelaime* ‘misfortune’ and corresponding derivatives constitute a group of word-formatives that are interesting to discuss from the point of view of word-formation and semantics. The word *nelaime* is characteristic, often used in religious texts, in the 17th century it had more than 600 word-tokens. In the texts of the end of the 16th century word *nelaimība* often is used with the same meaning ‘misfortune’, and in lexicographical sources *nelaime* and *nelaimība* are mentioned as synonyms. These words also have some common word groups, e. g., *pasargāt par nelaimi*, *pasargāt par nelaimību*. In G. Mancelius sermons phraseological units such as *nelaimes=putnis*, *nelaimes=bīķeris* are often used. The word *laime*, in its turn, in the texts of the 17th century has about 70 word-tokens, but *laimība* is used only once. In religious texts words with negative connotation have a considerably larger number of word-tokens. The word *nelaime* has very wide usage in early texts, and in the dictionary *Lettus* by G. Mancelius it corresponds to several German words, so it is used in more than one meaning. The use of *nelaimība* in early texts could be explained by the fact that the model – word-formatives with *-ība* – was very actively used at the end of the 16th and beginning of the 17th century in the formation of abstract nouns and quality names. There are a lot of formatives with *-ība* and negation *ne-* in religious texts, especially characteristic of the works of G. Mancelius, so *nelaimība* could be formed by analogy. Writing entries for Historical Dictionary of Latvian (16th–17th centuries) it is essential to view the formatives and semantics of one word-formation nest together.

#### **Avoti**

**Elg1621\_GCH** – Elger, Georgius. *Geistliche Catholische Gesänge*. 1621

**Elg1683\_DLPL** – Elger, Georgius. *Dictionarium Polono-Latino-Lottaucum: Opus Posthumum*. In gratiam Studiosae Iuuentutis. In lucem datum. Vilnae : Typis Academicis Soc. IESU. 1683.

**Fuer1650\_70\_1ms** – Fürecker, Christopher. *Lettisches un Teutsches Wörterbuch*. 1650.

**Fuer1650\_70\_2ms** – Fürecker, Christopher. *Lettisches un Teutsches Wörterbuch*. 1650.

**JT1685** – *Tas Jauns Testaments*. 1685.

**LGL1685\_K1** – *Lettische geistliche Lieder vnd Collecten*. 1685.

**LGL1685\_V5** – *Lettische geistliche Lieder vnd Collecten*. 1685.

**Manc1631\_LGL** – Mancelius, Georgius. *Lettische geistliche Lieder vnd Psalmen*. 1631.

**Manc1631\_LVM** – Mancelius, Georgius. *Lettisch Vade mecum*. 1631.

**Manc1631\_Syr** – Mancelius, Georgius. *Das Haus=, Zucht= vnd Lehrbuch Jesu Syrachs*. 1631.

**Manc1637\_Sal** – Mancelius, Georgius. *Die Sprüche Salomonis*. 1637.

**Manc1638\_L** – Mancelius, Georgius. *Lettus das ist Wortbuch. Sampt angehengtem täglichem Gebrauch der Lettischen Sprache*. 1638.

**Manc1638\_PhL** – Mancelius, Georgius. *Phraseologia Lettica*. 1638.

**Manc1654\_LP1** – Mancelius, Georgius. *Lang=gewünschte Lettische Postill I*. 1654.

**Manc1654\_LP2** – Mancelius, Georgius. *Lang=gewünschte Lettische Postill II*. 1654.  
**Manc1654\_LP3** – Mancelius, Georgius. *Lettische Lang=gewünschte Postill III*. 1654.  
**Ps1615** – *Psalmen vnd geistlihe Lieder*. 1615.  
**UP1587** – *Vndeutsche Psalmen*. 1587.  
**VD1689\_94** – *Ta Swehta Grahmata*. 1689–1694.  
**VLH1685\_Cat** – *Lettisches Hand=buch. Der kleine Catechismus*. 1685.  
**VLH1685\_Sal** – *Lettisches Hand=buch. Die Sprüche Salomonis*. 1685 [sk. 2018. g. 1. aug.].  
 Pieejams: <http://www.korpuss.lv/senie/>

## Literatūra

**Bergmane, Blinkena 1986** – **Bergmane, Anna, Blinkena, Aina**. *Latviešu rakstības attīstība: latviešu literārās valodas vēstures pētījumi*. Rīga : Zinātne, 1986.  
**Elksnīte 2011** – **Elksnīte, Gita**. *Nominālās vārdkopas Georga Manceļa tekstos*. Promocijas darbs. Liepāja : Liepājas Universitāte, 2011.  
**Frīdenberga 2013** – **Frīdenberga, Anna**. *Prefiksālie atvasinājumi ar negāciju ne-*. *Valoda: nozīme un forma, 3. Teorija un metodoloģija latviešu valodniecībā*. Rīga : Latvijas Universitāte, 2013. 28.–37. lpp.  
**Frīdenberga 2016** – **Frīdenberga, Anna**. *Nominālā vārddarināšana Georga Manceļa darbos*. Promocijas darbs. Rīga : Latvijas Universitāte, 2016.  
**LEV 2001** – **Karulis, Konstantīns**. *Latviešu etimoloģijas vārdnīca*. Rīga : Avots, 2001.  
**LFV 2000** – **Laua, Alise, Ezeriņa, Aija, Veinberga, Silvija**. *Latviešu frazeoloģijas vārdnīca*. Rīga : Avots, 2000.  
**LLVV** – *Latviešu literārās valodas vārdnīca*. 1.–8. sēj. Rīga : Zinātne, 1972–1996 ) [sk. 2018. g. 1. aug.]. Pieejams: [www.tezaurs.lv/llvv](http://www.tezaurs.lv/llvv)  
**LTT** – *Latviešu tautas ticējumi*. 1.–4. sēj. Sakrājis un sakārtojis P. Šmits. Rīga : Latviešu folkloras krātuve, 1940–1941. Pieejams: [valoda.ailab.lv/folkloraticejumi/](http://valoda.ailab.lv/folkloraticejumi/)  
**Luther 1545** – **Luther, Martin**. *Biblia: das ist: die gantze heilige Schrifft: Deudsch. Auff's new zugericht*. Wittemberg, 1545 [sk. 2018. g. 1. aug.]. Pieejams: <http://lutherbibel.net/>  
**LVVV 2016** – **Andronova, Everita, Frīdenberga, Anna, Siliņa-Piņķe, Renāte, Trumpa, Anta, Vanags, Pēteris**. *Latviešu valodas vēsturiskā vārdnīca (16.–17. gadsimts)* [sk. 2018. g. 1. aug.]. Pieejams: [www.tezaurs.lv/lvvv/](http://www.tezaurs.lv/lvvv/)  
**ME** – **Milenbahs, Kārlis**. *Latviešu valodas vārdnīca*. I–IV. Rediģējis, papildinājis, turpinājis J. Endzelīns. Rīga : Izglītības ministrija, 1923–1932.  
**MLVV** – *Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca*. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2014 [sk. 2018. g. 1. aug.]. Pieejams: [www.tezaurs.lv/mlvv](http://www.tezaurs.lv/mlvv)  
**Stender 1789** – **Stender, Gothard Friedrich**. *Lettisches Lexicon*. Mitau, 1789.  
**Smiltnece 2002** – **Smiltnece, Gunta**. *Lietvārdu dzimtes un celma formu svārstības. Latviešu literārās valodas morfoloģiskās sistēmas attīstība*. I. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2002, 10.–44. lpp.  
**Trumpa 2015** – **Trumpa, Anta**. *Atsevišķi atvasinājumi ar ne- un to semantika latviešu valodas senajos tekstos. Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, 19 (1)*. Liepāja : LiePA, 2015, 189.–199. lpp.  
**VLV** – *Vācu-latviešu vārdnīca*. Rīga : Avots, 1990.

**Dalia JAKAITĖ** (Šiaulių universitetas)

## **DIEVO ŽODIS IR MOTERIS MODERNIOJOJE POEZIJOJE WORT GOTTES UND FRAU IN DER MODERNEN POESIE**

**Raktiniai žodžiai:** poezija, moteris, Dievo žodis, Evangelija, kasdienybė, Marija.

**Schlüsselwörter:** Poesie, Frau, Wort Gottes, Dialog, Evangelium, Alltag, Maria.

### **Zusammenfassung**

Gegenstand des Beitrags: a) Dialog der *modernen alltäglichen Frau* mit dem Wort Gottes in der Poesie; b) Interpretation der *evangelischen Frau* in der Poesie und Dialog dieser Frau mit Gott. Beide Untersuchungsgegenstände basieren auf Wort Gottes und Alltagsdiskurs. Dialog wird nach Martin Buber aufgefasst und die Aufmerksamkeit wird auf verbale Aspekte des Dialogs gelenkt. Aus der breiten Palette der modernen Poesie vom Ende des 20. Jhs. bis zum Anfang des 21. Jhs. wurden zur Analyse folgende Dichter gewählt: deutsche Dichterin Dorothee Sölle (1929–2003), schweizer Dichter Kurt Marti (1921–2017), österreichische Dichterin Christine Busta (1915–1987), polnischer Dichter Czesław Miłosz (1911–2004), einige litauischen (Emilija Liegutė, geb. 1930; Leonardas Gutauskas, geb. 1938; Donaldas Kajokas, geb. 1953; Vladas Braziūnas, geb. 1952) und lettischen (Uldis Bērziņš, geb. 1944; Anna Rancāne, geb. 1959) Autoren. Das Ziel des vorliegenden Beitrags ist die Analyse des in der modernen abendländischen Poesie vom Ende des 20. bis zum Anfang des 21. Jhs. deutlich werdenden Zusammenhangs zwischen Frau und Wort Gottes anhand der Literatur-Theologie, wobei das Wort und die alltägliche Lebenswelt als der wichtigste semantische und poetische Kontext dieses Dialogs zu verstehen ist. Das evangelische „Magnificat“, die Begegnung Jesu mit der Samaritanerin, Martha und Maria und andere Fragmente des Wort Gottes werden in der analysierten Poesie aufgegriffen und durch Modellierung der anthropologisch zuverlässigen alltäglichen Frauenidentität und gleichzeitig auch durch Identität der Mystikerin, der die Bibel lesenden und liebenden Frau umschrieben.

### **Šaltiniai**

**Bērziņš 2012** – **Bērziņš, Uldis**. „Marija“. *Pavasaris bus kaip visuomet: šiuolaikinės latvių poezijos antologija*. Vertė Erika Drungytė. Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2012.

**Braziūnas 2008** – **Braziūnas, Vladas**. *Priedainė: eilėraščiai ir latvių poezijos vertimai*. Vilnius : Apostrofa, 2008.

**Busta 1983** – **Busta, Christine**. *Wenn du das Wappen der Liebe malst: Gedichte*. Salzburg : Otto Müller Verlag, 1983.

**Busta 1989** – **Busta, Christine**. *Der Himmel im Kastanienbaum: Gedichte*. Salzburg : Otto Müller Verlag, 1989.

**Gutauskas 1998** – **Gutauskas, Leonardas**. *Popierinė dėžutė: eilėraščiai*. Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 1998.

**Kajokas 2000** – **Kajokas, Donaldas**. *Mirti reikia rudenį: eilėraščiai*. Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2000.

**Liegutė 2014** – **Liegutė, Emilija**. *Būtis-nebūtis: eilėraščiai*. Vilnius : Petro ofsetas, 2014.

**Marti 2004** – **Marti, Kurt**. *Da geht ein Mensch. Štai eina žmogus*. Vertė Markus Roduner ir Vladas Braziūnas. Šiauliai : Saulės delta, 2004.



**Miłosz 2001** – **Miłosz, Czesław.** *Rinktiniai eilėraščiai.* Vertė Algis Kalėda, Eugenijus Ališanka, Almis Grybauskas ir kiti. Vilnius : Baltos lankos, 2011.

**Rancāne – Rancāne, Anna.** *Samarietė.* Vertė Vladas Braziūnas [žr. 2018 m. rugpj. 7 d.]. Prieiga: <http://vladas.braziunas.net/node/1161>

**Sölle – Sölle, Dorothee.** *Magnificat* [žr. 2018 m. rugpj. 7 d.]. Prieiga: <https://mystikaktuell.wordpress.com/2016/08/15/dorothee-soelle-magnificat/>

## Literatūra

**Bahr 1961** – **Bahr, Hans Eckehard.** *Poiesis. Theologische Untersuchung der Kunst.* Stuttgart : Evangelisches Verlagswerk, 1961.

**Buber 1998** – **Buber, Martin.** *Dialogo principas I. Aš ir Tu.* Vertė Tomas Sodeika. Vilnius : Katalikų pasaulis, 1998.

**Buber 2001** – **Buber, Martin.** *Dialogo principas II. Dialogas, Klausimas pavieniui, Tarpžmogiškumo pradai.* Vertė Tomas Sodeika. Vilnius : Katalikų pasaulis, 2001.

**Kuschel 2000** – **Kuschel, Karl Josef.** *Im Spiegel der Dichter. Mensch, Gott und Jesus in der Literatur des 20. Jahrhunderts.* Düsseldorf : Patmos-Verlag, 2000.

**Mickūnas 2014** – **Mickūnas, Algis.** *Mokykla, mokytojai, mokiniai.* Vilnius : Versus aureus, 2014.

**Sölle 1996** – **Sölle, Dorothee.** *Das Eis der Seele spalten: Theologie und Literatur in sprachloser Zeit.* Mainz : Matthias-Grünwald, 1996.

Agita KAZAKEVIČA (LU Latviešu valodas institūts)

## DARBĪBAS VĀRDA *BŪT* FORMAS SEKUNDĀRI PREDIKATĪVĀ FUNKCIJĀ

### FORMS OF THE VERB *BŪT* 'TO BE' IN A SECONDARY PREDICATIVE FUNCTION

**Atslēgvārdi:** darbības vārds *būt*, verbālā sekundārā predikativitāte, sekundāri predikatīvs komponents, divdabis, divdabja teiciens, darbības vārda nenoteiksme.

**Keywords:** verb *būt* 'to be', verbal secondary predicativity, secondary predicative component, participle, participial clause, infinitive.

#### Summary

The present paper examines the use of the verb *būt* 'to be' in a secondary predicative function. The author's previous research on the topic of secondary predicativity of a verb allows her to predict that there can be at least four cases when the verb *būt* 'to be' is used in a secondary predicative function: semi-declinable participle *būdams* (-a) 'being', indeclinable participles *esot* and *esam* 'being', including the dative absolute construction, and the use of the infinitive form *būt* 'to be' post an abstract noun: *Bet vai man pietiek tikai ar stipru gribēšanu **nebūt** kukainim?* (Repše 2016)

In the language sources following cases of the use of participle *būdams* (-a) are found: with a compound secondary predicative component where the copula is in a form of a semi-declinable participle: ***Būdams** viens, viņš [Rainis] ieguva telpu domām.* (Ir, 3 (249))

There are also sentences with a copula *būdams* (-a) 'being' in a zero form: [*Būdams*] *Apņēmības pilns, Gūtenmorgens izslīdēja caur virtuvi, **paķerdams** līdzī maizes ņuku un gabalu siera un desas.* (Bērziņš 2017)

The verb *būt* in a form of indeclinable participle with *-ot esot* is used in the dative absolute construction, that is also recognizable as a participial clause in the perspective of the present language (MLLVG II 1962; 434).

*Atklāsme ir tāda, ka darāmā ir daudz, daudz vairāk, nekā man likās, **esot** Valsts prezidentam.* (Ir, 51 (90))

The indeclinable participle *-am (ies)*, *-ām (ies)* is often used together with verbs *šķīst*, *likties* 'to seem', forming a raising construction (Crystal 2008, 401–402): [*..*] *tā [migla] šķītās dzīva esam.* (R. Ziedonis LVK 2018)

The given examples allow us to conclude – as the verb *būt* is mostly an auxiliary verb, also the secondary predicative components with the forms of *būt* are going to be compound and opinions of their interpretation will be diverse. The use of the verb *būt* in a secondary predicative function is varied.

#### Avoti

**Bērziņš 2017** – **Bērziņš, Māris.** *Gūtenmorgens otrreiz.* Rīga : Dienas Grāmata, 2017.

**Bērziņš 2015** – **Bērziņš, Māris.** *Svina garša.* Rīga : Dienas Grāmata, 2015.

**delfi.lv** – interneta portāls.

**Ir** – žurnāls.

**Jundze 2014** – **Jundze, Arno.** *Putekļi smilšu pulkstenī.* Rīga : Zvaigzne ABC, 2014.

**la.lv** – interneta portāls.

**LVK 2018** – *Līdzsvarots mūsdienu latviešu valodas tekstu korpus*. LU Mākslīgā intelekta laboratorija. Versija: LVK 2018 (alpha).  
**Mārtuža 2016** – **Mārtuža, Eva**. *Pētera zvērests*. Rīga : Lauku Avīze, 2016.  
**Repše 2012** – **Repše, Gundega**. *Rakstnieku pavārgrāmata*. Rīga : Zvaigzne ABC, 2012.  
**Repše 2016** – **Repše, Gundega**. *Bogene*. Rīga : Dienas Grāmata, 2016.

## Literatūra

**Crystal 2008** – **Crystal, David**. *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. 6th ed. United Kingdom : Blackwell Publishing, 2008.  
**Freidenfelds 1959** – **Freidenfelds, Ilmārs**. Divdabja teiciens. *Veltījums J. Endzelīnam viņa 85 dzīves un 65 darba gadu atcerei*. Rīga : LPSR ZA izdevniecība, 1959, 453.–477. lpp.  
**Ivulāne 2009** – **Ivulāne, Baiba**. Saitiņverbu sintaktiskais lietojums latviešu valodā. *Vārds un tā pētīšanas aspekti*: rakstu krājums, 13 (1). Atb. red. Gunta Smiltneiece. Liepāja : LiePA, 2009, 66.–75. lpp.  
**Kalnača, Lokmane 2014** – **Kalnača, Andra; Lokmane, Ilze**. *Syntactic properties of indeclinable participles in Latvian*. Referāts 47. *Societas Linguistica Europea* kongresā Adama Mickeviča Universitātē Poznaņā, Polijā, 2014. gada 11.–14. septembrī [sk. 2018. gada 20. jūl.]. Pieejams: [http://www.sle2014.eu/downloads/SLE2014BookofAbstracts\\_FINAL\\_2.pdf](http://www.sle2014.eu/downloads/SLE2014BookofAbstracts_FINAL_2.pdf)  
**Kazakeviča 2015** – **Kazakeviča, Agita**. Infinitīvs aiz lietvārda sekundāri predikatīvā komponenta funkcijā. *Vārds un tā pētīšanas aspekti*: rakstu krājums, 19 (1). Atb. red. Gunta Smiltneiece. Liepāja : LiePA, 2015, 55.–61. lpp.  
**Lauze 2017** – **Lauze, Linda**. Vārdu secība mutvārdu izteikumos ar apzīmētāju un pielikumu. *RES LATVIENSES IV. Semantika. Sintakse. Valodas kultūra*. Sast. un red. Andra Kalnača, Ilze Lokmane. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2017, 102.–117. lpp.  
**Lokmane 2012** – **Lokmane, Ilze**. Saitiņas primārajā un sekundārajā predikācijā. *Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas sistēmā*. Sast. un red. Andra Kalnača, Ilze Lokmane. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 32.–38. lpp.  
**LVG 2013** – *Latviešu valodas gramatika*. Rīga : Latviešu valodas institūts, 2013.  
**Matthews 1997** – **Matthews, Peter Hugoe**. *The Concise Oxford Dictionary of Linguistics*. Oxford, New York : Oxford University Press, 1997.  
**MLLVG II 1962** – *Mūsdienu latviešu literārās valodas gramatika*. II d. Sintakse. Rīga : LPSR Zinātņu akadēmijas izdevniecība, 1962.

**Džiāna LAIVENIECE** (Liepājas Universitāte)

**PRIEVĀRDISKĀS KONSTRUKCIJAS AR *pa* –  
JAUNAS UN NE TIK JAUNAS TENDENCES**  
**PREPOSITIONAL WORD-COMBINATIONS WITH *pa* ('by', 'on' etc.) –  
NEW AND NOT SO NEW TRENDS**

**Atslēgvārdi:** prievārds, prievārdiska konstrukcija, izteiciens, nozīme, sarunvaloda.

**Keywords:** preposition, prepositional word-combination, expression, meaning, colloquial speech.

**Summary**

In modern Latvian colloquial speech – both in its oral and written form, mainly on the Internet –, also in publicistic texts, etc., peculiar word-combinations with the preposition *pa*, which do not correspond or partially correspond to the norms of the Latvian language currently in force, have become topical.

The aim of the article is to look at several types of word-combinations with the preposition *pa* in modern Latvian in order to identify their meaning, fields of application, and their function. For this purpose, word-combinations with the preposition *pa* from the press, fiction and web portals have been excerpted. Examples also from television broadcasts have been fixed, as well as oral and written colloquial speech; classification of all examples and their semantic analysis have been performed. The language material mainly refers to the 21st century.

First of all, these are word-combinations with the preposition *pa* with the dative form of the possessive pronoun *mans, tavs, savs*. The frequency of the use of the word-combinations *pa manam, pa tavam, pa savam*, resulting from the influence of the Russian language, is likely to be determined by their shortness in comparison with literary equivalents, and the economical factor in colloquial language has always been decisive.

Secondly, these are word-combinations with the preposition *pa* with some adjectives having indefinite endings in the dative. Creation and usage of the word-combinations *pa jaunam, pa lielam*, and so on, have most likely been facilitated by the already existing stable expression *pa vecam*, also *pa labam* (for example, *sarunāt visu pa labam*), *pa pilnam* (for example, *ēdiena ir pa pilnam*), etc.

Thirdly, these are word-combinations with the preposition *pa* with separate adjectives having the definite ending in the accusative. Prepositional word-combinations with an adjective having the definite ending should be considered as some kind of novelty, in terms of their lexical diversity and prevalence of their use. Although the grammatical samples of these combinations with an adjective (*pa kluso, pa taisno, pa pliko*), also with a numeral (*pa pirmo*) are rather familiar in the Latvian language – for example, *nozust pa kluso; peldēties pa pliko; tas ir puika pa pirmo!* – their transfer to other lexical entities, including barbarism, is a trend that has not been seen before.

All three prepositional word-combination types discussed in the publication are not new in the Latvian language, but their spread has never been as prevalent as it is today. Partially, these combinations keep the normative regulations, namely, government of the preposition *pa* in the singular dative and accusative.

## Literatūra

- Balode 2015** – **Balode, Mairita**. Pa lielam triumfē „ausīši” un „aplikācija”. *Talsu Vēstis*, 06. 02. 2015 [sk. 2017. g. 2. sept.]. Pieejams: <http://www.talsuvestis.lv/lv/zurnalista-viedoklis/pa-lielam-triumfe-ausisi-un-aplikacija/>
- Blinkena 2009** – **Blinkena, Aina**. *Latviešu interpunkcija*. Otrais, pārstrādātais izdevums. Rīga : Zvaigzne ABC, 2009.
- Endzelīns (1932)** – **Endzelīns, Jānis**. *Dažādas valodas kļūdas*. Piektais izdevums. Rīga : Zvaigzne, b. g.
- Endzelīns, Rūķe (1940)** – *Valodas un rakstības jautājumi*. Rediģējis Jānis Endzelīns. Sakārtojusi Velta Rūķe. Otrs izdevums. Rīga : Zvaigzne, b. g.
- Freimane 1993** – **Freimane, Inta**. *Valodas kultūra teorētiskā skatījumā* : mācību līdzeklis latviešu valodas specialitātes studentiem. Rīga : Zvaigzne, 1993.
- Kalme 2001** – **Kalme, Vilma**. *Nelokāmās vārdšķiras latviešu literārajā valodā* : mācību līdzeklis. Liepāja : LiePA, 2001.
- KLV 1988** – *Krievu-latviešu vārdnīca*. Izlabots un papildināts otrais izdevums. Rīga : Avots, 1988.
- Laiveniece 2008** – **Laiveniece, Diāna**. Par un ap prievārdu „dēļ”. *Valodas prakse : vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums Nr. 3. Atb. red. Gunta Smiltiece. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2007, 69.–79. lpp.
- LLVV 61 1986** – *Latviešu literārās valodas vārdnīca*, 61 sēj. Rīga : Zinātne, 1986.
- LVG 2013** – *Latviešu valodas gramatika*. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2013.
- Lukšo b. g.** – **Lukšo, Elizabete**. *Valoda ir mana identitāte*. [Intervija ar Ilzi Līdumu], b. g. [sk. 2017. g. 31. sept.]. Pieejams: <http://www.valoda.lv/valoda-ir-msu-identitte/>
- Nītiņa 1978** – **Nītiņa, Daina**. *Prievārdu sistēma latviešu rakstu valodā*. Rīga : Zinātne, 1978.
- Nītiņa 1980** – **Nītiņa, Daina**. Dažas prievārdu lietošanas tendences. *Latviešu valodas kultūras jautājumi*, 16. laidziens. Rīga : Avots, 1980, 152.–164. lpp.
- Nītiņa 2007** – **Nītiņa, Daina**. Prepozīcija (prievārds). *Latviešu literārās valodas morfoloģiskās sistēmas attīstība*. Nelokāmās vārdšķiras, 2007, 31.–99. lpp.
- Nītiņa 2013** – **Nītiņa, Daina**. Prievārds (prepozīcija). *Latviešu valodas gramatika*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2013, 619.–640. lpp.
- NRA 2016** – Iecienītākie latviešu izteicieni – „labais”, „cepums Tev” un „like”. *Neatkarīgā Rīta Avīze*, 17. 03. 2016 [sk. 2017. g. 3. sept.]. Pieejams: <http://nra.lv/izklaide/166806-iecienitakie-latviesu-izteicieni-labais-cepums-tev-un-like.htm>
- Pīrāga 2008** – **Pīrāga, Mirdza**. *Mācot un mācoties latviešu valodu*. Liepāja : LiePA, 2008.
- Praktikums 1976** – *Latviešu literārās valodas praktikums 9.–10. klasei*. Dzidra Cīrule, Kārlis Cīrulis, Ilmārs, Freidenfelds, Helga Grase. II izdevums. Rīga : Zvaigzne, 1976.
- Redkolēģijas piezīme 1973** – Redkolēģijas piezīme. [Ievas Celmiņas rakstam „Skaust vai neskaust prievārdus?"]. *Latviešu valodas kultūras jautājumi*, 9. laidziens. Rīga : Liesma, 1973, 23.–24. lpp.
- Riekstiņa 1975** – **Riekstiņa, Rūta**. Vēlreiz par prievārdiem. *Latviešu valodas kultūras jautājumi*, 11. laidziens. Rīga : Liesma, 1975, 29.–36. lpp.
- Skujiņa 1999** – **Skujiņa, Valentīna**. *Latviešu valoda lietišķajos rakstos*. Rīga : Zvaigzne ABC, 1999.
- Smiltiece 2014** – **Smiltiece, Gunta**. *Stilistika un morfofilistika* : studiju materiāli. Liepāja : LiePA, 2014.
- Strelēvica 2006** – **Strelēvica, Dace**. Kursīvs un pēdiņas kā „nestandarta” leksikas iezīmētāji Latvijas presē. *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*, Nr. 2. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2006, 47.–58. lpp.

**Svipsta 2011 – Svipsta, Ilva.** Gada vārds – „zibakcija”, nevārds – „pa lielam”. *Neatkarīgā Rīta Avīze*, 18. 01. 2011 [sk. 2017. g. 2. sept.]. Pieejams: <http://nra.lv/latvija/39687-gada-vards-zibakcija-nevards-pa-lielam.htm>

**Šlāpins 2017 – Šlāpins, Ilmārs.** *Jauno latviešu valoda*. Otrais, papildinātais izdevums. [Rīga] : Ascendum, 2017.

**Dzintra LELE-ROZENTĀLE, Baiba EGLE (Ventspils Augstskola)**

**VĀRDKOPAS MŪSDIENU LATVIEŠU ZINĀTNES VALODĀ.  
STARPDISCIPLINĀRI ORIENTĒTAS KORPUSLINGVISTISKAS  
ANALĪZES REZULTĀTI**

**WORDING IN CONTEMPORARY LATVIAN SCIENTIFIC TEXTS.  
RESULTS OF AN INTER-DISCIPLINARY CORPUS LINGUISTIC STUDY**

**Atslēgvārdi:** zinātniskais stils, promocijas darba kopsavilkums, mērķa formulējums, verbālās un nominālās vārdkopas, imperfektivitāte un perfektivitāte.

**Keywords:** scientific style, summary of a dissertation, wording of the research goal, verbal and nominal word groups, imperfect and perfect tenses.

**Summary**

The paper describes the results of the study “Language and structure of Latvian scientific texts”. The empiric research was gathered from a specially constructed corpus that was made of doctoral thesis summary introductions from various sciences, written from 2007 to 2017; this material was analysed with AntConc.

The analysis in this paper focuses on wording used when authors describe the goal of the research done within their dissertations. Extra-linguistic factors taken into consideration, for example, can be deemed to lead back to the Soviet scientific tradition to write an “author’s paper”, a paper that condenses the whole dissertation within a relatively short paper, and the current Regulations from the Cabinet of Ministers of Latvia on how a dissertation should be written make the introductions a text that has similar features even in different disciplines of science and therefore a text that can be studied via a concordance tool. Every dissertation must have a goal description.

Through analysing the wording of the research goal it can be possible to determine stylistic differences in texts produced within different disciplines of science, the dominance of verbal style over nominal style, differences in verb semantics in the context of perfect or imperfect tenses and to make assumptions about the need for further research into research goal wording. The presented analysis is based on a selected choice of samples and intended as an encouragement to further research into the Latvian scientific language, hopefully based on a larger corpus that would look at all categories included in the introduction of the dissertation summaries and other scientific texts.

**Avoti un literatūra<sup>2</sup>**

**1972** [vai cits gadskaitlis] – 1972. gada [vai cita gada] toponīmiskās ekspedīcijas materiāli.

**B** – Jāņa Endzelīna un Jura Plāķa izmantotais Augusta Bīlenšteina vietvārdu krājums.

**BHO II** – *Baltisches historisches Ortslexikon*. T. II. *Lettland (Südlivland und Kurland)*. Köln, Wien : Böhlau, 1990.

**Brīv. Daug.** – *Tūrisma maršruti I. Brīvā Daugava*. Rīga, 1957.

**Bušs 2011** – **Bušs, Ojārs**. Daži *gaismas* atspulgi Latvijas toponīmijā. *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. 15 (I). Liepāja : LiePA, 2011, 75.–80. lpp.

**CpDz** – **Vanags, Kārlis**. *Ceļvedis pa dzimto zemi. Tūristu ceļojumu maršruti Latvijā*. I d. Vidzeme un Latgale; II d. Kurzeme un Zemgale. Rīga : Sabiedrisko lietu ministrijas Turisma nodaļa, 1937,

---

<sup>2</sup> LVV5 izmantotajiem avotiem lietoti šajā grāmatā pieņemtie avotu saīsinājumi.

1939.

**E I – Endzelīns, Jānis.** *Latvijas vietu vārdi.* I d. : *Vidzemes vārdi.* Rīga : Gulbis, 1922.

**E II – Endzelīns, Jānis.** *Latvijas vietu vārdi.* II d. : *Kurzemes un Latgales vārdi.* Rīga : Gulbis, 1925.

**Everett-Heath 2014 – Everett-Heath, John.** *The Concise Dictionary of World Place-Names* (3 ed.). Oxford : Oxford University Press, Published online 2014 [sk. 2018. gada 3. apr.].  
Pieejams: <http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780191751394.001.0001/acref-9780191751394>

**g. r. l.** – .. gada revīzijas liste.

**Kalve, Načisčione 2010 – Kalve, Anna; Načisčione, Anita.** *Metaphorical Traces of the Sun and Light in Latvian Language and Culture. Metamorphoses of the World: Traces, Shadows, Reflections, Echoes, and Metaphors.* Rīga : Metamind, 2010, pp. 121–132.

**Kartes 2016 – Kartes 1.–6. klasei.** Rīga : Zvaigzne ABC, 2016.

**K.B – Kārlis Bukums,** novadpētnieks.

**Krustpils 2012 – Avotiņa, Ruta; Kavace Dace.** *Krustpils pagasts. Vietvārdi, ģeogrāfija, vēsture.* Rīga : Krustpils novada dome, 2012.

**LA – Latviešu Avīzes :** laikraksts. Jelgava, 1822–1915.

**Lģia 2011 – Valsts aģentūras „Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra”** vietvārdu datu bāze.

**Lģia 2018 – Valsts aģentūras „Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra”** karšu pārliks (<http://kartes.lgia.gov.lv/kartes.html>) un vietvārdu datu bāze. Skatīts 03.04.2018.

**LLVV 7<sub>1</sub> – Latviešu literārās valodas vārdnīca.** 7<sub>1</sub> sējums. Rīga : Zinātne, 1989.

**LVV 5 – Latvijas vietvārdu vārdnīca. Saba–Sēža-.** Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2017.

**LVVA – Latvijas Valsts vēstures arhīvs** [saīsinājumam seko fonda, apraksta, lietas numurs].

**p** – dažādi neidentificēti avoti.

**Stafecka 2010 – Stafecka, Anna.** Apdzīvoto vietu nosaukumi latviešu valodas izloksnēs. *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis. A. daļa.* 2010. g., 3./4. nr. Rīga : Latvijas Zinātņu akadēmija, 80.–89. lpp.

**Turlajs, Milliņš 1998 – Turlajs, Jānis; Milliņš, Gints.** *Latvijas apdzīvotās vietas.* Rīga : Apgāds Jāņa sēta, 1998.

**U IV – Latvijas vietu vārdi un latviešu pavārdi.** I daļa. *Kurzemes vārdi.* Sast. Juris Plāķis. *Latvijas Universitātes Raksti. Filoloģijas un filosofijas fakultātes serija.* IV sēj., Nr. 1. Rīga : Latvijas Universitāte, 1936.

**U V – Latvijas vietu vārdi un latviešu pavārdi.** II daļa. *Zemgales vārdi.* Sast. Juris Plāķis. *Latvijas Universitātes Raksti. Filoloģijas un filosofijas fakultātes serija.* V sēj., Nr. 5. Rīga : Latvijas Universitāte, 1939.

**VAR – Vidzemes 1638. gada arklu revīzija. Latviešu novadi.** I–III burtn. *Latvijas vēstures avoti.* IV sēj. Rīga : Latvijas Vēstures institūts, 1938–1940.

**Vīķe-Freiberga 1997 – Vīķe-Freiberga, Vaira.** *Trejādas saules. Kosmoloģiskā saule.* Rīga : Karogs, 1997.

**Vīķe-Freiberga 1999 – Vīķe-Freiberga, Vaira.** *Trejādas saules. Hronoloģiskā saule.* Rīga : Karogs, 1999.

**Vīķe-Freiberga 2002 – Vīķe-Freiberga, Vaira.** *Trejādas saules. Meteoroloģiskā saule. Siltā saule.* Rīga: Karogs, 2002.

**Vīķe-Freiberga 2011 – Vīķe-Freiberga, Vaira.** *Trejādas saules. Meteoroloģiskā saule. Gaišā saule.* Rīga: Pētergailis, 2011.

**Vīķe-Freiberga 2016 – Vīķe-Freiberga, Vaira.** *Trejādas saules. Mitoloģiskā Saule.* Rīga : Pētergailis, 2016.

**Zeps 1984 – Zeps, Valdis Juris.** *The Placenames of Latgola. A Dictionary of East Latvian Toponyms.* Madison, Wisconsin : Baltic Studies Center, 1984.

**Березович 2009 – Березович, Елена.** *Русская топонимия в этнолингвистическом*



*аспекте* : *Пространство и человек.* / Под ред. А. К. Матвеева. Изд. 2-е, испр. и доп. Москва : Книжный дом „ЛИБРОКОМ”, 2009.

**ТкRI** – *Топографические карты Российской Империи.* Санкт-Петербург, 1839–1871.

**Спис.** – Список населенных мест Витебской губернии. Витебск : Витебский губернский статистический комитет, 1906.

## **II daļa**

**Valoda un vide  
Terminoloģija  
Tulkošanas jautājumi**

**Aina BŪDVYTYTĖ, Silvija PAPAURĖLYTĖ-KLOVIENĖ**  
(Šiaulių universitetas)

## **KAS MŪSŲ TYKO: NUSIKALTIMO METAFORA POLITIKOS IR SVEIKATOS DISKURSUOSE**

### **WHAT LIES IN WAIT FOR US: CRIME METAPHOR IN POLITICAL AND HEALTH DISCOURSE**

**Pagrindiniai žodžiai:** diskursas, konceptualiosios metaforos, komunikacinė konceptualios metaforos funkcija, politikos diskursas, sveikatos diskursas.

**Keywords:** discourse, conceptual metaphors, communicative function of conceptual metaphor, political discourse, health discourse.

#### **Summary**

The aim of the present article is to compare how CRIME metaphor is actualized in Lithuanian political and health discourse. The research is based on the analysis of examples collected for the dictionary “Conceptual Metaphors in Public Discourse”, furthermore, the material is supplemented with metaphorical expressions taken from Lithuanian public discourse of 2017 (attention is focused on the areas of politics and health). In Lithuanian linguistics, political discourse is one of the areas of public discourse that draws attention of many linguists. More intensive studies of Lithuanian public discourse of health were started while implementing the project “Conceptual Metaphors in Public Discourse” financed by Research Council of Lithuania. Lithuanian linguists have not paid much attention to the comparison of actualization of conceptual metaphors in different types of public discourse. In the present article, WAR metaphor is adjoined to CRIME metaphor, thus, it is considered that war is a crime against humanity.

One of the key concepts described in health discourse is DISEASE concept. CRIME metaphor is actualized in perceiving the process of illness as a dangerous impact on disease to society (or more precisely on a person or people). The processes of disease, illness and recovery are described by actualizing WAR metaphor as well.

In the discourse under analysis CRIME metaphor is frequent, and WAR metaphor is an especially frequent form of CRIME metaphor.

CRIME and WAR metaphors are more often actualized in talking about conflict areas of reality. Politics is a more conflict-related area than the health area, therefore, the analysed metaphors are more common when talking about politics.

The conceptual CRIME and WAR metaphors actualized in political discourse cover more transferred features, they are distinguished in more diverse linguistic expressions.

#### **Literatūra**

**Arcimavičienė 2007** – Arcimavičienė, Liudmila. Moral strength metaphor in Lithuanian virtual political discourse. *Respectus philologicus*. 2007, Nr. 11 (16), pp. 136–144.

**Baldauf 1997** – Baldauf, Christa. *Metapher und Kognition: Grundlagen einer neuen Theorie der Alltagsmetapher*. Frankfurt / Main : Peter Lang GmbH, 1997.

**Būdvytytė 2013** – Būdvytytė-Gudienė, Aina. Metaforiniai modeliai 2000–2005 m. politikos diskurse. *Filologija*, 2013, 18, 5–17 p.

- Būdvytytė 2014 – Būdvytytė-Gudienė, Aina.** Konceptualioji metafora POLITIKA YRA MECHANIZMAS Lietuvos politikos diskurse. *Filologija*, 19, 2014, p. 5–17.
- Būdvytytė, Jurgaitis 2015 – Būdvytytė, Aina; Jurgaitis, Nedas.** Jūra ekonomikos ir politikos diskursuose: konceptualiųjų metaforų analizė. *Res Humanitariae XVIII*. Klaipėda : Klaipėdos universiteto leidykla, 2015, p. 98–112.
- Cibulskienė 2010 – Cibulskienė, Jurga.** Are ideologies reflected in metaphors?. *Respectus philologicus*, Nr. 17 (22), 2010, p. 11–25.
- Cibulskienė, Jagminaitė 2014 – Cibulskienė, Jurga; Jagminaitė, Roma.** TS-LKD partijos 2008 metų rinkimų kampanijos į Seimą kognityvinė analizė: konceptualioji *kelionės* metafora. *Acta linguistica Lithuanica*. 2014, T. 70, p. 25–42.
- DŽ 2012 – Dabartinės lietuvių kalbos žodynas.** 7-pataisytas ir papildytas leidimas, Vilnius : Lietuvių kalbos institutas, 2012.
- Gedzevičienė 2016 – Gedzevičienė, Dovilė.** NUSIKALTĖLIO ir NUSIKALTIMO metaforos Lietuvos viešajame kriminologiniame diskurse. *Res Humanitariae XIX*. Klaipėda : Klaipėdos universiteto leidykla, 2016, p. 78–96.
- Gudavičius 2014 – Gudavičius, Aloyzas.** Konceptualiosios metaforos: turinys ir raiška. Aina Būdvytytė-Gudienė, Aloyzas Gudavičius, Nedas Jurgaitis, Silvija Papaurėlytė-Klovienė, Reda Toleikienė. *Konceptualiosios metaforos viešajame Lietuvos diskurse. Konceptualiųjų metaforų žodynas*, Vilnius : BMK, 2014, p. 14–35.
- KMŽ 2014 – Būdvytytė-Gudienė, Aina; Gudavičius, Aloyzas; Jurgaitis, Nedas; Papaurėlytė-Klovienė, Silvija; Toleikienė, Reda.** *Konceptualiosios metaforos viešajame Lietuvos diskurse. Konceptualiųjų metaforų žodynas*, Vilnius : BMK, 2014.
- Linkevičiūtė 2011 – Linkevičiūtė, Vilma.** *Conflict communication discourse of political leaders of Lithuania and Great Britain (1998–2008): rhetorical-cognitive peculiarities*. Daktaro disertacija. Vilnius, 2011.
- Linkevičiūtė 2013 – Linkevičiūtė, Vilma.** Konceptualiosios metaforos Rolando Pakso diskurse (2003–2004 m.) *Filologija*, 18, 2013, p. 118.–125.
- LR BK – Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas** [žr. 2018 m. bal. 19 d.]. Prieiga internete: <http://www.infolex.lt/ta/66150:str11>
- Marcinkevičienė 1995 – Marcinkevičienė, Rūta.** Karo metafora. *Darbai ir dienos*, 1(10), 1995, p. 121–124.
- Papaurėlytė-Klovienė 2014a – Papaurėlytė-Klovienė, Silvija.** Metaforinis KARO modelis Lietuvos sveikatos diskurse (1980–2011). *Res Humanitariae XVI*. Klaipėda : Klaipėdos universiteto leidykla, 2014, p. 192–212.
- Papaurėlytė-Klovienė 2014b – Papaurėlytė-Klovienė, Silvija.** Metaforiniai SVEIKATOS ir KŪNO modeliai Lietuvos viešajame sveikatos diskurse. *Valoda – 2014. Valoda dažadu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums. Nr. 24, 2014, p. 475.–480.
- Papaurėlytė-Klovienė 2014c – Papaurėlytė-Klovienė, Silvija.** Sveikatos diskursas lietuvių kalbotyroje: TERRA INCOGNITA tyrimo galimybės, *Filologija*, 19, p. 74–86.
- Steen 2008 – Steen, Gerard.** The Paradox of Metaphor: Why We Need a Three-Dimensional Model of Metaphor. *Metaphor and Symbol* 23: 4, 2008, pp. 213–241.
- Steen 2011 – Steen, Gerard.** *From three dimensions to five steps: The value of deliberate metaphor* [žr. 2018 m. bal. 19 d.]. Prieiga internete: <http://www.metaphorik.de/21/steen.pdf>
- Steen 2013 – Steen, Gerard.** Deliberate Metaphor Affords Conscious Metaphorical Cognition. *Journal of Cognitive Semiotics*, 5, 2013, pp. 1–2.
- Vaskelienė 2007 – Vaskelienė, Jolanta.** *Trumpas teksto lingvistikos žinynas*. Šiauliai : Šiaulių universiteto leidykla, 2007.

**Williams 2010 – Williams, Ray.** Why we love bad news. *Psychology today* [žr. 2018 m. bal. 19 d.]. Prieiga internete: <https://www.psychologytoday.com/blog/wired-success/201012/why-we-love-bad-news> 2017-11-15

Anita HELVIGA (Liepājas Universitāte)

**NORĀDE PAR VĀRDA TERMINOLOĢISKO FUNKCIONALITĀTI  
LATVIEŠU VALODAS SKAIDROJOŠAJĀS VĀRDNĪCĀS  
LABELS OF TERMINOLOGICAL FUNCTIONALITY OF WORD IN LATVIAN  
EXPLANATORY DICTIONARIES**

**Atslēgvārdi:** vispārīgās skaidrojošās vārdnīcas, latviešu valodas vārdnīcas, terminu marķējums.

**Keywords:** general explanatory dictionaries, Latvian language dictionaries, term labels.

**Summary**

General explanatory dictionaries contain numerous words whose only meaning or one of the meanings is used as a special lexis unit – a term. Usually, those are words from such areas as journalism, literature, culture, art, politics, sports, etc., but the dictionaries often include terms from different fields and subfields of science with a narrow, specific usage. It creates a series of questions in lexicography: which groups of terms are selected for inclusion into general dictionaries; how the terms are marked; how consistent the explanations of the terms' meaning are; how lexicographers have dealt with polysemy when the terminological comprehension occurs only in one or several explanations of the meanings.

The linguists Regina Kvašytė, Māris Balčiņš, Juris Baldunčiks, Valentīna Skujiņa, Ieva Zuicena, Imants Šmidebergs, Silga Sviķe and others have carried out research on different aspects of the label system used in lexicography, mostly developing the principles of labelling, but the application of labels has been investigated to a considerably lesser extent.

The theoretical ground of the research is based on a well-known conclusion in lexicography: labelling the terminology of a particular field in general dictionaries is of special importance because a term is not identical to a word. It is crucial to emphasize the lexicographical difference – in general dictionaries, the lexical meaning of a word is explained, but in the explanation of a term, the core of the particular field's notion is described. The labelling system should be present in every dictionary, but it should not clog the entries and the dictionary as a whole.

The aim of the article is to reveal how the labelling system of a word's terminological functionality is used in contemporary Latvian explanatory dictionaries. Four philological-type explanatory dictionaries were selected as the sources for the research: the eight-volume *Latvian Literary Language Dictionary (Latviešu literārās valodas vārdnīca, LLVV 1972–1996)*, two editions of *Latvian Dictionary (Latviešu valodas vārdnīca, LVV 1987; LVV 2006)* and *Dictionary of Contemporary Latvian (Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca, MLVV\_ē)*.

In LLVV, the most comprehensive Latvian dictionary of the 70s–90s of the 20th century, 67 labels of different branches and fields are used. Those labels refer not only to such fields as music, sports, literature, culture, but also to many specific fields and subfields of science, e.g. bacteriology, entomology, geodetics, geology, mineralogy, paleontology, etc. It rises a question if all those specific terms should be included in general dictionaries.

In both single volume dictionaries, the term labels have not been used. These dictionaries contain a much smaller number of terms, and the information about their affiliation to one or another field can be found in the details of explanation, thus interfering with the search for terms.

In the newest electronically accessible dictionary MLVV, the use of the labelling system is explained by the chief editor Ieva Zuicena. The number of labels is considerably reduced (to 47). In the practical application, the principles of the labelling system are not always

consequently applied, because, as the chief editor points out, the lexicographical description of terms in general dictionaries is complicated.

Some conclusions can be drawn from the research. The labelling system helps to navigate the explanations of terms in general explanatory dictionaries, albeit it is more suitable several-volume dictionaries. The elimination of terminological labels in single-volume dictionaries is almost unjustifiable, because the use of a label would contribute to the economy of space in comparison to the descriptive thematic outline in the explanation of a word. The main deficiency of the marking system is its inconsistent use: not all terms belonging to one microsystem have been marked. The marking system should be revised and improved during the development of each new dictionary.

## Avoti

**LLVV 1972–1996** – *Latviešu literārās valodas vārdnīca*. 8 sēj. Atb. red. L. Ceplītis, M. Stengrevica. Rīga : Zinātne, 1972–1996.

**LVV 1987** – *Latviešu valodas vārdnīca: A–Ž*. Atb. red. D. Guļevska. Rīga : Avots, 1987.

**LVV 2006** – *Latviešu valodas vārdnīca*. Red. D. Guļevska, I. Rozenštrauha, D. Šnē. Rīga : Avots, 2006.

**MLVV<sub>e</sub>** – *Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca*. Red. I. Zuicena. LU Latviešu valodas institūts [sk. 2018. g. 5. aug.]. Pieejams: <http://www.tezaurs.lv/mlvv/>

## Literatūra

**Baldunčiks 2012** – **Baldunčiks, Juris**. Pārskats par nozīmīgākajām vienvalodas vārdnīcām: skaidrojošās vārdnīcas, svešvārdu vārdnīcas, etimoloģijas vārdnīca, slenga vārdnīca. *Vārdnīcu izstrāde Latvijā 1991–2010*. Pētījums J. Baldunčika vadībā. Atb. red. A. Lauzis. Rīga : LVA, 2012, 110.–190. lpp.

**Baltiņš 2015** – **Baltiņš, Māris**. Par jaunradīto (jaunieteikto) vārdu marķēšanu terminoloģiskos un leksikogrāfiskos izdevumos. *Vārdnīcas un valoda. Valsts valodas komisijas raksti*, 7. sēj. Red. J. Baldunčiks, A. Veisbergs. Rīga : Zinātne, 2015, 53.–69. lpp.

**Kvašīte 1999** – **Kvašīte, Regīna**. Lietišķie termini dažādās vārdnīcās. *Linguistica Lettica*, 4. Rīga : Latviešu valodas institūts, 1999, 85.–99. lpp.

**Ķeinis 2003** – **Ķeinis, Stasis**. Lietuviešu terminoloģija un tās loma gadsimtu mijā. Tulk. V. Skujiņa. *Terminoloģijas jaunumi*. Rīga : Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisija, 2003, 44.–47. lpp.

**Mugdan 1992** – **Mugdan, Joachim**. Zur Typologie zweisprachiger Wörterbücher. G. Meder, A. Dörner (Hrsg.) *Worte, Wörter, Wörterbücher. Lexikographische Beiträge zum Essener Linguistischen Kolloquium*. Lexicographica Series Maior, 42. Tübingen : Niemeyer, 1992, S. 25–48.

**Skujiņa, Ķirīte<sub>e</sub>** – **Skujiņa, Valentīna; Ķirīte, Marika**. *Termins vārdnīcā kā terminzinātnes attīstības un valodas bagātināšanas avots* [sk. 2018. g. 5. aug.]. Pieejams: [www.vvk.lv](http://www.vvk.lv)

**Sviķe 2016** – **Sviķe, Silga**. *Speciālā leksika vispārīgajās divvalodu tulkojošajās vārdnīcās: augu nosaukumi* : promocijas darbs. Ventspils : Ventspils Augstskola, 2016.

**Šmidebergs 2009** – **Šmidebergs, Imants**. Par terminoloģisko leksiku skaidrojošajās vārdnīcās. *Terminoloģija un speciālā leksika lietojumā un sistēmā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 136. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2009, 34.–35. lpp.

**Zuicena 2008** – **Zuicena, Ieva**. Terminu atveides problēmas skaidrojošajās vārdnīcās. *Vārds un tā pētīšanas aspekti* : rakstu krājums, 12 (2). Liepāja : LiePA, 2008, 259.–266. lpp.

**Sigita IGNATJEVA** (Liepājas Universitāte)

**SENATNĪGUMA IMITĀCIJA DŽEIMSA DŽOISA PASTIŠU UN  
PARODIJU TULKOJUMĀ  
IMITATION OF ARCHAIC TEXT IN THE TRANSLATION OF PASTICHES AND  
PARODIES BY JAMES JOYCE**

**Atslēgvārdi:** arhaiskums, imitācija, Džeimss Džoiss, „Uliss”, tulkojums, pastišs, parodija.

**Keywords:** archaic style, imitation, James Joyce, *Ulysses*, translation, pastiche, parody.

### **Summary**

Chapter 14, or *Oxen of the Sun* of *Ulysses* creates specific problems for translators because the chapter consists of pastiches and parodies on different English and Irish authors and works thus depicting chronologically the stylistic development and variety of English literature.

The aim of the article is to analyse and evaluate how the translator of *Ulysses* into Latvian Dzintars Sodums has dealt with the parodies and pastiches, if he was used a certain approach, if he was tried to archaize the text of translation.

The pastiches and parodies on the oldest hypotexts (Gerard Genette's term) that Joyce used were chosen for the analysis of the Latvian translation and its comparison with the source text. The main problem for the Latvian translator is the lack of older Latvian texts – the lack of examples of language before the 16th century. Although throughout the chapter Sodums, according to his own words, has used the texts by different Latvian authors as the style models, there is no evidence that any Latvian text has been used as a model for the translation of the analysed fragments.

It can be concluded that the translator Sodums did not use one approach in the translation and did not try specifically to archaize the text. Sodums did not try to create Latin syntactic constructions like those used in the source text; he did not try to imitate the pseudo-scientific style by choosing the lexis. However, Sodums employed some language elements imitating an archaic style both on the syntactic and lexical levels, mostly using phrases from the Bible and outdated spoken language. The translator's aim was to render the semantic level, but the peculiarities of style were relatively overlooked. The only fragment where Sodums used a different approach preferring the rendering of the style, is the Anglo-Saxon prose parody.

### **Avoti**

**Džoiss, Džeimss.** *Uliss*. Tulk. Dzintars Sodums. Vesterosa : Ziemeļblāzma, 1960.

**Džoiss, Džeimss.** *Uliss*. Tulk. Dzintars Sodums. Red. Arturs Hansons. Rīga : Liepnieks un Rītups, 2012.

**Joyce, James.** *Ulysses*. [b.v.] : Penguin Books, 2000.

### **Literatūra**

**Alunāns [1857] 1956 – Alunāns, Juris.** Īsa pamācīšana, kā tautu vārdi pa latviski jāraksta. Alunāns, Juris. *Izlase*. Rīga : Latvijas Valsts izdevniecība, 1956, 139.–141. lpp.

**Andrienko 2016 – Andrienko, Tetyana.** Translation across Time: Natural and Strategic Archaization of Translation [sk. 2017. g. 25. nov.]. Pieejams: <http://translationjournal.net/October-2016/translation-across-time-natural-and-strategic-archaization-of-translation.html>



- Atherton [1974] 2002** – **Atherton, J. S.** The Oxen of the Sun. In: Hart, Clive, Hayman, David. *James Joyce's Ulysses. Critical Essays*. Berkeley, Los Angeles, London : University of California Press, 2002, pp. 313–339.
- Dentith 2000** – **Dentith, Simon.** *Parody*. London and New York : Routledge, 2000.
- Ellmann 1982** – **Ellmann, Richard.** *James Joyce: New and Revised Edition*. New York : Oxford University Press, 1982.
- Genette 1997** – **Genette, Gérard.** *Palimpsests: Literature in the Second Degree*. 8<sup>th</sup> ed. Lincoln : University of Nebraska Press, 1997.
- Grāpis 2001** – **Grāpis, Andrejs.** *Literatūrteorija vidusskolai*. Rīga : Zvaigzne ABC, 2001.
- Hutcheon 2000** – **Hutcheon, Linda.** *A Theory of Parody: The Teachings of Twentieth-Century Art Forms*. Urbana and Chicago : University of Illinois Press, 2000.
- Ignatjeva 2015** – **Ignatjeva, Sigita.** Anglosakšu prozas stila parodija tulkojumā (Dž. Džoisa romāna „Uliss” fragments latviešu valodā). *Vārds un tā pētīšanas aspekti* : rakstu krājums 19 (II). Liepāja : LiePA, 2015, 110.–118. lpp.
- Jakobson [1959] 2004** – **Jakobson, Roman.** On linguistic aspects of translation. Venuti, Lawrence (ed.). *The Translation Studies Reader*, 2nd edition, London and New York : Routledge, 2004, pp. 138–143.
- Jameson 1984** – **Jameson, Fredric.** Postmodernism, or the cultural logic of late capitalism. *New Left Review*, Nr. 146, pp. 53–92.
- Jones, Turner 2004** – **Jones, Francis R., Turner, Allan.** Archaisation, Modernisation and Reference in the Translation of Older Texts. *Across Languages and Cultures*, 2004, Vol. 5 (2), pp. 159–185.
- Karulis 2001** – **Karulis, Konstantīns.** *Latviešu etimoloģijas vārdnīca*. Rīga : Avots, 2001.
- Kursīte 2002** – **Kursīte, Janīna.** *Dzejas vārdnīca*. Rīga : Zinātne, 2002.
- Letonika.e** – *Letonika. Sinonīmu vārdnīca* [sk. 2017. g. 23. nov.]. Pieejams: <https://www.letonika.lv/groups/default.aspx?g=5&r=1108&f=1>
- LLVV 7<sub>1</sub>** – *Latviešu literārās valodas vārdnīca*. Rīga : Zinātne, 1989.
- LVV 2006** – *Latviešu valodas vārdnīca*. Red. Dainuvīte Guļevska, Irēna Rozenštrauha, Dorisa Šnē. Rīga : Avots, 2006.
- Lukaševičs u. c. 2007** – **Lukaševičs, Valentīns; Mickeviča, Silvija; Sokolova, Inga.** *Aktuāli literatūras teorijas jautājumi. Literatūra vidusskolai* : metodisks līdzeklis skolotājam. Rīga : LVAVA, 2007.
- MLVV.e** – *Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca*. Red. Ieva Zuicena. Rīga : LU Latviešu valodas institūts [sk. 2017. g. 23. nov.]. Pieejams: <http://www.tezaurs.lv/mlvv/>
- Niskanen 2010** – **Niskanen, Lauri.** Translating *Ulysses* from Saarikoski to Joyce. A conversation with Leevi Lehto. *Circularrundbrev*, Nr. 1, 2010, pp. 9–14 [sk. 2017. gada 19. jūn.]. Pieejams: [http://leevilehto.net/?page\\_id=380](http://leevilehto.net/?page_id=380)
- Sodums 1959** – **Sodums, Dzintars.** Tulkotāja piezīmes. *Jaunā Gaita*, Nr. 20, 1959 [tiešsaiste] [sk. 2013. gada 20. martā]. Pieejams: [http://zagarins.net/jg/jg20/JG20\\_Uliss.htm#LATVISKOTS\\_%E2%80%9EULISS%E2%80%9D\\_](http://zagarins.net/jg/jg20/JG20_Uliss.htm#LATVISKOTS_%E2%80%9EULISS%E2%80%9D_)
- Мешалкина 2008** – **Мешалкина, Евгения Николаевна.** Стратегии исторической стилизации в художественном переводе (на материале англоязычной художественной литературы XVIII–XX вв.) : Дис. канд. филол. наук. Москва, 2008. 206 с.
- Хоружий 2014** – **Хоружий, Сергей.** Комментарий. Джойс, Джеймс. *Улисс*. Том 2. Санкт-Петербург : Азбука, 2014, с. 491–604.

Irma JURGAITYTĖ (Šiaulių universitetas)

## ETIKETO RAIŠKA SPAUSDINTINIUOSE REKLAMOS KOMUNIKATUOSE

### EXPRESSION OF ETIQUETTE IN PRINTED ADVERTISING COMMUNICATIONS

**Raktiniai žodžiai:** etiketas, reklamos komunikatai, šnekamoji kalba.

**Keywords:** etiquette, advertising communications, spoken language.

#### Summary

When people communicate, they share information: a nation's peculiarities are reflected in conversations, a person's culture, as well as their habits of communication and behaviour are evident. Frozen linguistic units showing polite or impolite relationships, which are common in dialogues between interlocutors are often referred to as linguistic politeness. It conveys the verbal communication norms of a certain community when the participants in the communication act establish a contact and support it. The relationship between the speaker and the interlocutor is a relevant aspect for advertising: polite and respectful speaking attracts and interests the users of advertising.

The article discusses the linguistic expression of language etiquette in different situations actualized in printed advertising communications. The cases of addressing, greeting and farewell, request and invitation, gratitude, congratulation and compliment in advertising communications are described in it.

After analysing the collected research material, it was established that in printed advertising communications the mostly actualized situations are those of addressing, congratulation, and gratitude are. Advertisers seeking to be polite employ contact and distant strategies of politeness.

#### Literatūra

**Austin 1962** – Austin, John Langshaw. *How to do things with words*. Harvard University, William James lectures 1599. Oxford : Oxford university Press, 1962.

**Baltrušaitis 1999** – Baltrušaitis, Vladas. Liaudies etiketo bruožai Kauno marių apylinkėse. Lukoševičius, O. (sud.) *Kaišiadorys: miesto ir apylinkių praeitis*. Kaišiadorys : Kaišiadorių muziejus, 1999.

**Baudrillard 2002** – Baudrillard, Jean. *Simuliakrai ir simuliacija*. Vilnius : Baltos lankos, 2002.

**Bylaitė-Lapinskienė 2004** – Bylaitė-Lapinskienė, Andželika. Kaimynų tarpusavio santykiai bei liaudies etiketas XX a. Dzūkijos kaimo kasdienybėje. *Liaudies kultūra* 1 (94), 2004, p. 12–20.

**Blažinskaitė 2005** – Blažinskaitė, Dalia. Reklama ir kalbos etika. *Kalbos kultūra* 78, 2005, p. 144–152.

**Vove, Arens 1995** – Бове, Кортлэнд Л., Арнс, Вильям Ф. *Современная реклама*. Тольятти : Издательский Дом Довгань, 1995.

**Brown, Levinson 1987** – Brown Penelope, Levinson Stephen. *Politeness. Some universals in language usage*. Cambridge : Cambridge University Press, 1987.

**Clark, Schunk 1980** – Clark, Herbert; Schunk, Dale. Politeresponses to politerequests. *Cognition* 8, 1980, pp. 111–143.

**Čepaitienė 1998a** – Čepaitienė, Giedrė. Prašymą ir liepimą reiškiantys lietuvių kalbos veiksmažodžiai. *Linguistica Lettica* 2. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 1998, p. 101–114.

- Čepaitienė 1998b** – Čepaitienė, Giedrė. Prašymo raiška M. Mažvydo raštuose. *Kalbotyra* 47, 1998, p. 165–171.
- Čepaitienė 1999** – Čepaitienė, Giedrė. G. Petkevičaitės-Bitės laiškų etiketas. *Filologija* 2 (6), 1999, p. 15–24.
- Čepaitienė 2007** – Čepaitienė, Giedrė. *Lietuvių kalbos etiketas: pragmatika ir semantika*. Šiauliai : Šiaulių universiteto leidykla, 2007.
- Čepaitienė, Steigvilaitė-Urbietienė 2003** – Čepaitienė, Giedrė; Steigvilaitė-Urbietienė Donata. *Pokalbių telefonu etiketas*. Kaunas : Šviesa, 2003.
- DLKŽ<sub>e</sub>** – *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*, Stasys Keinys (vyriausiasis redaktorius), 7-as patais. Ir papild. Leid., Vilnius : Lietuvių kalbos institutas, 2012; elektroninis variantas, (2015 atnaujinta versija, 2017) [žr. 2018 m. gegužės 10 d.]. Prieiga internete: <http://lkiis.lki.lt/dabartinis;jsessionid=E02A7354EC3F7403BF8C0B8B47F09002>
- Drukteinytė 2013** – Drukteinytė, Vaida. *Mylėti: (ne)pagrįstas reikšmės platinimas*. *Kalbos praktikos problemos* 13, 2013, p. 15–27.
- Grice 1975** – Grice, Paul. Implicature. P. Cole, J. Morgan (eds.) *Syntax and Semantics 3: Speechacts*. New York : Academic Press, 1975, p. 4259.
- Gudavičienė 2007** – Gudavičienė, Eglė. *Lietuvių kalbos direktyvai*. Humanitarinių mokslų daktaro disertacija. Vilnius : Vilniaus universitetas, 2007.
- Gudavičius 2009** – Gudavičius, Aloyzas. *Etnolingvistika*. Šiauliai : VšĮ Šiaulių universiteto leidykla, 2009.
- Hilbig 2008** – Hilbig, Inga. Mandagumas kaip reliatyvus kalbinis, socialinis ir kultūrinis reiškinys. *Acta Linguistica Lithuanica* LVIII, 2008, p. 1–15.
- Hilbig 2009** – Hilbig, Inga. *Lietuvių ir anglų lingvistinis mandagumas: prašymai*. Humanitarinių mokslų daktaro disertacija. Vilnius : Vilniaus universitetas, 2009.
- Jurgaitytė 2017** – Jurgaitytė, Irma. Humoro raiška spausdintiniuose reklamos komunikatuose. *Lietuvių kalba* 11, 2017, p. 1–14 [žr. 2018 m. gegužės 10 d.]. Prieiga internete: <http://www.lietuviukalba.lt/index.php/lietuviu-kalba/article/view/229/178>.
- Kazlauskaitė 2015** – Kazlauskaitė, Rūta. Dialogas spausdintiniuose reklamos komunikatuose. *Lietuvių kalba* 9, 2015, 1–20 [žr. 2018 m. gegužės 10 d.]. Prieiga internete: <http://www.lietuviukalba.lt/index.php/lietuviu-kalba/article/view/167>.
- Kazlauskaitė, Liakaitė 2009** – Kazlauskaitė, Rūta; Liakaitė, Romėna. Vaizdiniai elementai reklamoje: pragmatinis tyrimas. *Žmogus ir žodis I*, 2009, p. 35–44.
- Kučinskaitė 1990** – Kučinskaitė, Antanė. *Lietuvių kalbos etiketas*. Vilnius : Mokslas, 1990.
- Kučinskaitė 2003** – Kučinskaitė, Antanė. Mandagumo žodžiai *prašom, prašyčiau*. Kniūkšta, P. (sud.) *Lietuvių kalbos žinynas*. Kaunas : Šviesa, 2003, p. 493–524.
- Lapė, Masiliūnaitė 2001** – Lapė, Juvencijus; Masiliūnaitė, Lina. Spalvos įtaka reklamos poveikiui. *Psichologija* 23, 2001, p. 79–87.
- Lewiński 1999** – Lewiński, Piotr. *Retoryka reklamy*. Wrocław : Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1999.
- LKŽe** – *Lietuvių kalbos žodynas*, 1–20 (1941–2002). Red. Naktinienė, Gertrūda; elektroninis variantas, Vilnius : Lietuvių kalbos institutas, 2005 [žr. 2018 m. gegužės 10 d.]. Prieiga internete: [www.lkz.lt](http://www.lkz.lt).
- LRĮ 2006** – *Lietuvos Respublikos įsakymas „Dėl vaistinių preparatų reklamos taisyklių patvirtinimo“*. 2006 m. gruodžio 28 d., nr. V-1128.
- Malakauskas 1994** – Malakauskas, Algirdas. Taisyklinga ir netaisyklinga padėkos raiška. *Kalbos aktualijos* 2, 1994, p. 62–64.
- Satkauskaitė 2011** – Satkauskaitė, Danguolė. *Lingvistinė pragmatika*. Mokomi knyga aukštųjų mokyklų studentams. Kaunas (elektroninė laikmena), 2011 [žr. 2018 m. gegužės 10 d.]. Prieiga

internete: [http://www.khf.vu.lt/dokumentai/failai/katedru/germanu/Satkauskaite\\_LINGVISTINE\\_PRAGMATIKA\\_elektronine.pdf](http://www.khf.vu.lt/dokumentai/failai/katedru/germanu/Satkauskaite_LINGVISTINE_PRAGMATIKA_elektronine.pdf).

**Searle 1969** – **Searle, John**. *Speech Acts*. London : Cambridge University Press, 1969.

**Searle 1979** – **Searle, John**. *Expression and meaning: Studies in the theory of speech acts*. Cambridge : Cambridge University Press, 1979.

**Zaikauskas 2002** – **Zaikauskas, Egidijus**. *Teoriniai performatyvų pagrindai*. Humanitarinių mokslų daktaro disertacija. Vilnius : Vilniaus universitetas, 2002.

**Формановская 2005** – **Формановская, Наталья И.** *Культура общения и речевой этикет*. Москва : Издательство ИКАР, 2-е изд., 2005.

Rūta KAZLAUSKAITĒ (Šiaulių universitetas)

## SPALVŲ ŽODŽIAI REKLAMOS TEKSTUOSE KAIP KOKYBĒS ŽENKLAS

### KRĀSU VĀRDI REKLĀMAS TEKSTOS KĀ KVALITĀTES ZĪME

**Pagrindiniai žodžiai:** reklamos tekstas, spalva, spalvos žodis, stereotipas, kokybė.

**Atslėgvardai:** reklāmas tekstas, krāsa, krāsas vārds, stereotips, kvalitāte.

#### Kopsavilkums

Rakstā tiek analizēti konkrētu krāsu nosaukumi (*sarkans, -a, sarkani, būt sarkanam* u. c.), vārdi ar sakni *spalv-* (*spalva* ‘krāsa’, *atspalvis* ‘nokrāsa’, *spalvingas, -a* ‘krāsains, -a’, *įvairiaspalvis, -ė* ‘daudzkrāsains, -a’ u. c.) un tiem atbilstošie aizguvumi *koloritas* ‘kolorīts’, *tonas* ‘tonis’, kurus lieto iespīestās reklāmās. Pētījuma mērķis – aplūkot krāsu vārdu semantiku un raksturot to uzdevumu tekstā. Izanalizēti apmēram 600 reklāmas komunikāti, no tiem izvēlēti apmēram 90 piemēri.

Reklāma, piedāvājot iegādāties preci vai pakalpojumu, rada burvīgu, pievilcīgu, vilinošu realitātes tēlu. Viens no vienkāršākajiem ceļiem, lai atraisītu adresātu emocijas un mudinātu potenciālos lietotājus darboties – izmantot krāsas aktualizējošus vārdus, saskaņot tos ar tēliem.

Abstrakti vārdi ar sakni *spalv-* ‘krās-’ un to svešcilmes ekvivalenti uzsver spilgtas, sulīgas krāsas. Tos izmanto, lai parādītu reklamējamā produkta, produkta lietotāja un viņa dzīvesvides modernumu, stilu, kaislīgumu, respektīvi, kvalitāti. Piedāvātie produkti rada daudzveidīgu jaunu realitāti.

Reklāmas komunikātos visbiežāk tiek minētas spilgtas, košas un (vai) gaišas krāsas: sarkana (rozā), zaļa, dzeltena, balta, kā arī melna, kurai šīs pazīmes nepiemīt. Hromatisko un baltās krāsas nosaukumi izceļ sabiedrības kultūratmiņu, tradicionālo objektu un parādību uztveri. Tā tiek radīts pievilcīgs reklamējamā produkta tēls.

Ahromatiskas melnas krāsas nosaukumiem (*juodas, juodai* u. c.) tradicionāli raksturīga negatīva konotācija, tāpēc reklāmas radītāji vārdus ar sakni *juod-* ‘meln-’ izmanto ļoti piesardzīgi. Tos parasti apvieno ar dažādiem tirdzniecības akciju nosaukumiem, piemēram, *Juodasis metų išpardavimas* ‘melnā gada izpārdošana’, *Juodasis savaitgalis* ‘melnā nedēļas nogale’ u. tml. Reklāmdevēji melno identificē ar spilgtām, sulīgām krāsām, informē, ka reklamējamais laikposms ir neparasta, tāpēc uzmanības vērtā parādība.

#### Literatūra

**Buck 1949** – **Buck, Carl Darling.** *A Dictionary of Selected Synonyms in the Principal Indo-European Languages.* Chicago, Illinois : University of Chicago Press, 1949.

**Cook 2001** – **Cook, Guy.** *The Discourse of Advertising.* London, New York : Routledge, 2001.

**DLKŽ<sub>7</sub>** – *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas.* Septintas pataisytas ir papildytas leidimas. Vyr. red. Stasys Keinys. Vilnius : LKI, 2012.

**Dobržinskienė 2012** – **Dobržinskienė, Rasa.** *Pragmatinė lingvistinė televizijos reklamų komunikatų analizė:* Daktaro disertacija. Vilnius : VU, 2012.

**FŽ 2001** – *Frazeologijos žodynas.* Red. Jonas Paulauskas. Vilnius : Lietuvių kalbos institutas, 2001.

- Gorn et al. 1997** – Gorn, Gerald J.; Chattopadhyay, Amitava; Yi, Tracey; Dahl, Darren W. Effects of Color as an Executional Cue in Advertising: They're in the Shade. *Management Science*, 43(10), 1997, pp. 1387–1400.
- Gudavičius 2007** – Gudavičius, Aloyzas. Žalia spalva lietuvių kalboje. *Filologija*, nr. 12, 2007, p. 35–43.
- Jaklová 2007** – Jaklová, Alena. Neverbální prvky persvaze v žurnalistice a v reklamě. – Srpová Hana, Bartošek Jaroslav, Čmejrková Světlá, Jaklová Alena, Pácl Pavel. *Od informace k reklamě*. Ostravská univerzita, 2007, s. 199–243.
- Jakobson 2004** – Jakobson, Roman. Lingvistika ir poetika. *Baltos lankos*, nr. 18 / 19, 2004, p. 5–49.
- Jewler 1989** – Jewler, Jerome A. *Creative Strategy in Advertising*, 3rd edition, Belmont, California: Wadsworth Publishing Company, 1989.
- Juzelėnienė 2002** – Juzelėnienė, Saulė. Būdvardžio juodas konotacijos. *Kalbotyra*, t. 51(1), 2002, p. 33–39.
- Kazlauskaitė, Ramanauskienė 2011** – Kazlauskaitė, Rūta; Ramanauskienė, Eglė. Naujieji spalvų pavadinimai lingvistinės pragmatikos požiūriu. *Res Humanitariae X*. Klaipėda : Klaipėdos universiteto leidykla, 2011, p. 176–201.
- Kazlauskaitė 2015** – Kazlauskaitė, Rūta. Dialogas spausdintiniuose reklamos komunikatuose. *Lietuvių kalba*, nr. 9, 2015, p. 1–20 [žr. 2018 m. bal. 19 d.]. Prieiga internete: <http://www.lietuviukalba.lt/index.php/lietuviu-kalba/article/view/167>
- LKŽ** – *Lietuvių kalbos žodynas*. I–XX, 1941–2002: elektroninis variantas. Vyr. red. Gertrūda Naktinienė. Vilnius : Lietuvių kalbos institutas, 2005 [žr. 2018 m. bal. 19 d.]. Prieiga internete: <http://www.lkz.lt/startas.htm>
- LPS 1981** – *Lotyniški posakiai ir sentencijos*. Parinko ir vertė Juozas Vosylius. Vilnius : Mokslas, 1981.
- Roze 2015** – Roze, Anitra. *Caur krāsu logu. Par krāsu nosaukumiem latviešu valodā*. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2015.
- Valdez, Mehrabian 1994** – Valdez, Patricia; Mehrabian, Albert. Effects of Color on Emotions. *Journal of Experimental Psychology: General*, 123(4), 1994, pp. 394–409.
- Werth 1999** – Werth, Paul. *Text Worlds: Representing Conceptual Space in Discourse*. London : Longman, 1999.
- Župerka 2008** – Župerka, Kazimieras. *Reklamos tekstas: pragmatika, stilius, kalba*. Šiauliai : ŠU leidykla, 2008.
- Маслова 1997** – Маслова, Валентина. *Лингвистический анализ экспрессивности художественного текста*. Минск : Вышэйшая школа, 1997.
- Николаева 1978** – Николаева, Татьяна М. Лингвистика текста. Современное состояние и перспективы: Вступительная статья. *Новое в зарубежной лингвистике*, вып. 8: *Лингвистика текста*. Москва : Прогресс, 1978, с. 5–39.
- Ягодкина 2007** – Ягодкина, Марьяна В. Трансформация реальности в языке рекламы. *Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена*. Санкт-Петербург : Российский государственный педагогический университет им. АИ Герцена, 2007, с. 52–61.

**Regīna KVAŠĪTE, Džuljeta MASKUĻŪNIENE, Kazimiers ŽUPERKA**  
(Šauļu Universitāte)

## **PAR VĀRDU IDEOLOĢISKO VĒRTĒJUMU** **ON IDEOLOGICAL EVALUATION OF WORDS**

**Atslēgvārdi:** mūsdienu runa, lietuviešu valoda, latviešu valoda, politkorektums.

**Keywords:** contemporary speech, the Lithuanian language, the Latvian language, political correctness.

### **Summary**

The article deals with the manifestations of the ideology of political correctness in contemporary use of Lithuanian and Latvian words naming individuals according to their race, nationality, age (*negras – nēģeris (a Negro), čigonas – čigāns (a gypsy), pensininkas – pensionārs (a pensioner), invalidas – invalīds (an invalid)*, etc.). The intentions of promoters and supporters of such ideology, at first glance, seem generous: the word substitutions suggested by them may be related to euphemisation of the language stimulated by tolerance to differentness, empathy, striving for unoffending communication. However, implementation of such ideology also involves newspeak and usually approaches extremes, even absurdity. The authors of the paper hold the opinion that intrusion of such ideology on the language is harmful per se. One of the characteristic consequences means the negative connotation of a word, which in the English-speaking society emerged naturally or was simply coined by ideology enthusiasts, is transferred to other languages disregarding the colouring of words in these particular languages, groundlessly attributing neutral words with negative evaluation of the named matter. By providing recommendations to use words in a particular way, one should not implicitly base on a certain ideology but, first, regard their own cultural tradition and follow the science of linguistics.

### **Avoti un literatūra**

**ALV 1996** – *Angļu-latviešu vārdnīca*. Rīga : „Jāņa sēta”, 1996.

**Apine 2003** – **Apine, Ilga**. *Politkorektums* [sk. 2018. g. 10. apr.]. Pieejams: <http://providus.lv/article/politkorektums>

**AT** – *Aukščiausiasis Teismas: Viskas gerai su tuo negru* [žr. 2018 m. balandžio 10 d.]. Prieiga internete: <http://alkas.lt>

**Balčiūnienė 2012** – **Balčiūnienė, Irena**. Kas ir kam šiame pasaulyje kelia pasibjaurėjimą? *Literatūra ir menas*, Nr. 46, 2012, gruodžio 14 d., p. 6–11.

**Baronienė 2017** – **Baronienė, Daiva**. Alytus pažērė nuolaidų ir senjoram. *Lietuvos žinios*, Nr. 234, 2017, gruodžio 5 d., p. 5.

**Bels 2013** – „Māka distancēties no tā, kas ved tevi būrī”. Liānas Langas un Guntara Godiņa saruna ar Albertu Belu. *Latvju teksti*, Nr. 2 (12), 2013, 5.–9. lpp.

**Blinkena 2014** – **Blinkena, Aina**. Latva, latvis, latvietis, Latvija. *Caur vārdu birzi*. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2014, 15.–22. lpp.

**BLKŽ** – *Bendrinės lietuvių kalbos žodynas* [žr. 2017 m. spalio 3 d.]. Prieiga internete: <http://bkz.lki.lt>

**Bukovskij 2010** – **Bukovskij, Vladimir**. Politinis korektiškumas – blogiau už leninizmą? *Naujasis židinys-Aidai*, Nr. 3–4, 2010, p. 80–87.

- DLKŽ 2012** – *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*. 7-as patasis, ir papild. leid. Vyr. red. Stasys Keinys. Vilnius : Lietuvių kalbos institutas, 2012.
- Drukteinis 2005** – **Drukteinis, Giedrius**. Politinio korektiškumo vingrybės. *Verslo žinios*, Nr. 8, 2005, p. 17–20.
- Džozefs 2008** – **Džozefs, Džons Ē**. *Valoda un politika*. Rīga : Zinātne, 2008.
- Eco 2017** – **Eco, Umberto**. „Aš rasists? Gi ans yr negrs!“ . *Pape Satàn aleppe: Takios visuomenės kronikos*: Esė. Vilnius : Tyto alba, 2017, p. 380–383.
- EK** – Eiropas Komisijas informācija [sk. 2018. g. 3. apr.]. Pieejams: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1117&langId=lv&intPageId=4635>
- Glinskas 2018** – **Glinskas, Marius**. Senjorų klubas: pomėgiai ir bendravimo džiaugsmas. *Lietuvos žinios* [žr. 2018 m. balandžio 15 d.]. Prieiga internete: <http://jonavosnaujienos.lz.inios.lt/senjoru-klubas-pomegiai-ir-bendravimo-dziaugsmas/>
- Grīnblate 2004** – **Grīnblate, Sarmīte**. *Vai latvietis runās politikorekti?* [sk. 2018. g. 10. apr.]. Pieejams: <http://providus.lv/en/article/vai-latvietis-runas-politkorekti>
- Janušauskas 2017** – **Janušauskas, Tadas**. Nėra jokio „politikorektiškumo“. *Šiaurės Atėnai*, Nr. 22, 2017, lapkričio 17 d., p. 4.
- Jonušys 2015** – **Jonušys, Laimantas**. *Politinis korektiškumas ir mes* [žr. 2017 m. spalio 3 d.]. Prieiga internete: [www.lrt.lt](http://www.lrt.lt)
- Jonušys 2017** – **Jonušys, Laimantas**. Apie „neegzistuojantį“ politinį korektiškumą. *Šiaurės Atėnai*, Nr. 23, 2017, gruodžio 1 d., p. 4; 15.
- Kazlauskaitė 2007** – **Kazlauskaitė, Giedrė**. Parulskis su plastmasine lėle. *Šiaurės Atėnai*. Nr. 830, 2007, sausio 27 d., p. 9.
- Kairys 2017** – **Kairys, Alfonsas**. Masinės romų žudynės mokslininkų lūpose. *Lietuvos aidas*, Nr. 274-6, 2017, gruodžio 5 d., p. 6.
- Kudirka 2012** – **Kudirka, Robertas**. Senoji ir naujoji eufemija. Grafinė eufemija elektroniniame diskurse. *Lietuvių kalba*, Nr. 6, 2012 [žr. 2017 m. lapkričio 24 d.]. Prieiga internete: [www.lietuviukalba.lt](http://www.lietuviukalba.lt)
- Laučius 2017** – **Laučius, Vladimiras**. *Kad nepasikartotų idėja „Ir tuomet dirbom Lietuvai“* [žr. 2018 m. balandžio 15 d.]. Prieiga internete <https://www.lrt.lt/naujienos/nuomones/10/190557/v-laucius-kad-nepasikartotu-ideja-ir-tuomet-dirbom-lietuvai>
- LA** – Nėgeris, melnais, afroamerikānis ... Kā pareizi un pieklājīgi? *Latvijas Avīze* [sk. 2017. g. 24. nov.]. Pieejams: <http://www.la.lv/negeris-melnais-afroamerikanis/>
- Liepu** – Notiks Vilmas Kalmes grāmatas atvēršana [sk. 2018. g. 25. maijs]. Prieiga internete: <https://www.liepu.lv/lv/jaunumi/3069/notiks-vilmas-kalmes-gramatas-atversana>
- Lind 2004** – **Lind, William S**. What is “Political Correctness”? “Political Correctness”: *A Short History of an Ideology*. Ed. W. S. Lind. A Product of the Free Congress Foundation. November, 2004, pp. 4–8 [seen 2017.11.19.]. Available: [www.nationalists.org/pdf/political\\_correctness\\_a\\_short\\_history\\_of\\_an\\_ideology.pdf](http://www.nationalists.org/pdf/political_correctness_a_short_history_of_an_ideology.pdf)
- Lind 2016** – **Lind, William S**. *Politinio korektiškumo ištakos* [žr. 2017 m. spalio 3 d.]. Prieiga internete: [www.propatria.lt](http://www.propatria.lt)
- LKŽ** – *Lietuvių kalbos žodynas* 1–20. Vilnius, 1956–2002.
- LLKŽ** – *Latvių-lietuvių kalbų žodynas*. Sud. Alvydas Butkus. Kaunas : Aesti, 2003.
- LLV** – **Balode, Laimute, Balkevičs, Jons, Bojāte, Apolonija, Subatnieks, Valters**. *Lietuviešu–latviešu vārdnīca*. Rīga : Zinātne, 1995.
- LLVV 1984** – *Latviešu literārās valodas vārdnīca*. 5. sēj. Rīga : Zinātne, 1984.



- LSMa** – Tautību klasifikatorā joprojām ir tikai „čigāni”; vārdu „romi” sola iekļaut [sk. 2017. g. 24. nov.]. Pieejams: <http://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/tautibu-klasifikatora-joprojam-ir-tikai-cigani-vardu-romi-sola-ieklaut.a155263/>
- LSMb** – Saeimas darba grupa turpinās strādāt pie ieceres par pabalstu pensionāru atraitņiem. Latvijas Radio raidījums *Pēcpusdiena* [sk. 2018. g. 2. apr.]. Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/deputati-sola-jau-nakamgad-vares-12-menesus-sanemt-50-no-mirusa-laulata-pensijas.a273811/>
- Maskuliūnienē, Kvašytē, Župerka 2018 – Maskuliūnienē, Džiuljeta; Kvašytē, Regina; Župerka, Kazimieras.** Konkuruojantys žodžiai *pensininkai* ir *senjorai*. *Gimtoji kalba*, Nr. 9, 2018, p. 14–21.
- Ožalas 2018 – Ožalas, Audrius.** 11 Undinēs Radzevičiūtēs minčių Londono knygų mugėje. *15min* [žr. 2017 m. spalio 23 d.]. Prieiga internete: <https://www.15min.lt/kultura/naujiena/literatura/11-undines-radzeviciutes-minciu-londono-knygu-mugeje-286-955356>
- Pakalkienė 2018 – Pakalkienė, Rasa.** Kalbininkas Antanas Smetona: kodėl „žydas” – tinkamas, o „negras” – ne? *Lietuvos žinios* [žr. 2018 m. balandžio 30 d.]. Prieiga internete: <https://www.lzinios.lt/lzinios/Lietuva/kalbininkas-antanas-smetona-kodel-zydas-tinkamas-o-negras-ne-/264012>
- Popovaitė 2009 – Popovaitė, Inga.** Romai ar čigonai. *15min* [žr. 2017 m. spalio 23 d.]. Pieejams: [www.15min.lt](http://www.15min.lt)
- Radvilavičiūtė 2018 – Radvilavičiūtė, Giedra.** *Tekstų persekiojimas. Esė apie rašytojus ir žmones.* Vilnius : Apostrofa, 2018.
- Repše 2007 – Repše, Gundega.** *Pilsoniskā rasa.* Rīga : Dienas Grāmata, 2007.
- SinV 2002 – Latviešu valodas sinonīmu vārdnīca.** 3. papild. un pārstr. izd. Red. Eižens Rauhvargers. Rīga : Avots, 2002.
- Strelēvica-Ošiņa 2011 – Strelēvica-Ošiņa, Dace.** *Kāpēc mēs gribam, lai valoda ir pareiza? Ieskats preskriptīvisma vēsturē, teorijā un praksē.* Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2011.
- SV 1999 – Svešvārdu vārdnīca.** Red. Juris Baldunčiks. Rīga : Jumava, 1999.
- Svece 2002 – Svece, Artis.** Politikorektums, latvieši un nelatvieši. *Latvijas Vēstnesis* [sk. 2017. g. 12. dec.]. Pieejams: <https://www.vestnesis.lv/ta/id/64584>
- Švedienė 2016 – Švedienė, Rūta.** Ar žodis pakeis realybę? *Kėdainių mugė* [žr. 2017 m. spalio 25 d.]. Prieiga internete: <http://muge.eu/ar-zodis-pakeis-realybe/>
- Tracevičiūtė 2017 – Tracevičiūtė, Roberta.** Lietuvelybė šiandien: išnyksime ar išsikapstysime. *Lietuvos žinios*, Nr. 234, 2017, gruodžio 5 d., p. 3.
- Trumpytė 2014 – Trumpytė, Rugilė.** Ar tikrai „viskas gerai su tuo n\*gru“? [žr. 2017 m. lapkričio 27 d.]. Prieiga internete: [www.universitetojournalistas.kf.vu.lt](http://www.universitetojournalistas.kf.vu.lt)
- TŽŽ 2013 – Tarptautinių žodžių žodynas.** Vilnius : Alma littera, 2013.
- Upelis 2018 – Upelis.** Skaitiniai 1–2 klasėms. Sud. Vaiva Juškienė, Džiuljeta Maskiuliūnienė, Gražina Skabeikytė-Kazlauskienė. Vilnius : ŠMM Ugdymo plėtotės centras, 2018 [elektroninis išteklius; žr. 2018 m. balandžio 15 d.]. Prieiga internete: <https://www.upc.smm.lt/naujienos/pradinis/skaitiniai/Skaitiniai-1-2-klasems.pdf>
- Vaitkevičiūtė 2010a – Vaitkevičiūtė, Valerija.** Ne romai, bet čigonai. *Mokslo Lietuva*, Nr. 5, 2010, kovo 4 d., p. 11.
- Vaitkevičiūtė 2010b – Vaitkevičiūtė, Valerija.** *Negras ar juodaodis? Mokslo Lietuva*, Nr. 8, 2010, balandžio 15 d., p. 5.
- Veisbergs 2015 – Veisbergs, Andrejs.** Interference tulkojumā un valodā. *Valoda tulkojumā.* Sast. un red. Anita Rožkalne. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2015, 191.–210. lpp.

**VLE** – *Visuotinė lietuvių enciklopedija*. I–XXV. Vilnius : Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2001–2015.

**Volskis 2009** – **Volskis, Oskaras Petras**. Jaunimo auklėjimas: apsimestinis pasaulėžiūros neutralumas ir pokemonai. *Šiaurės Atėnai*. Nr. 940, 2009-05-15, p. 4.

**Zinkevičius 2015** – **Zinkevičius, Zigmantas**. Čigonai ir romai. *Gimtoji kalba*. Nr. 5, 2015, p. 10.

**ZST** – *Zini savas tiesības* [sk. 2017. g. 24. nov.]. Pieejams: <http://www.zinisavastiesibas.lv/info/107.htm>

**Zykutė 2000** – **Zykutė, Vaida**. Politinis korektiškumas kalboje. *Naujasis židinys-Aidai*. Nr. 7–8, 2000, p. 418–420.

Nijolė LITEVKIENĖ (Šiauliai State College)

**LITHUANIAN LATIN ANATOMICAL TERMS IN ST. ŠAKELĖ-PUIŠYS'  
LOTYŅŲ-LIETUVIŲ KALBŲ ŽODYNAS (LATIN-LITHUANIAN  
DICTIONARY)**

**LIETUVIEŠU-LATIŅŲ ANATOMIJAS TERMINI S. ŠAKELES-PUIŠA  
LATIŅŲ-LIETUVIEŠU VALODAS VĀRDNĪCĀ**

**Keywords:** history of medicine, international anatomical nomenclature, anatomical terms.

**Atslēgvārdi:** medicīnas vēsture, starptautiskā anatomijas nomenklatūra, anatomijas termini.

**Kopsavilkums**

Par lietuviešu medicīnas terminoloģijas sākotni var uzskatīt senos (16.–17. gadsimta) rakstus, kā arī 18.–19. gadsimta rakstus, no kuriem mūsdienu medicīnas nozares valodā nonācis ne mazums terminu. Lietuviešu medicīnas nozares terminoloģija straujāk sāka attīstīties 19. gadsimta beigās un 20. gadsimta sākumā.

Balstoties apkopotajā materiālā, rakstā aplūkoti Staša Šakeles-Puiša (*Stasys Šakelė-Puišys*) *Latīņu-lietuviešu valodas vārdnīcas* (*Lotynų-lietuvijų kalbos žodynas*, 1924) un *Medicīnas terminu vārdnīcas* (*Medicinos terminų žodynas*, 1980) anatomijas terminu sakritību un atšķirību aspekti. Lielākā daļa aplūkoto anatomijas terminu S. Šakeles-Puiša *Latīņu-lietuviešu valodas vārdnīcā* un *Medicīnas terminu vārdnīcā* ir identiski, bet daļa 1924. gada vārdnīcas anatomijas terminu nav iekļāvušies mūsdienu terminoloģijā.

**Resources**

**MTŽ** – Astrauskas, Vytautas et al. *Medicinos terminų žodynas*. Vilnius : Mokslas, 1980.

**LLŽ** – Leonas-Leonavičius, Petras. *Lotyniškai-lietuviškas žodynas*. Oldenburgas : Lietuvių gimnazija, 1947.

**References**

**Algieri, Rubén, Pro, Forlizzi, Ferrante 2011** – Algieri, Rubén, Pro, Forlizzi, Ferrante 2011 – Algieri, Rubén Daniel; Pro, Eduardo; Forlizzi, Valerie; Ferrante, María Soledad. Reseña de la Evolución Histórica de los Términos Anatómicos. *Revista Argentina de Anatomía Online*, 2(4), 2011, pp. 106–111.

**Astrauskas et al. 1980** – Astrauskas, Vytautas. *Medicinos terminų žodynas*. Vilnius : Mokslas. 1980.

**Česnys 2002** – Česnys, Gintautas. Lietuviškojo anatomijos vardyno istorijos metmenys. *Terminologija*. No. 9, 2002, pp. 55–65.

**Dávidová 2011** – Dávidová, Eva. *Analysis of English Medical Terminology from the Field of Digestive System*. Brno: Masaryk University, 2011.

**Kancheva 2013** – Kancheva, Pavlina. The Bulgarian anatomical terminology of today. *JAHK*. Vol. 4, No. 7, 2013, pp. 167–181.

**László 2013** – László, Répás. Basics of medical terminology. *Latin and Greek origins*. 2013, pp.1–14.

**Litevkienė 2016** – Litevkienė, Nijolė. Anatomical Terms in V. Kuliešis' Practical Latin-Lithuanian Dictionary (Praktiškas lotynų-lietuvijų žodynas). *Vārds un tā pētīšanas aspekti* : rakstu krājums, 20 (2). Atb. red. Gunta Smiltneiece un Linda Lauze. Liepāja : LiePA, 2016, pp. 214–224.

- Malomo, Idowu, Osuagwu, Ferdnand 2006 – Malomo, Adeforalin O.; Idowu, Olufemi Emmanuel; Osuagwu, Ferdnand C.** Lessons from history: Humana anatomy, from the origin to the renaissance. *International Journal of Morphology*, 24(1), 2006, pp. 99–104.
- Machová 1995 – Machová, Svatava.** “Terminografie.” *Manuál lexikografie*. Ed. František Čermák, and Renata Blatná. Praha : Nakladatelství H&H, 1995.
- Radicke 1999 – Radicke, Jan.** *Imperial and undated authors – Biography and Antiquarian Literature*. Leiden, Boston, Köln : Brill Academic Pub., 1999.
- Sprumont 2016 – Sprumont, Pierre.** Anatomical Terms: towards Development of Terminologies (terminogenesis). *European Journal of Anatomy* 20 (3), 2016, pp. 249–280.
- Šakelė-Puišys 1924 – Šakelė-Puišys, Stasys.** *Lotynų-lietuvių kalbos žodynas*. Vilkaiviškis : Progresas. 1924.

Laimdota LOČMELE (Latvijas Universitāte)

## EIROPAS SAVIENĪBAS TIESAS SPRIEDUMI KĀ HIBRĪDTEKSTI JUDGMENTS OF THE COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION AS HYBRID TEXTS

**Atslēgvārdi:** hibrīdteksts, Eiropas Savienības Tiesa, EST judikatūras spriedumi, teksta semiotika, interpretācija.

**Keywords:** hybrid text, the Court of Justice of the European Union, case law of the CJEU, text semiotics, interpretation.

### Summary

The present article is a study in applied linguistics. The theoretical basis consists of a research in text semiotics, hybridity of texts and studies into the development and use of English in the Court of Justice of the European Union (CJEU). The aim of the study is to explore hybridity in the CJEU case law and find out its impact upon the interpretation of judgments among the students of law and other readers. The research method is the semiotic approach in the form of the model of communication. In this article hybridity is described in two essential elements of the communication model – the sender and the message. The work of the drafters of judgments is described and hybridity is illustrated with examples selected from a judgment. The conclusions mainly involve the idea of a long-term hybridity of the EU case law, its complicated linguistic form that requires an informed and experienced reader and the specific distanced and formal character of judgments which supports the hierarchical structure of the EU legal system.

### Avoti un literatūra

**Bengoetxsea 2011** – **Bengoetxsea, Joxerramon.** Multilingual and Multicultural Legal Reasoning: The European Court of Justice. S. Adamo and A. L. Kjaer. *Linguistic Diversity and European Democracy*. Ashgate Publishing Ltd., 2011, pp. 97–122.

**C-53/81** – Tiesas spriedums 1982. gada 23. martā. D. M. Levin pret Staatssecretaris van Justitie. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu: Raad van State – Nīderlande. Lieta 53/81 [sk. 2018. g. 30. apr.]. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:61981CJ0053&qid=1525157881064&from=LV>

**Council of Europe** – *Council of Europe* [sk. 2018. g. 30. apr.]. Pieejams: [https://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Division\\_EN.asp](https://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Division_EN.asp)

**Kaczorowska 2011** – **Kaczorowska, Alina.** *European Union Law*. 2nd ed. London & New York : Routledge, 2011.

**Ločmele 2017** – **Ločmele, Laimdota.** Eiropas Savienības juridiskie teksti kā naratīvi juridiskās angļu valodas kursā Latvijas Universitātes Tiesību zinātņu bakalaura programmā. *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums 21 (1/2), Liepāja : LiePA, 2017, 232.–241. lpp.

**McAuliffe 2010** – **McAuliffe, Karen.** Languages and the Institutional Dynamics of the Court of Justice of the European Communities: Lawyer-Linguists and the Production of a Multilingual Jurisprudence. Ed. M. Gueldry. *How Globalizing Professions Deal With National Languages: Studies in Cultural Conflict and Cooperation*. Lewiston, Queenstown, Lampeter : The Edwin Mellen Press, 2010, pp. 239–263.

**McAuliffe 2011 – McAuliffe, Karen.** Hybrid Texts and Uniform Law? The multilingual case law of the Court of Justice of the European Union. *International Journal for the Semiotics of Law*, Vol. 24, Issue 1, March 2011, pp. 97–115.

**McAuliffe 2013 – McAuliffe, Karen.** The Limitations of a Multilingual Legal System. *International Journal for the Semiotics of Law*, Vol. 26, Issue 4, December 2013, pp. 861–882.

**McAuliffe 2015 – McAuliffe, Karen.** Translating Ambiguity. *Journal of Comparative Law*, Vol. 9, No. 2, 2015, pp. 65–87.

**Robertson 2012 – Robertson, Colin.** What EU Legislative Texts Reveal about Power, Control and Transparency. Eds. V. K. Bhatia et al. *Transparency, Power and Control. Perspectives on Legal Communication*. Farnham : Ashgate Publishing Ltd., 2012, pp. 109–123.

**Robertson 2014 – Robertson, Colin.** EU Legislative Texts and Translation. Eds. Le Cheng et al. *The Ashgate Handbook of Legal Translation*. Farnham, Burlington : Ashgate Publishing Ltd., 2014, pp.155–174.

**Sanchez-Stockhammer 2012 – Sanchez-Stockhammer, Christina.** Hybridization in Language. Ed. P. W. Stockhammer. *Conceptualizing Cultural Hybridization. A Transdisciplinary Approach*. Berlin : Springer, 2012, pp. 133–157.

**Simon 2011 – Simon, Sherry.** Hybridity and translation. Ed. Y. Gambier. *Handbook of Translation Studies*. Amsterdam/Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 2011, pp. 49–53.

**Schaffner, Adab 2001a – Schaffner, Christina; Adab, Beverly.** The Idea of the Hybrid Text in Translation Revisited. *Across Languages and Cultures*, Vol. 2, Issue 2, Sept. 2001, pp. 277–302.

**Schaffner, Adab 2001b – Schaffner, Christina; Adab, Beverly.** The Idea of the Hybrid Text in Translation: Contact as Conflict. *Across Languages and Cultures*, Vol. 2, Issue 2, Sept. 2001, pp. 167–180.

**VALODA TVITERĪ: LASOT LATO LAPSAS TVITERKONTU  
TWITTER-SPRACHE: TWITTER-KONTO VON LATO LAPSA**

**Atslēgvārdi:** tviteris, L. Lapsas tviterkonts, emocionālie izteiksmes līdzekļi, vārddarināšana, izsaukmes vārdi, barbarismi, frazeoloģismi.

**Schlüsselwörter:** *Twitter*, *Twitter*-Konto von L. Lapsa, emotionelle Ausdrucksmittel der Sprache, Wortbildung, Interjektionen, Barbarismen, Phraseologismen.

**Zusammenfassung**

Lato Lapsa ist ein bekannter Journalist und *Twitter* Nutzer in Lettland. Seine Tätigkeit ist kontrovers bewertet. Der Artikel hat versucht die Frage zu beantworten: “Wie ist die Sprache von L. Lapsa in *Twitter*?”

Die Ergebnisse zeigen, dass auf verschiedenen Sprachniveaus seine Individualität sichtbar ist. In seinem *Twitter*-Konto beachtet er Graphemik und Ortographie der lettischen Sprache. Seine Kreativität manifestiert sich in der Wortbildung. Der Journalist L. Lapsa zeichnet sich durch die Wahl und Verwendung von Ausdrucksmitteln aus, die insbesondere den emotionalen Wert besitzen. L. Lapsa begründet seinen individuellen Stil mit Ironie und Sarkasmus. Die Wörter eines neutralen Lexikons erhalten durch Suffixableitung eine neue Konnotation. Der Journalist bildet Okasionalismen, um seine Originalität zu beweisen und die Aufmerksamkeit der Leser zu erregen. Um eine Person ironisch zu charakterisieren, verwendet er meistens selbständig gebildete neue Wörter.

Die Phraseologismen passen gut sowohl zu der traditionellen Form als auch in die modifizierte Form im Ausdrucksstil des Journalisten.

Was die Lexik von L. Lapsa betrifft, ist offensichtlich, dass diese Entlehnungen, sprich: Barbarismen, aus der russischen Sprache umfasst. Das ist mit seiner Lebenserfahrung verbunden. Die absolute Mehrheit aller entlehnten Wörter bilden die Substantive.

Die Interjektionen (Empfindungs- oder Ausrufewörter) werden auch in der Internetsprache verwendet, um Empfindungen und Gefühle (meistens negative) zum Ausdruck zu bringen. In *Twitter* kommen die traditionellen und vom Autor gebildeten Interjektion vor.

Das *Twitter*-Konto bestätigt, dass der Journalist in seinen Kurznachrichten auch seinen ironischen Stil und seine Originalität beibehält.

**Avoti un literatūra**

**aforismi.lv** – *Aforismi. Sakāmvārdi* [sk. 2018. g. 15. apr.]. Pieejams: <https://aforismi.lv/sakamvards/16869>

**Bušs [1982] 2008 – Bušs, Ojārs.** Jaunvārdi nesaistītā valodā rakstītos tekstos. *No ģermānismiem līdz superlatīvam*. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2008, 244.– 250. lpp.

**Bušs, Ernstsonē 2006 – Bušs, Ojārs; Ernstsonē, Vineta.** *Latviešu valodas slenga vārdnīca*. Rīga : Norden AB, 2006.

**Diena 2015 – *Twitter atceļ tiešo vēstījumu zīmju ierobežojumu*** [sk. 2018. g. 15. apr.]. Pieejams: [http://www.diena.lv/raksts/tehnologijas/zinas/\\_twitter\\_-atcel-tieso-vestijumu-zimju-ierobezojumu-14108053](http://www.diena.lv/raksts/tehnologijas/zinas/_twitter_-atcel-tieso-vestijumu-zimju-ierobezojumu-14108053)

- Delfi 2014 – Lapsa, Lato.** *Šis fascinējošais Godmaņpaps* [sk. 2018. g. 15. apr.]. Pieejams: <http://www.delfi.lv/news/comment/comment/lato-lapsa-sisfascinejosais-godmanpaps.d?id=44676204#ixzz3QWuvmeSN>
- Delfi 2013 – Lapsa, Lato.** *Kas iekš Sprūdža sarūpētajai dāvanīnai Latvijas valstij* [sk. 2018. g. 15. apr.]. Pieejams: <http://www.delfi.lv/news/comment/comment/lato-lapsa-kas-iekša-sprudz-sarupetajai-davaninai-latvijas-valstij.d?id=43053240>
- garamantas.lv – LFK.** *Digitālais arhīvs* [sk. 2018. g. 15. apr.]. Pieejams: <http://www.garamantas.lv/lv/site/>
- Lapsa – Lato** lapsas tviterkonts. Pieejams: [https://twitter.com/Lato\\_Lapsa](https://twitter.com/Lato_Lapsa)
- LFV 2000 – Laua, Alise; Ezeriņa, Aija; Veinberga, Silvija.** *Latviešu frazeoloģijas vārdnīca.* Rīga : Avots, 2000.
- MLVV – Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca.** Redaktore Ieva Zuicena [sk. 2018. g. 1. apr.]. Pieejams : <http://www.tezaurs.lv/mlvv/>
- Oļehnoviča 2012 – Oļehnoviča, Ilze.** *Frazeoloģismi angļu un latviešu laikrakstos: semantiskais aspekts.* Promocijas darba kopsavilkums. Daugavpils : Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012.
- Oļehnoviča 2016 – Oļehnoviča, Ilze.** Frazeoloģismu komponentu substitūcija – konteksta noteiktas frazeoloģisma nozīmes veidošanas līdzeklis Latvijas laikrakstos. *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*, 11. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2016, 43.–52. lpp.
- Pokrotniece 2007 – Pokrotniece, Kornēlija** (atb. red.). *Latviešu literārās valodas morfoloģiskās sistēmas attīstība:* Nelokāmās vārdšķiras. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2007.
- Projekts 2007 – Praktiska informācija par dažādiem latviešu valodas lietojuma jautājumiem normatīvajā aspektā.** *Latvijas Universitātes pētniecības projekts Nr. 2006/2-229725, “Latviešu valoda mūsdienu kultūras situācijā”, 2007* [sk.2018. g. 8. apr.]. Pieejams: [https://www.lu.lv/filol/valoda/ind\\_1\\_projekts.htm](https://www.lu.lv/filol/valoda/ind_1_projekts.htm)
- Rozenbergs 1995 – Rozenbergs, Jānis.** *Latviešu valodas stilistika.* Rīga : Zvaigzne ABC, 1995.
- Saukāne 2007 – Saukāne, Irita.** Preses tekstos lietoto individuālo darinājumu semantiskās grupas. *Vārds un tā pētīšanas aspekti:* rakstu krājums, 11. Liepāja : LiePA, 2007, 234.–241. lpp.
- Urbanoviča 2007 – Urbanoviča, Inta.** Latviešu valodas īpatnības internetā [sk. 2015. g. 28. apr.]. Pieejams: [https://www.lu.lv/filol/valoda/ind\\_3\\_publ\\_r\\_ievads.htm](https://www.lu.lv/filol/valoda/ind_3_publ_r_ievads.htm)
- Ефремова 2000 – Ефремова, Татьяна.** *Новый словарь русского языка.* Толково-словообразовательный. Москва : Русский язык, 2000 [sk. 2018. g. 15. apr.]. Pieejams: <https://www.efremova.info/>



Anitra ROZE (LU Latviešu valodas institūts)

## SPĒLES „POKÉMON GO” LIETOTĀJVĀRDI: DZIMUMA ASPEKTS

### USERNAMES OF THE PLAYERS OF *POKÉMON GO*: THE GENDER ASPECT

**Atslēgvārdi:** leksika, onomastika, interneta lietotājevārdi, dzimums, motivācija.

**Keywords:** lexis, onomastics, internet user names, gender, motivation.

#### Summary

Internet usernames – personal names that only exist in the virtual reality – began to attract the attention of researchers in the field of onomastics at the end of the last century. This article focuses on the usernames in a particular online game, “*Pokémon Go*”, and, namely on the aspects of gender identity as manifested in these usernames.

Since mutual communication among the “*Pokémon Go*” players during the game is not provided, information about players (including their ethnicity, gender, age and other individual features) can only be acquired in two ways: 1) judging from the visual representation or avatar of the player (if it appears as male or female), 2) judging from the linguistic features of the username. This article employs the latter method.

For the purpose of this study, “*Pokémon Go*” usernames placed in Riga, Latvia, were sampled and analyzed, focusing on features that might identify the users’ gender.

**Use of gender-specific personal names.** Quite often, usernames employ real first names (e. g., *Tomis2006*, *LaimaM1*, *KlavsPG*, *RIXLiene*, *GirtsLV*, *VNKLAURA*), less frequently surnames (*jRancans*, *KirillovaE*) or combinations of both (*KasparsPolmanis*, *JanaLinde*). First names and their variations are most widespread – full names, shortened forms, diminutives, abbreviations formed from the initial syllables of a name and surname, and other combinations.

Besides personal names, one can observe **diversely motivated masculine and feminine nouns, sometimes adjectives or numerals** (e. g., *Chepainais*, *grafieneE*, *Snabiitis*, *abzemene*, *trakscilvecins8*, *Lampalampa*) in the status of a username. In some cases, **names of popular or mythological persons, characters of films, books, cartoons etc.** are also used (e. g., *Perkontevs*, *Pekauss*, *MrBanijs*, *SkudraTipa*) and might signal about the gender of their users.

A number of usernames do not show their users’ gender in any linguistic way; e. g. when they are based on English or some Russian words, when they are combinations of digits and letters or when they are collocations of lexemes and carry a message.

Summing up these data, we can conclude that there are no particular tendencies showing the motivation or typical patterns of usernames employed by male or female players. Both of these groups often use real personal names and both groups equally often use “artificial” names created by combining syllables, letters or digits carrying a meaning probably known only to the user. Apart from the fact that the usernames of male players more often show self-irony and humour (including word-play and puns), there are no marked gender-specific tendencies.

#### Literatūra

**Aleksiejuk 2014** – Aleksiejuk, Katarzyna. Internet Names as an Anthroponomastic Category. Onomàstica biblioteca tècnica de política lingüística. Els noms en la vida quotidiana. *Actes del*

*XXIV Congrès International d'ICOS sobre Ciències Onomàstiques*. Annex. Secció 3, 2014, pp. 243.–255 [sk. 2017. g. 13. sept.]. Pieejams: [https://www.researchgate.net/publication/309374350\\_Internet\\_Names\\_as\\_an\\_Anthroponomastic\\_Category](https://www.researchgate.net/publication/309374350_Internet_Names_as_an_Anthroponomastic_Category)

**Kim 2000** – Kim, Amy Jo. *Community building on the Web: Secret strategies for successful, online communities*. Berkley CA : Peachpit Press, 2000.

**MLVV** – *Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca* [sk. 2017. g. 11. sept.]. Pieejams: [www.tezaurs.lv/mlvv](http://www.tezaurs.lv/mlvv)

**Scheidt 2001** – Scheidt, Lois Ann. *Avatars and Nicknames in Adolescent Chat Spaces* [sk. 2017. g. 11. sept.]. Pieejams: [https://www.researchgate.net/publication/253226272\\_Avatars\\_and\\_Nicknames\\_in\\_Adolescent\\_Chat\\_Spaces](https://www.researchgate.net/publication/253226272_Avatars_and_Nicknames_in_Adolescent_Chat_Spaces)

**Superanskaya 2004** – Superanskaya, Aleksandra V. Proper names in Internet games. *Naming the world. From common nouns to proper names*. Proceedings from the International Symposium, Zadar, September 1st–4th. Croatia : University of Zadar, 2004, pp. 87–96.

**Naruszewic-Duclinska 2003** – Naruszewicz-Duchlinska, Alina. *Pseudonimy internetowe (nicknames) jako forma autoreklamy*. Olsztyn, 2003, pp. 85.–98. [sk. 2017. g. 9. okt.] Pieejams: <http://human.uwm.edu.pl/dziekanat/duch/pseudo.doc>

**Сидорова 2006** – Сидорова, Марина Юрьевна. *Интернет-лингвистика: русский язык – межличностное общение*. Москва : Проект Москва, 2006.

Solvita ŠTEKERHOFA (Ventspils Augstskola)

**NĀVESSODA JURIDISKAIS UN LINGVISTISKAIS ASPEKTS:  
VALODAS MATERIĀLA LIECĪBAS**

**THE LEGAL AND LINGUISTIC ASPECT OF THE DEATH PENALTY:  
TESTIMONIES IN THE LINGUISTIC MATERIAL**

**Atslēgvārdi:** nāvēssods, juridiskā terminoloģija, terminoloģija, sodu likums, zviedru kara artikuli.

**Keywords:** death penalty, legal terminology, terminology, penal law, Swedish war articles.

**Summary**

The formation of legal terminology is a historical process which has been influenced by various legal acts, religious texts also having a great significance, as the comprehension of law at its beginnings was based on religious principles.

Death penalty as a form of punishment appeared early as in the Bible, whereas in the first legal acts in the Latvian language it was at the fore of the penalty system. There were various forms of death penalty implementation. Implementation methods of death penalty are especially significant in the research of Criminal Law terminology, as they reflect the terminological diversity of this punishment type. Analysis of the linguistic material serves as a valuable illustrative material of Criminal Law terminology.

The research subject is the Latvian language excerpts of the laws issued by the Swedish government – Penalty Law Against Killing Children (Latvian: *Sodu likums pret to bērnu mušīnāšanu*) (1684) and Strange Laws of the Military Court (*Savādi kara tiesas likumi*) (1696) or *Krigz-Artiklar som af them Stormächtigste och Herre, Herr Carl then XI Sweriges, Giötes och Wendes Konung etc ahr 1683 förnyade och stadgadenäre*, which are the oldest Criminal Law acts known in the Latvian language. In the oldest legal acts in the Latvian language the word *kakls* (neck) is used to the greatest extent when denoting the death penalty, thus naming the most severe penalty form.

Nowadays, the word *nāvēssods* (death penalty) dominates the periodicals of the branch, albeit the collocation *nāves sods* (death penalty) is common in lexicographical sources and periodicals. In terminology, such variation is unacceptable.

**Avoti**

**ALJTV 2008** – *Angļu-latviešu juridisko terminu vārdnīca*. Sastādījis Aldis Daugavvanags, Nadežda Kļimoviča. Rīga : Avots, 2008.

**ALVJTT 2005** – *Angļu-latviešu vārdnīca juridisko tekstu tulkotājiem*. Sastādījis Oļģerts Eglītis. Rīga : SIA Eglītis un Partneri, 2006.

**Dravnieks 1910** – *Deutsch-Lettisches wörterbuch*. Sastādījis Jēkabs Dravnieksca. Rīga : Verlag von J.K. Eihmann, 1910.

**BA 1906** – Ekskuzeme. *Balss*, Nr. 182, 1906. gada 31. augusts, 2. lpp.

**BV 1903** – Ahrzemes. *Baltijas Vēstnesis*, Nr. 127, 1903. gada 9. jūnijs, 2. lpp.

**ECK 13. protokols** – Par 1950. gada 4. novembra Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 13. protokolu par nāves soda pilnīgu atcelšanu. *Latvijas Vēstnesis*, 169 (4567), 2011. gada 26. oktobris.

**JC 1914** – Kreewija. *Jaunais Ceļš*, Nr. 74, 1914. gada 1. aprīlis, 2. lpp.

**JTSV 1999** – *Juridiski terminoloģiskā, skaidrojošā vārdnīca*. Sastādījis V. Jakubaņecs. 2. papild.

- izd. Rīga : [b. i.], 1999.
- JTSV 2001** – *Juridiski terminoloģiskā, skaidrojošā vārdnīca*. Sastādījis V. Jakubaņecs. 3. papild. izd. Rīga : [b. i.], 2001.
- JTSV 2005** – *Juridiski terminoloģiskā, skaidrojošā vārdnīca*. Sastādījis V. Jakubaņecs. 4. paplašinātais un papild. izd. Rīga : [b. i.], 2005.
- JTV 1942** – *Juridiskās terminoloģijas vārdnīca* = Wörterbuch der juristischen Terminologie : [kopija]. Sastādījuši: J. Lauva, H. Blēse. Rīgā : Latvju grāmata, 1942.
- JTV 1970** – *Juridisko terminu vārdnīca*. Sastādījis autoru kolektīvs O. Grīnberga redakcijā. Rīga : Latvijas Valsts izdevniecība, 1970.
- JTV 1998** – *Juridisko terminu vārdnīca*. Rīga : Nordik, 1998.
- JTV 2002** – *Latviešu-angļu, angļu-latviešu juridisko terminu vārdnīca*. Redaktors Mārcis Apinis. [Rīga] : Kamene, [2002].
- Krimināltiesības 2001** – **Krastiņš, Uldis**. *Krimināltiesības* : vispārīgā un sevišķā daļa. Sastādījuši Uldis Krastiņš, Valentija Liholaja, Aivars Niedre. Papild. izd. [Rīga] : Tiesu namu aģentūra, 2001.
- Krimināltiesības 2008** – **Krastiņš, Uldis**. *Krimināltiesības* : Vispārīgā daļa. Sastādījuši Uldis Krastiņš, Valentija Liholaja, Aivars Niedre ; zin. red. U. Krastiņš. 3., papild. izd. Rīga : Tiesu namu aģentūra, 2008.
- Krimināltiesības 1999** – **Krastiņš, Uldis**. *Krimināltiesības* : vispārīgā un sevišķā daļa. Sastādījuši Uldis Krastiņš, Valentija Liholaja, Aivars Niedre. Rīga : Tiesu namu aģentūra, 1999.
- KTSV 1999** – **Judins, Andrejs**. *Krimināltiesību terminu skaidrojošā vārdnīca*. Sastādījis Andrejs Judins. Rīga : RaKa, 1999.
- LA 1902** – No eekschzemēm. *Latviešu Avīzes*, Nr. 37, 1902. gada 7. maijs, 2. lpp.
- LALJTV 1993** – *Latviešu-angļu-latviešu juridisko terminu vārdnīca*. Rīga : [b. i.], 1993.
- LB 1932** – Starptautiskās studentu konfederācijas. *Latviešu Balss*, Nr. 30, 1932. gada 7. augusts, 3. lpp.
- Lēvenhaupts 1707** – **Lēvenhaupts, Ādams Ludvigs**. *Muhsu Augsta Sweedro Kehniņa, manna wiss-schehliga Ķehniņa nolikts Karņa Spehku Wirs-walditajs, Generals un Guberneers pahr to Pilssahtu Rihgu, un apkahrt guļlamahm Pillim, kā arridsan Ahwersts pahr weenu Regimenti / Kahjineeku Adam Ludwig Lewenhaupt, Grahws us Falckenstein, un Brihwe-Kungs us Reisholtz-Kirchen*. Rihgā : [G. M. Nellers], Anno 1707.
- LTV 2000** – *Latvijas tiesību vēsture (1914–2000)*. Redaktors Dītrihs Andrejs Lēbers. Rīga : LU žurn. „Latvijas Vēsture” fonds, 2000.
- Mancelis 1638** – **Mancelis, Georgs**. *Lettus, Das ist Wortbuch, Sampt angehengtem täglichem Gebrauch der Lettischen Sprache / allen vnd jeden Außheimischen, die in Churland, Semgallen vnd Lettischem Liefflande bleiben, und sich redlich nehren wollen, zu Nutze verfertigt Durch Georgium Mancelium Semgall*. der H. Schrifft Licentiatum &c. Riga : Gedruckt und verlegt durch Gerhard Schröder, 1638.
- RZ 1926** – Nahwessodi matrozcheem. *Rīgas Ziņas Apvienotas ar Latvju Vēstnesi*, Nr. 88 (22.04.1926), 3. lpp.
- SKTL 1696** – *Sawadi Karra-Teeas Likkumi No muhso Augsta un Warrena Kehniņa no Sweedro-Semmes Karra-Teeas-Lohzekļeem ismeklehti pahr tahm Leetahm ko teem slikteem Saldahteem jadarr un paklausigi ja-panahk ik-Deenās pee Waktēs-noleeseschanu no teem Under-Offzee-rereem eeksch teem Cortegardeem teem Karra-Kalpeem preeksch-lassami ka ne weens warr aisebildinatees to ne sinnajs jeb ne dsirdejis*. Rīga, 1696.
- SL 1684** – *Muhso Augsta un Warrena Kehnina Sohdu-Likkums prett to Behrno-Muschinaschanu*. Rīga : Georg Matth. Nöllern, [1684].
- SLKPS 1894** – Sodu likumi par kriminaliem un pārmācīšanas sodiem. *Dienas Lapa*, 1894,

4. lpp.

**Stenders 1789** – **Stenders, Gothards Frīdrihs**. *Lettisches Lexikon*. Mitau : gedruckt bey J. F. Steffenhagen, [1789].

**ULMW 1880** – **Ulmann, Carl Christian; Brasche, Gustav**. *Lettisches Wörterbuxh von Ulmann un Brasche*. Zweiter Theil. Deutsch-lettisches Wörterbuch. Rīga, Leipzig : H. Brutzer&Co, 1880.

**Valdemārs 1872** – *Русско-латышско-нѣмецкій словарь*. Sastādītājs Krišjānis Valdemārs. Moskva : Министерство народного просвещения, 1872.

**VLJV 2003** – **Schaffert, Ingrid**. Vācu-latviešu / latviešu-vācu juridiskā vārdnīca. Sastādījušas Ingrid Schaffert, Laila Niedre. Eiropas universitātes Rīgas centrs, LU. 2. pārstr. un papild. izd. Rīga : Latvijas Universitāte, 2003.

## Literatūra

**Ahero 1979** – **Ahero, Antonija**. Salikteņu pazīmes un rakstība. *Latviešu valodas kultūras jautājumi* : rakstu krājums, 15. laidniens. Sastādītāja T. Porīte. Rīga : Liesma, 1979, 164.–179. lpp.

**Apīnis 1977** – **Apīnis, Aleksejs**. *Latviešu grāmatniecība no pirmsākumiem līdz 19. gadsimta beigām*. Rīga : Liesma, 1977.

**Apīnis 1991** – **Apīnis, Aleksejs**. *Grāmata un latviešu sabiedrība līdz 19. gadsimta vidum*. Rīga : Liesma, 1991.

**Baldunčiks 2014** – **Baldunčiks, Juris**. Kalki un puskalki latviešu valodā: interpretācijas un inventarizācijas jautājums. *Alīse Laua (1914–1994) in honorem*. Sastādītājas un redaktora Andra Kalnača, Ilze Lokmane, Inta Urbanoviča. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2014, 26.–52. lpp.

**Balss 1883** – Likums pahr sodeem, kas uzleekami no meera teesnescheem Latweeschu uzwalka. *Balss*, Nr. 49. 1883, 1.–4. lpp.

**JV 20** – *Jurista Vārds* Nr. 20 [sk. 2018. g. 1. aug.]. Pieejams: <http://www.juristavards.lv/doc/270632-bnavessodub-skaitis-pasaule-samazinas/>

**Krauss 2002** – **Krauss, Detlefs**. *Krimināltiesību pamatjautājumi Latvijā un Vācijā*. Sagatavojuši Detlefs Krauss, Jenss Kristians Pastile. [Rīga] : Latvijas Vēstnesis, 2002.

**KZPK 2003** – **Krastiņš, Uldis**. *Krimināllikuma zinātniski-praktiskais komentārs*. Sagatavojuši U. Krastiņš, V. Liholaja, A. Niedre. Rīga : Firma „AFS”, 2003.

**Latvju enciklopēdija 1951** – *Latvju enciklopēdija*. Red. Arveds Švābe. Stokholma : Apgāds Trīs zvaigznes, 1951.

**Lēmums 35** – LZA Terminoloģijas komisijas lēmums Nr. 35. Par juridisko terminu saraksta apstiprināšanu. *Terminoloģijas Jaunumi*. [sk. 2018. g. 1. aug.]. Pieejams: <http://termini.lza.lv/article.php?id=128>

**LVG 2013** – *Latviešu valodas gramatika*. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2013.

**MLLVG I 1959** – *Mūsdienu latviešu literārās valodas gramatika*. Atbildīgais redaktors E. Sokols. Rīga : LPSR Zinātņu akadēmijas izdevniecība, 1959.

**Neverževskis 2016** – Priekšvārds. *Sodu likums* : ar likumdošanas motīviem un sīkiem komentāriem. Rīga : SIA „Grāmata”, [2016], 1.–3. lpp.

**Skujiņa 2002** – **Skujiņa, Valentīna**. *Latviešu terminoloģijas izstrādes principi*. Rīga : Latviešu valodas institūts, 2002.

**Švābe 1935a** – **Švābe, Arveds**. Mūsu Sodu likumu valoda. *Tieslietu Ministrijas Vēstnesis*. 1935, Nr. 3, 585.–594. lpp.

**Švābe 1935b** – **Švābe, Arveds**. Kārļa XI kara sodu likums. *Tieslietu Ministrijas Vēstnesis*. 1935, Nr. 1, 44.–135. lpp.

**Zēvers 1923** – **Zēvers, Jānis**. Patapinātie vācu vārdi latviešu valodā. *Izglītības Ministrijas Mēnešraksts*, Nr. 6., 1923, 676.–696. lpp.

**Jolanta VASKELIENĖ** (Šiaulių universitetas)

**MARIAUS KATILIŠKIO NOVELĖS „SKARA“  
KOHEZIJOS YPATUMAI**

**THE PARTICULARITIES OF COHESION IN THE SHORT STORY “SCARF”  
BY MARIUS KATILIŠKIS**

**Pagrindiniai žodžiai:** kohezija, kartojimas, sinonimai, elipsė, referencija, palyginimas, anafora.

**Keywords:** cohesion, repetition, synonyms, ellipsis, reference, comparison, anaphora.

**Summary**

The linguists dealing with text linguistics differentiate seven criteria of textuality, two of which – coherence, or factual content and cohesion, or actual words mutually connected within a sequence – are the most important. Coherence is usually realized by cohesion, which is expressed by different lexical, grammatical, and lexico-grammatical devices. Lexical cohesive devices include various repetitions, synonymic change, and relationship expressed by antonyms, hyperonyms and hyponyms. Grammatical cohesive devices include reference, substitution, and ellipsis. Lexico-grammatical cohesion, also called conjunction, is the relationship of text sentences or text parts, expressed by conjunctions, other cohesive words, particles, and insertions.

The short story “Scarf” by Marius Katiliškis was chosen as the object of the research. After analysing the cohesion of the work, the following conclusions have been drawn:

1. The most common lexical cohesive device found in the short story is pure repetition (e. g. *Agnieška, skara*) as well as contextual synonyms that usually have connotative meanings (e. g. *Agnieška – bičiulė, moterėlė; skara – baltoji gražuolė*).

2. Information about the main character is provided not only by a repeated naming, fulfilling the function of cohesion, but also by comparisons.

3. The ellipsis of subject and personal reference are the most common grammatical cohesive devices, whilst substitution is rather rare.

4. Several cohesive devices complementing each other are usually combined in sentences related in a consecutive or distance way; lexical, grammatical and lexico-grammatical cohesion is especially often combined.

5. Anaphoric cohesion prevails – various cohesive devices point to some preceding information.

6. A white, gorgeous, exclusive scarf in the short story acquires a symbolic meaning – its loss correlates with the disappearance of the main character and with the end of the story.

**Šaltiniai ir literatūra**

**Alaunienė 1978** – Alaunienė, Zita. *Sakinių siejimas ir mokinių kalba*. Vilnius : Pedagoginis mokslo tyrimo institutas, 1978.

**Ambrasas 1976** – Ambrasas, Vytautas. *Leksiniai lietuvių kalbos substitutai*. Vilnius : Vilniaus V. Kapsuko universiteto leidybos skyrius, 1976.

**Bielinskienė 2009** – Bielinskienė, Agnė. Relevancijos teorija ir diskurso jungtųjų bei jungiamųjų žodžių pragmatika. *Kalbų studijos* 15, 2009, p. 53–62.

**Bitinienė 2013** – Bitinienė, Audronė. *Mokslinio teksto stilistika*. Vilnius : Edukologija, 2013.

- Buitkienė, Valeika 1983** – Buitkienė, Janina; Valeika, Laimutis. Teksto lingvistika. *Mūsų kalba* 3, 1983, p. 13–17.
- Buitkienė 1993** – Buitkienė, Janina. Bendrašaknių žodžių vaidmuo lietuvių kalbos tekstų organizacijoje. *Kalbotyra* 42 (1), 1993, p. 17–24.
- Bukelienė 2006** – Bukelienė, Elena Nijolė. Sugrįžimas. Mariaus Katiliškio *Seno kareivio sugrįžimas*. Bukelienė, Elena Nijolė. *Tarp rašytojo ir skaitytojo*. Literatūros kritika. Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2006, p. 208–224.
- Česnulienė 2012** – Česnulienė, Vida. *Gramatinė ir leksinė gramatinė kohezija mokslinio ir publicistinio stiliaus tekstuose*. Daktaro disertacija. Vilnius : Edukologija, 2012.
- Česnulienė 2015** – Česnulienė, Vida. *Formalusis teksto rišlumas. Teorija ir praktika*. Vilnius : Lietuvos edukologijos universiteto leidykla, 2015.
- DLKG 2005** – *Dabartinės lietuvių kalbos gramatika*. Autoriai: Ambrazas, Vytautas; Garšva, Kazimieras; Girdenis, Aleksas ir kt. Vilnius : Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2005.
- DLKŽ** – *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*. Elektroninis variantas. Vyr. redaktorius Keinys, Stasys. Vilnius : Lietuvių kalbos institutas; elektroninis variantas, 2015 (atnaujinta versija, 2017) [žr. 2018 m. kov. 29 d.]. Prieiga internete: <http://lkiis.lki.lt/dabartinis>
- Halliday, Hasan 1976** – Halliday, Michael; Hasan, Ruqaiya. *Cohesion in English*. London : Longman, 1976.
- Kadiri et al. 2016** – Kadiri, Goodluck C.; Igbokwe, Uche Lebechi; Okebalama, Udodirim Ngozi; Egbe, Cajetan Ikechukwu. The use of lexical cohesion elements in the writing of ESL learners. *Research in Language*, Vol. 3, 2016, p. 221–234.
- Katiliškis 2003** – Katiliškis, Marius. Skara. *Seno kareivio sugrįžimas*. Šiauliai : Šiaurės Lietuva, 2003, p. 163–170.
- Kazlauskaitė 2006** – Kazlauskaitė, Lina. Pagrindinius veikėjus charakterizuojantys palyginimai Mariaus Katiliškio romane *Miškais ateina ruduo*. *Acta humanitarica universitatis Saulensis*, T. 1, 2006, p. 66–74.
- Kolaiti 2014** – Kolaiti, Patricia. Text and contextual information retrieval: a relevance-theoretic approach to cohesion. *Pragmatics* 24 (1), 2014, p. 63–81 [žr. 2018 m. kov. 29 d.]. Prieiga internete: <https://benjamins.com/online/prag/pdf/dd1b94f5-d133-41d7-ab30-1bcfcf338df/prag.24.1/prag.24.1.03kol.pdf>
- Kuzavinis, Savukynas, 2007** – Kuzavinis, Kazimieras; Savukynas, Bronys. *Lietuvių vardu kilmės žodynas*. Vilnius : Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2007.
- LKŽ** – *Lietuvių kalbos žodynas* (t. I–XX, 1941–2002). Elektroninis variantas. Redaktorių kolegija: Naktinienė, Gertrūda (vyr. redaktorė); Paulauskas, Jonas; Petrokienė, Ritutė; Vitkauskas, Vytautas; Zabarskaitė, Jolanta. Vilnius : Lietuvių kalbos institutas, 2005 [žr. 2018 m. kov. 29 d.]. Prieiga internete: [www.lkz.lt](http://www.lkz.lt)
- Macienė 2008** – Macienė, Jurgita. Deminutyvai: tarmės ir bendrinės kalbos atspindžiai (Mariaus Katiliškio *Seno kareivio sugrįžimas*). *Acta humanitarica universitatis Saulensis*, T. 4, 2008, p. 106–113.
- Markūnaitė 2002** – Markūnaitė, Ona. Grožinis stilius: teksto formos ir sakinio ilgis. *Filologija*, Nr. 7, 2002, p. 27–32.
- Matthews 2005** – Matthews, Peter H. *The concise Oxford Dictionary of Linguistics*. Oxford : University press, 2005.
- Poškienė 2009** – Poškienė, Audronė. The Role of Parallel Structure as a Cohesion Device in a Technical Text. *Kalbų studijos* 14, 2009, p. 5–12.
- Poškienė, Vrubliauskienė 2012** – Poškienė, Audronė; Vrubliauskienė, Vaida. Loginių-semantinių mokslinio diskurso ryšių raiška anglų ir lietuvių kalbose. *Kalbų studijos* 20, 2012, p. 35–44.

- Ramonaitė 2010** – **Ramonaitė, Valerija**. *Rinktiniai raštai*. Šiauliai : Šiaulių universiteto leidykla, 2010.
- Sirtautas 2001** – **Sirtautas, Vytautas**. Iš teksto teorijos. Sirtautas, Vytautas; Petkevičienė, Regina; Grenda, Česys. *Rinktiniai kalbotyros straipsniai*. Šiauliai : Šiaulių universiteto leidykla, 2001, p. 44–57.
- Rosinas 2009** – **Rosinas, Albertas**. *Baltų kalbų įvardžių semantinė ir morfologinė struktūra. Sinchronija ir diachronija*. Vilnius : Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2009.
- Vaičiulaitis 1992** – **Vaičiulaitis, Antanas**. Pokalbis su Mariam Katiliškiu. Vaičiulaitis, Antanas. *Knygos ir žmonės*. Vilnius : Vaga, 1992, p. 338–354.
- Vaskelienė 2007** – **Vaskelienė, Jolanta**. *Trumpas teksto lingvistikos žinynas*. Šiauliai : Šiaulių universiteto leidykla, 2007.
- Vaskelienė 2011** – **Vaskelienė, Jolanta**. Medis ir miškas Mariaus Katiliškio novelėje „Miškai“. *Acta Humanitarica Universitatis Saulensis: Medis kultūroje*, T. 13, 2011, p. 456–471.
- Xi 2010** – **Xi, Yan**. Cohesion Studies in the past 30 years: Development, Application, and Chaos. *The International Journal: Language, Society, and Culture*, Issue 31, 2010, p. 139–147. [žr. 2018 m. kov. 29 d.] Prieiga internete: [www.educ.utas.edu.au/users/tle/journal/](http://www.educ.utas.edu.au/users/tle/journal/)
- Župerka 2012** – **Župerka, Kazimieras**. *Stilistika*. Šiauliai : Šiaulių universiteto leidykla, 2012.
- Бабенко 2004** – **Бабенко, Людмила**. *Филологический анализ текста. Основы теории, принципы и аспекты анализа*. Москва : Академический проект, 2004.
- Николина 2003** – **Николина, Наталия**. *Филологический анализ текста*. Москва : Академия, 2003.
- Сребрянская 2003** – **Сребрянская, Наталья**. *Деиксис в единицах языка*. Воронеж : Воронежский гос. педагогический университет, 2003.



**Jānis VECKRĀCIS** (Ventspils Augstskola)

**IMPLICĪTĀS INFORMĀCIJAS PĀRNESE JOSIFA BRODSKA DZEJOĻU  
CIKLA „VĀRDU ŠĶIRA” TULKOJUMOS ANĢĻU UN LATVIEŠU VALODĀ  
TRANSFER OF IMPLICIT INFORMATION IN THE ENGLISH AND LATVIAN  
TRANSLATIONS OF JOSEPH BRODSKY’S CYCLE *A PART OF SPEECH***

**Atslēgvārdi:** dzejas tulkošana, implicītā informācija, implikatūra, interpretācija, poētiskā tehnika, kompresija.

**Keywords:** poetry translation, implicit information, implicature, interpretation, poetic technique, compression.

**Summary**

Both literary criticism and Translation Studies recognise that alongside explicit information, poetry is also characterised by its implicit information. The paper aims at briefly discussing the general theoretical insights regarding implicature and implicit information to the extent relevant for the analysis of the transfer of implicit information in the translations of Joseph Brodsky’s cycle *A Part of Speech*.

Respectively, a focus of the paper is the notion of implicature which is a non-verbal (extra-linguistic) feature of an utterance (and of a text) forming its deep sense(s). It is essential to note: though formation of a sense is an underlying aim of every utterance (and of a text), implicature in literary texts as aesthetic units is a reasonably expected element.

Another emphasis of the discussion is the interpretative potential of poetry and its benefits and limitations in the context of poetry translation.

The complicated and diverse nature of implicit information (its classification is presented in the paper) of literary texts implies that this layer of information predetermines the necessity for poetry translators to possess target language skills at a mother-tongue level.

The second part of the paper presents a discussion of the English and Latvian translations of the first poem (*I was born and grew up in the Baltic marshland...*) of Joseph Brodsky’s cycle *A Part of Speech*.

The study leads to a number of conclusions. In terms of conveying implicit information, an essential criterion is ensuring that no unreasonable circumstances arise in the target text which could potentially lead readers to a narrowed interpretation. The analysis of the English and Latvian translations suggests that processing and formation of the features of a text related to its implicit information should cover various aspects, for instance, poetic technique, characteristics of individual units and network relationships which exist beyond the unit level (at the level of a text or texts).

**Avoti**

**Brodskis 2009** – Brodskis, Josifs. *Dzejas izlase*. Rīga : Neputns, 2009.

**Brodsky 1978** – Brodsky, Joseph. *Part of Speech*. *Poetry*, March 1978. Chicago : Modern Poetry Association, 1978, pp. 311–320.

**Brodsky 2001** – Brodsky, Joseph. *Collected Poems in English*. New York : Farrar, Straus and Giroux, 2001.

**VPSV 2007** – *Valodniecības terminu skaidrojošā vārdnīca*. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2007.

**Бродский 2000** – **Бродский, Иосиф.** *Часть речи.* Санкт-Петербург : Пушкинский фонд, 2000, с. 73–94.

### Literatūra

**Kumakhova 2005** – **Kumakhova, Zarema.** *Joseph Brodsky as Self-translator: Analysis of Lexical Changes in His Self-translations.* Dissertation. Michigan State University, 2005.

**Narkēviča 2008** – **Narkēviča, Žanete.** *Iztēle un valodas jaunrade Pola Rikēra filosofijā.* Promocijas darbs. Rīga : Latvijas Universitāte, 2008.

**Nicolle 1999** – **Nicolle, Steve.** On the translation of implicit information: experimental evidence and further considerations. *Notes on Translation.* Vol. 13, No. 3 (1999). Dallas : Summer Inst. of Linguistics, 1999, pp. 1–12.

**Ziglave 2012** – **Zilgalve, Evelīna.** Partikulu funkcijas implikatūru teorijas aspektā. *RES HUMANITARIAE.* XI. Vyr. Redaktorius: Rimantas Blasys. Klaipėda : Klaipėdos universitetas, 2012, 189.–198. lpp.

**Арнольд 2010** – **Арнольд, Ирина.** *Семантика. Стилистика. Интертекстуальность.* Москва : Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2010.

**Ахапкин 2008** – **Ахапкин, Денис.** Определенность/неопределенность и подтекст в поэзии Иосифа Бродского. *Natale grate numeras?* Сборник статей к 60-летию Георгия Ахилловича Левинтона. Редакторы: А. К. Байбурун и А. Л. Осповат. Санкт-Петербург : Издательство ЕУСПб, 2008, с. 74–83.

**Бондарко 2008** – **Бондарко, Александр.** Эксплицитность/имплицитность в общей системекатегоризации семантики. *Семантико-дискурсивные исследования языка.* Калининград : Балтийский федеральный университет, 2006, с. 22–33.

**Гальперин 2007** – **Гальперин, Илья.** *Текст как объект лингвистического исследования.* Москва : URSS, 2007 [1981].

**Камчатнов 1988** – **Камчатнов, Александр.** Подтекст термин и понятие. *Филологические науки.* Москва, 1988., с. 40–45 [sk. 2018. g. 6. aug.]. Pieejams: <http://www.philology.ru/linguistics1/kamchatnov-88.htm>

**Левин 1998** – **Левин, Юрий.** *Избранные труды.* Москва : Языки русской культуры, 1998.

**Лелис 2013** – **Лелис, Елена.** *Подтекст как лингвоэстетическая категория в прозе А. П. Чехова.* Ижевск : Удмуртский университет, 2013.

**Шалудько 2016** – **Шалудько, Инна.** *Имплицитность как принцип текстообразования и анализа литературного текста.* Диссертация. Санкт-Петербург : СПбГМУ, 2016.

**Inese VEISBUKA** (Liepājas Universitāte)

## **INTERTEKSTUALITĀTE ARTURA REMBO „ILUMINĀCIJĀS” INTERTEXTUALITY IN ARTHUR RIMBAUD’ S “ILLUMINATIONS”**

**Atslēgvārdi:** intertekstualitāte, interteksts, alūzija, tulkošana, dekontekstualizācija, rekontekstualizācija, parateksts.

**Keywords:** intertextuality, intertext, allusion, translation, decontextualization, recontextualization, paratext.

### **Summary**

It is believed that there is no referent in Arthur Rimbaud’s “Illuminations”, identifying the referent and understanding his role in this work is impossible. To understand the meaning of a language unit used in the text that is relevant to both the translator and the reader, a context is needed, is advisable to search for either in A. Rimbaud’s biography or in the context of the intertext or the context of the statement; A. Rimbaud does not explain his allusions, therefore the things he is speaking about come from the cultural heritage shared with his readers. The purpose of this study is to find out intertextuality sources in “Illuminations”.

In the article, the concept and levels of intertextuality and other concepts related to intertextuality is clarified first; followed by intertextuality, translation problems. But the practical study depicts the types of intertextuality in “Illuminations”. In contrastive analysis, two translations of A. Rimbaud’s works into Latvian are used.

Any text is an intertext to be interpreted in the context of other texts. Intertextuality has several levels, forms and attitudes; it can be clearly seen or hidden, or often even unconscious. Intertextuality plays an essential role in translating and reading translated texts as it allows access to the meaning of the text and its deeper understanding. However, not all intertexts can be fully and accurately translated, therefore the reader must have an intertextual competence. The translator also creates intertextuality attitude, translating is a unique intertextuality case. In translation process, the context is lost and re-created, the degree of decontextualization depends on cultural similarities, but decontextualization problems are solved by translators using paratext and adaptation. The paratext is also used by the “Illuminations” translators into Latvian. Intertextuality in “Illuminations” contains allusions, there are several intertextuality groups, it is mythical, myths are used in a new modern context, as well as an auto-textual one. Antique and Biblical mythology is parodied, the mythical referent is transformed and moved into a new context, however, it is identifiable, literary allusion is not parodied, but the meaning changes.

### **Avoti**

**Dreika 2005 – Rembo, Arturs.** *Cirka zirgi auļos.* Tulkojusi Dagnija Dreika. Rīga : Daugava, 2005.

**Grīnberga 2005 – Rembo, Artūrs.** *Sezona ellē. Iluminācijas.* Tulkojusi Gita Grīnberga. Rīga : Atēna, 2005.

### **Literatūra**

**Biagioli 2006 – Biagioli, Nicole.** Narration et intertextualité, une tentative de (ré)conciliation. *Cahiers de Narratologie*, n°13, 2006 [sk. 2018. g. 18. apr.]. Piejams: <https://journals.openedition.org/narratologie/314>

- Collot 1980** – **Collot, Michel**. La dimension du déictique. *Littérature*, Volume 38, n°2, 1980, p. 62.–76. [sk. 2018. g. 18. apr.]. Pieejams: [www.persee.fr/doc/litt\\_0047-4800\\_1980\\_num\\_38\\_2\\_2124](http://www.persee.fr/doc/litt_0047-4800_1980_num_38_2_2124)
- Eigeldinger 1984** – **Eigeldinger, Marc**. L'intertextualité mythique dans les «Illuminations». *Cahiers de l'Association internationale des études françaises*, n°36, 1984, p. 253.–272. [sk. 2018. g. 18. apr.]. Pieejams: [http://www.persee.fr/doc/caief\\_0571-5865\\_1984\\_num\\_36\\_1\\_1935](http://www.persee.fr/doc/caief_0571-5865_1984_num_36_1_1935)
- Glossaire.e** – **Arthur Rimbaud, le poète**. Glossaire stylistique. Hypotypose [sk. 2018. g. 18. apr.]. Pieejams: [http://abardel.free.fr/glossaire\\_stylistique/deictiques.htm](http://abardel.free.fr/glossaire_stylistique/deictiques.htm)
- Kursīte 2002** – **Kursīte, Janīna**. *Dzejas vārdnīca*. Rīga : Zinātne, 2002.
- Lexique.e** – *Assistance scolaire personnalisée. Lycée. Lexique. Intertexte. Intertextualité* [sk. 2018. g. 18. apr.]. Pieejams: <https://www.assistancescolaire.com/eleve/2nde/francais/lexique/I-intertexte-intertextualite-fx063>
- Matinée.e** – **Arthur Rimbaud, le poète**. Anthologie commentée. Matinée d'ivresse. Commentaire [sk. 2018. g. 18. apr.]. Pieejams: [http://abardel.free.fr/petite\\_anthologie/matineecommentaire.htm](http://abardel.free.fr/petite_anthologie/matineecommentaire.htm)
- Morel 2006** – **Morel, Michel**. Avant-propos. *Palimpsestes*, n°18, 2006 [sk. 2018. g. 18. apr.]. Pieejams: <https://journals.openedition.org/palimpsestes/541>
- Parviainen 2017** – **Parviainen, Anna-Maria**. *Les noms propres et leurs allusions dans la traduction française de Juoksuhaudantie*, 2017 [sk. 2018. g. 18. apr.]. Pieejams: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/53590/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201704121983.pdf?sequence=1>
- Roux-Faucard 2006** – **Roux-Faucard, Geneviève**. Intertextualité et traduction. *Meta*, Volume 51, n°1, mars, 2006, p. 98–118 [sk. 2018. g. 18. apr.]. Pieejams: <https://www.erudit.org/fr/revues/meta/2006-v51-n1-meta1129/012996ar.pdf>
- Solde.e** – **Arthur Rimbaud, le poète**. Anthologie commentée. Solde. Commentaire. [sk. 2018. g. 18. apr.]. Pieejams: [http://abardel.free.fr/petite\\_anthologie/solde\\_commentaire.htm](http://abardel.free.fr/petite_anthologie/solde_commentaire.htm)
- Venuti 2006** – **Venuti, Lawrence**. Traduction, intertextualité, interprétation. *Palimpsestes*, n°18, 2006, p. 17–42 [sk. 2018. g. 18. apr.]. Pieejams: <https://journals.openedition.org/palimpsestes/542>
- Villes.e** – **Arthur Rimbaud, le poète**. Anthologie commentée. Villes, “L’acropole officielle” [sk. 2018. g. 18. apr.]. Pieejams: [http://abardel.free.fr/petite\\_anthologie/villes\\_l\\_acropole\\_officielle.htm](http://abardel.free.fr/petite_anthologie/villes_l_acropole_officielle.htm)
- VPSV 2007** – *Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca*. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2007.
- Wagner 2006** – **Wagner, Frank**. Intertextualité et théorie. *Cahiers de Narratologie*, n°13, 2006 [sk. 2018. g. 18. apr.]. Pieejams: <https://journals.openedition.org/narratologie/364>
- Wathee-Delmotte 2003** – **Wathee-Delmotte, Myriam**. *L'intertextualité biblique chez Baudelaire et Verlaine*, novembre 2003 [sk. 2018. g. 18. apr.]. Pieejams: [http://ens-religions.formiris.org/userfiles/files/er\\_922\\_1.pdf](http://ens-religions.formiris.org/userfiles/files/er_922_1.pdf)

**IN MEMORIAM.  
VILMA KALME  
(1932–2018)**

***Dr. philol. Vilmas Kalmes  
(11.02.1932. – 08.08.2018.)  
piemiņai***

Mūžībā aizgājusi ilggadēja Liepājas Universitātes docente filoloģijas doktore Vilma Kalme, daudzpusīga un spēcīga personība, kuras garajā darba mūžā paralēli vijušās divas saturiski attālas līnijas – sports un filoloģija.

Vilmas Kalmes (dzim. Vilplūces) dzīves ceļš sācies Alsungas pagastā zemnieku ģimenē. Jau bērnībā spriganā meitene apjautusi fizisko aktivitāšu pievilcību – viena no viņas mīļākajām nodarbēm esot bijusi pievilksnās pie ķiršu koka zara, bet skolā esot ļoti patīcis rakstīt domrakstus. Pēc Kuldīgas vidusskolas beigšanas uzsāktas studijas Latvijas Valsts fiziskās kultūras institūtā, specializējoties sporta vingrošanā un akrobātikā.

Pēc institūta absolvēšanas 1957. gadā Vilma Kalme sāk darba gaitas Liepājas Pedagoģiskajā institūtā (tagad Liepājas Universitātē), mācot studentiem dažādas sporta disciplīnas: vingrošanu, slēpošanu, akrobātiku u. c. Kustību prieks tiek izbaudīts arī, dejojot tautas dejas.

Tomēr nekur nav pazudusi interese par dzimto valodu. Iespējams, tās ir Alsungā, savdabīgajā kultūras tradīcijām bagātajā suitu novadā, pavadītās bērnības pēdas. Strādādama par sporta pasniedzēju, Vilma Kalme, vienlaikus neklātienē studē latviešu filoloģiju Liepājas Valsts pedagoģiskajā institūtā. 1969. gadā studijas ir pabeigtas, iegūta latviešu valodas un literatūras skolotāja kvalifikācija. 1971. gadā Vilma Kalme sāk strādāt par pasniedzēju Latviešu valodas un literatūras katedrā, mācot dažādus latviešu valodas kursus – morfoloģiju, leksikoloģiju, terminoloģiju, valodas vēsturi. Šajā katedrā aizvadīti 38 gadi – docentes darba mūža lielākā daļa. Viņas pedagoģiskā darba augļi ir ieguldīti vairākos simtos Latvijas skolotāju. Vilmas Kalmes docētājas darbu raksturo mērķtiecīgums, precizitāte un prasīgums.

Zinātniskajā darbā Vilma Kalme apvieno abas jomas – gan sportu, gan filoloģiju – un par pētniecības objektu izvēlas vingrošanas terminus. 1995. gadā tiek aizstāvēta filoloģijas doktora disertācija „Vingrošanas termini latviešu valodā”. Šajā pētījumā pirmo reizi latviešu valodniecībā diahroniskā skatījumā sistēmiski ir analizēta vingrošanas terminu attīstība latviešu valodā. Gan disertācijā, gan zinātniskajos rakstos autores skatījums vingrošanas terminu analizē ir visaptverošs: terminu struktūra vārddarināšanas aspektā, terminu modeļi, terminu gramatiski formu varianti, sintaktiskie sakari divkomponentu terminos, terminu cilmes

aspekts. Interesanti atzīmēt autorei atzinumu, ka daudzi vingrošanas terminu modeļi atšķiras no citu zinātņu terminu modeļiem, jo to nosaka vingrošanas specifika – ir jānosauc ķermeņa kustības, stāvokļi, izpildes veids u. tml., tādēļ vingrošanas terminoloģijā, ir produktīvs, piemēram, tāds terminu veidošanas paņēmiens kā teikumtermini.

Būtisks ir docentes Kalme devums metodisko līdzekļu un mācību grāmatu izstrādē. Viņa ir viena no autorēm grāmatai „Latviešu literārās valodas vārddarināšana un morfoloģija” (2001) un autore grāmatai „Nelokāmās vārdšķiras latviešu literārajā valodā” (2001). Šīs grāmatas domātas galvenokārt filoloģijas jomas studentu izglītošanā, taču tās bieži ir izmantotas un citētas dažādos latviešu valodniecības pētījumos. Valodnieces veltījums dzimtajai pusei Alsungai rodams grāmatā „Suitijai” (2012) – Vilma Kalme ir viena no trim šīs grāmatas autorēm un populārzinātniskā veidā stāsta par Alsungas valodas īpatnībām, veicinot šī novada kultūras vērtību izpēti un saglabāšanu.

2009. gadā Vilma Kalme beidz darba gaitas Liepājas Universitātē, bet ar sev raksturīgo enerģiju atgriežas pie jaunības mīlestības – vingrošanas, vadot vingrošanas nodarbības senioru grupām Liepājā un Grobiņā. Vairākos gados uzkrātā metodiskā pieredze apkopota grāmatā „Vingrošana pēc 60” (2018), kurā autore ne tikai apraksta, bet fotoattēlos arī uzskatāmi parāda daudzus vingrojumu senioriem, un liktenis bija labvēlīgs šīs grāmatas iznākšanai, autorei vēl šai saulē esot.

Vilmas Kalme darbs ir novērtēts valsts līmenī – 2013. gadā par mūža ieguldījumu augstākās izglītības darbā, latviešu valodas un nacionālās identitātes stiprināšanā un latvisko kultūras vērtību saglabāšanā Vilma Kalme kļūst par Atzinības Krusta kavalieri.

Mums, kolēģiem, viņa bija un paliks Kalmīte – trausla auguma, bet vienmēr moža, enerģijas pilna, labestīga. Nekad nesūrojās par dzīves nebaltām dienām, pasauli arvien redzēja gaišu. Un tādu viņu darīja gan sirdij tuvais darbs, gan dzimtās mājas „Spaļi” Alsungas novadā, gan kuplais mazbērnu un mazmazbērnu pulks, gan ekskursijas un dažādi kultūras pasākumi kopā ar kolēģiem.

Paldies par garo, bagāto un piepildīto mūžu!

Gunta Smiltnece, *Dr. philol.*

## ZIŅAS PAR AUTORIEM /ABOUT THE AUTHORS

**Rima Bakšiene (*Rima Bakšienė*) – Dr. hum.**

Lietuviešu valodas institūta (Lietuva) vadošā pētniece  
*Senior Researcher, Lithuanian Language Institute (Lithuania)*  
rima.baksiene@gmail.com

**Aina Būdvytė (*Aina Būdvytė*) – Dr. hum.**

Šauļu Universitātes (Lietuva) Humanitāro zinātņu katedras asociētā profesore  
*Associated Professor, Department of Humanities, Šiauliai University (Lithuania)*  
aina.budvyte@su.lt

**Brigita Bušmane – Dr. habil. philol.**

Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūta pētniece  
*Researcher, Latvian Language Institute, University of Latvia*  
brigita.busmane@inbox.lv

**Agnese Dubova – Dr. philol.**

Ventspils Augstskolas Tulkošanas studiju fakultātes docente  
*Assistant Professor, Ventspils University College, Faculty of Translation Studies*  
agnesed@venta.lv

**Baiba Egle – Mg. translāt.**

Ventspils Augstskolas un Liepājas Universitātes starpaugstskolu doktorantūras studiju programmas „Valodniecība” doktorante  
*PhD Student, Interuniversity Doctoral Study Programme “Linguistics” of Ventspils University College and Liepāja University*  
baiba.egle@venta.lv

**Anna Frīdenberga – Dr. philol.**

Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūta pētniece  
*Researcher, Latvian Language Institute, University of Latvia*  
anna\_f@inbox.lv

**Anita Helviga – Dr. philol.**

Liepājas Universitātes Humanitāro un mākslas zinātņu fakultātes docente,  
Kurzemes Humanitārā institūta pētniece  
*Assistant Professor, Faculty of Humanities and Arts, Liepāja University*  
*Researcher, Kurzeme Institute of Humanities*  
anita.helviga@liepu.lv

**Sigita Ignatjeva – Mg. translāt.**

Liepājas Universitātes Humanitāro un mākslas zinātņu fakultātes lektore, zinātniskā grāda pretendente  
*Lecturer, Faculty of Humanities and Arts, Liepāja University, PhD candidate*  
sigita.ignatjeva@liepu.lv

**Daļa Jakaite (*Dalia Jakaitė*) – Dr. hum.**

Šauļu Universitātes (Lietuva) Humanitāro zinātņu katedras docente  
*Assistant Professor, Department of Humanities, Šiauliai University (Lithuania)*  
dalia.jakaite@gmail.com

**Irma Jurgaitė (*Irma Jurgaitytė*) – Mg. hum.**

Šauļu Universitātes (Lietuva) doktorante  
*PhD Student, Šiauliai University (Lithuania)*  
irmajurgaityte@gmail.com

**Agita Kazakeviča – Mg. hum.**

Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūta zinātniskā asistente, zinātniskā grāda pretendente  
*Research Assistant, Latvian Language Institute, University of Latvia, PhD candidate*  
agita.kazakevica@gmail.com

**Rūta Kazlauskaite (*Rūta Kazlauskaitė*) – Dr. hum.**

Šauļu Universitātes (Lietuva) Humanitāro zinātņu katedras docente  
*Assistant Professor, Department of Humanities, Šiauliai University (Lithuania)*  
ruta555kazlauskaite@gmail.com

**Regīna Kvašite (*Regina Kvašytė*) – Dr. hum.**

Šauļu Universitātes (Lietuva) Humanitāro zinātņu katedras docente  
*Assistant Professor, Department of Humanities, Šiauliai University (Lithuania)*  
kvasyte@hu.su.lt

**Dzintra Lele-Rozentāle – Dr. philol.**

Ventspils Augstskolas Tulkošanas studiju fakultātes asociētā profesore  
*Associated Professor, Ventspils University College, Faculty of Translation Studies*  
dzintra@venta.lv

**Diāna Laiveniece – Dr. paed.**

Liepājas Universitātes Humanitāro un mākslas zinātņu fakultātes profesore  
*Professor, Faculty of Humanities and Arts, Liepāja University*  
diana.laiveniece@liepu.lv

**Nijole Litevkiene (*Nijolė Litevkienė*) – Dr. hum.**

Šauļu Valsts koledžas (Lietuva) asociētā profesore  
*Associated Professor, Šiauliai State College (Lithuania)*  
n.litevkiene@svako.lt

**Laimdota Ločmele – Dr. philol.**

Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes docente  
*Assistant Professor, Faculty of Humanities, University of Latvia*  
laimdota.locmele@lu.lv



**Rafaels Martins Kalvo (*Rafael Martin Calvo*) – Mag. Phil. / MA**

Ventspils Augstskolas Tulkošanas studiju fakultātes lektors,  
Ventspils Augstskolas un Liepājas Universitātes starpaugstskolu doktorantūras studiju  
programmas „Valodniecība” doktorants  
*Lecturer, Ventspils University College, Faculty of Translation Studies*  
*PhD Student, Interuniversity Doctoral Study Programme “Linguistics” of Ventspils University*  
*College and Liepāja University*  
rafaels.kalvo@venta.lv

**Džuljeta Maskulūniene (*Džiuljeta Maskuliūnienė*) – Dr. hum.**

Šauļu Universitātes (Lietuva) Humanitāro zinātņu katedras profesore  
*Professor, Department of Humanities, Šiauliai University (Lithuania)*  
maskuliuniene@hu.su.lt

**Ilga Migla – Dr. philol.**

Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūta pētniece  
*Researcher, Latvian Language Institute, University of Latvia*  
ilga.migla@inbox.lv

**Silvija Papaurēlīte-Kloviene (*Silvija Papaurėlytė-Klovienė*) – Dr. hum.**

Šauļu Universitātes Humanitāro zinātņu katedras docente  
*Assistant Professor, Department of Humanities, Šiauliai University (Lithuania)*  
silvijapapaurėlyte@gmail.com

**Egita Proveja – Dr. philol.**

Ventspils Augstskolas Tulkošanas studiju fakultātes docente  
*Assistant Professor, Ventspils University College, Faculty of Translation Studies*  
egitap@venta.lv

**Ieva Ozola – Dr. philol.**

Liepājas Universitātes Humanitāro un mākslas zinātņu fakultātes asociētā profesore,  
Kurzemes Humanitārā institūta pētniece  
*Associated Professor, Faculty of Humanities and Arts, Liepāja University*  
*Researcher, Kurzeme Institute of Humanities*  
ieva.ozola@liepu.lv

**Anitra Roze – Dr. philol.**

Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūta pētniece  
*Researcher, Latvian Language Institute, University of Latvia*  
anitraroze@inbox.lv

**Daiga Straupeniece – Dr. philol.**

Liepājas Universitātes Humanitāro un mākslas zinātņu fakultātes docente,  
Kurzemes Humanitārā institūta pētniece  
*Assistant Professor, Faculty of Humanities and Arts, Liepāja University*  
*Researcher, Kurzeme Institute of Humanities*  
daiga.straupeniece@inbox.lv

**Solvita Štekerhofa** – *Mg. hum.*

Ventspils Augstskolas Tulkošanas studiju fakultātes lektore, zinātniskā grāda pretendente  
*Lecturer, Ventspils University College, Faculty of Translation Studies, PhD candidate*  
solvita.shtekerhofa@gmail.com

**Dzintra Šulce** – *Dr. philol.*

Liepājas Universitātes Humanitāro un mākslas zinātņu fakultātes docente  
*Assistant Professor, Faculty of Humanities and Arts, Liepāja University*  
dzintra.sulce@liepu.lv

**Agris Timuška** – *Dr. philol.*

Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūta pētnieks  
*Researcher, Latvian Language Institute, University of Latvia*  
agris.timuska@vvc.gov.lv

**Anta Trumpa** – *Dr. philol.*

Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūta vadošā pētniece  
*Senior Researcher, Latvian Language Institute, University of Latvia*  
antat@latnet.lv

**Jolanta Vaskeliene (Jolanta Vaskelienė)** – *Dr. hum.*

Šauļu Universitātes (Lietuva) Humanitāro zinātņu katedras docente  
*Assistant Professor, Department of Humanities, Šiauliai University (Lithuania)*  
jolanta.vaskeliene@su.lt

**Jānis Veckrācis** – *Dr. philol.*

Ventspils Augstskolas Tulkošanas studiju fakultātes docents  
*Assistant Professor, Ventspils University College, Faculty of Translation Studies*  
janis.veckracis@inbox.lv

**Inese Veisbuka** – maģistra grāds tulkošanā un terminoloģijā

Liepājas Universitātes Humanitāro un mākslas zinātņu fakultātes lektore,  
Liepājas Universitātes un Ventspils Augstskolas starpaugstskolu doktorantūras studiju  
programmas „Valodniecība” doktorante  
*Lecturer, Faculty of Humanities and Arts, Liepāja University*  
*PhD Student, Interuniversity Doctoral Study Programme “Linguistics” of Liepāja University*  
*and Ventspils University College*  
inese.veisbuka@liepu.lv

**Kazimiers Župerka (Kazimieras Župerka)** – *Dr. habil. hum.*

Šauļu Universitātes Humanitāro zinātņu katedras emeritētais profesors  
*Emeritus Professor, Department of Humanities, Šiauliai University (Lithuania)*  
k.zuperka@gmail.com